

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu

Grzegorz Adam Ziętala

Rosyjska marka handlowa
Российский торговый бренд

Nowy Sącz 2017

Redaktor Naukowy
dr Grzegorz Adam Ziętała

Redaktor Wydania
dr Monika Madej-Cetnarowska

Recenzja
dr hab. Ewa Dźwierzynska, prof. nadzw.

Redaktor Techniczny
dr Tamara Bolanowska-Bobrek

© Copyright by Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu
Nowy Sącz 2017

ISBN 978-83-65575-09-8

Wydawca
Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu
ul. Staszica 1, 33-300 Nowy Sącz
tel. 18 443 45 45, e-mail: briw@pwsz-ns.edu.pl

Adres Redakcji
Nowy Sącz 33-300, ul. Staszica 1
tel. +48 18 443 45 45, e-mail: tbolanowska@pwsz-ns.edu.pl

Druk
Wydawnictwo i drukarnia NOVA SANDEC s.c.
Mariusz Kałyniuk, Roman Kałyniuk
33-300 Nowy Sącz, ul. Lwowska 143
tel. 18 547 45 45, e-mail: biuro@novasandec.pl

Spis treści

Wstęp – Введение	5
I. Definicja marki – Дефиниция бренда	7
II. „Brand” a „marka” – «Бренд» и «марка»	8
III. Marki radzieckie – Советские бренды	10
III.1. Papierosy „Bielomorkanal” – Папиросы «Беломорканал»	11
III.2. „Szampan Radziecki” – «Советское шампанское».....	16
III.3. Czekolada „Alonka” – Шоколад «Алёнка».....	19
III.4. Samochód „Pobieda” – Автомашина «Победа».....	22
III.5. Samochód „Zaporożec” – Автомобиль «Запорожец».....	25
III.6. Samochód „Czajka” – Автомобиль «Чайка»	27
III.7. Samochód „Wołga” – Автомобиль «Волга»	29
III.8. Wódka „Stolichnaya” – Водка «Столичная».....	31
III.9. Aparat fotograficzny „Smena” – Фотоаппарат «Смена»	35
III.10. Telewizor kolorowy „Elektron” – Цветной телевизор «Электрон»	36
III.11. Perfumy „Krasnaja Moskwa” – Духи «Красная Москва»	37
III.12. Samolot pasażerski „Tu-134” – Пассажирский самолёт «Ту-134»	41
IV. Marki cukiernicze – Кондитерские бренды	43
IV.1. „Krasnyj Oktjabr” SA – ОАО «Красный октябрь».....	44
IV.2. „Rot Front” – «Рот Фронт»	48
IV.3. Koncern Cukierniczy „Wabajewski” – Кондитерский концерн «Бабаевский»	51
IV.4. „Fabryka Cukiernicza im. N. Krupskiej” – «Кондитерская фабрика им. Н. Крупской».....	54
V. Marki piwa – Пивные бренды	57
V.1. Browar „Bałtika” – Пивоваренная компания «Балтика».....	58
V.2. „Piwo Żygulowskie” – «Жигулёвское пиво»	62
V.3. Browar „Oczakowo” – Пивоваренная компания «Очаково»	64
V.4. „Browar Ostankinski” – «Останкинский пивоваренный завод»	67
VI. Marki wódek – Водочные бренды	69
VI.1. Holding Alkoholowy „Rust” – Алкогольный холдинг «Руст»	70
VI.2. Moskiewski Zakład „Kristal” – Московский завод «Кристалл».....	73
VI.3. „Alkoholowa Grupa Syberyjska” – «Алкогольная Сибирская Группа».....	77
VII. Marki soków – Соковые бренды	79
VII.1. „PepsiCo”	80
VII.2. „Coca-Cola HBC Russia”	83
VII.3. „Sady Pridonja” – «Сады Придонья»	86
VIII. Marki wędlin – Мясные бренды	88
VIII.1. „Ostankinski Kombinat Przetwórstwa Mięsa” SA – ОАО «Останкинский мясоперерабатывающий комбинат»	89
VIII.2. „Mikojanowski Kombinat Mięsny” – «Микояновский мясокомбинат»	91
VIII.3. „Dymow” – «Дымов».....	93
VIII.4. „Grupa Czerkizowo” – «Группа Черкизово»	95

IX. Marki wyrobów mlecznych – Молочные бренды	98
IX.1. „Prostokwaszyno” – «Простоквашино»	99
IX.2. „Domik w dieriewnie” – «Домик в деревне».....	101
IX.3. „Ostankinski Kombinat Mleczny” – «Останкинский молочный комбинат»	103
X. Marki kosmetyków – Косметические бренды	105
X.1. Koncern „Kalina” – Концерн «Калина».....	106
X.2. „Nowaja Zarja” – «Новая заря»	110
X.3. „Natura Siberica”	112
X.4. „Receptury babci Agafii” – «Рецепты бабушки Агафьи».....	114
XI. Marki operatorów komórkowych – Мобильные бренды	116
XI.1. „MTS” – «МТС».....	117
XI.2. „Beeline” – «Билайн»	119
XI.3. „MegaFon” – «МегаФон».....	120
XII. Marki banków – Банковские бренды	121
XII.1. „Sberbank” – «Сбербанк».....	122
XII.2. „Gazprombank” – «Газпромбанк».....	125
XII.3. „VTB24” – «ВТБ24»	127
XII.4. „Alfa-Bank” – «Альфа-Банк».....	129
XIII. Marki firm gazowych i naftowych – Нефтегазовые бренды	131
XIII.1. „Gazprom” – «Газпром»	132
XIII.2. „Lukoil” – «Лукойл»	134
XIII.3. „Rosnieft” – «Роснефть»	135
XIV. Marki lotnicze – Авиационные бренды	136
XIV.1. „Aeroflot” – «Аэрофлот»	137
XIV.2. „Sukhoi” – «Сухой».....	139
XV. Marki samochodów – Автомобильные бренды	142
XV.1. „Lada” – «Лада».....	143
XV.2. „Wołga” – «Волга».....	145
XV.3. „UAZ” – «УАЗ»	147
Bibliografia	150

Wstęp – Введение

Niniejszy skrypt pt. *Rosyjska marka handlowa* przeznaczony jest dla studentów filologii rosyjskiej, a także innych neofilologii z językiem rosyjskim jako drugim. Ponieważ obecnie na uczelniach większość osób rozpoczyna naukę języka rosyjskiego od podstaw, wszystkie teksty zawierają słownik trudnych słów i zwrotów, liczebniki zostały zapisane słownie, a dodatkowo teksty posiadają zaznaczony akcent.

Celem publikacji jest zapoznanie studentów ze słynnymi markami, od czasów ZSRR do dziś. W związku z tym w skrypcie znalazły się informacje o markach radzieckich oraz rosyjskich, spośród których wyróżniono marki słodczy, wędlin, alkoholi i soków, wyrobów mlecznych, a także kosmetyków, firm gazowych i naftowych, linii lotniczych oraz samochodów.

Wybrane marki to tylko część tego, z czego słynie Rosja, ponieważ w skrypcie dla 15 godzin zajęć dydaktycznych nie jest możliwe zawrzeć cały zestaw marek handlowych.

Publikację wzbogacają ilustracje wyrobów, logo firm, a także informacje z zakresu historii i różne ciekawostki realioznawcze. Uwaga została również poświęcona elementom z zakresu gramatyki.

Zaprezentowany studentom materiał może być wykorzystany nie tylko na zajęciach z marki handlowej, ale również kultury Rosji czy praktycznej nauki języka rosyjskiego. Może być inspiracją do badań naukowych z zakresu marki handlowej podczas seminariów dyplomowych oraz rozwijania zainteresowań w zakresie dorobku kulturowego i materialnego Rosjan.

I. Definicja marki – Дефиниция бренда

Ćw. 1. Przeczytaj tekst i podaj krótką definicję, co to jest marka – Прочитай текст и дай краткую дефиницию термина бренд.

Слово «бренд» происходит от английского «brand», которое в свою очередь появилось благодаря древнескандинавскому «brandr» («жечь, огонь»). Им обозначалось тавро, которым владельцы скота помечали своих животных. Поэтому «brand» переводится как «товарный знак» или «торговая марка».

Торговой маркой владеют почти все компании, но брендом – немногие. Сегодня бренд означает уже не всякую торговую марку, а лишь широко известную.

Согласно Американской ассоциации маркетинга (American Marketing Association), бренд – это имя, термин, знак, символ или дизайн или комбинация всего этого, предназначенные для идентификации товаров или услуг одного продавца или группы продавцов, а также для отличия товаров или услуг от товаров или услуг конкурентов. Очень коротко можно сказать, что бренд – это сумма потребительских качеств товара плюс образ товара.

Бренд определяют также и как набор восприятий в воображении потребителя, и как образные представления, сохранённые в памяти заинтересованных групп, которые выполняют функции идентификации и дифференциации и определяют поведение потребителей при выборе продуктов и услуг¹.

происходить – pochodzić
жечь – palić, wypalać
тавро – przyrząd do wypalania znaków
владелец – właściciel
скот – bydło
помечать – znakować, oznaczać
животные – zwierzęta
торговый – handlowy
продукция – wyroby
продавец – sprzedający, sprzedawca
владеть – posiadać
немногие – nieliczni
известный – słynny, popularny, znany
согласно – zgodnie z
ассоциация – stowarzyszenie
потребительские качества – właściwości konsumpcyjne
набор – zestaw
восприятие – postrzeganie, odbiór
воображение – wyobraźnia
поведение – zachowanie

продукция – wyroby
produkcja – **производство, выпуск**

¹ Źródło: www.nazaykin.ru/_br_brand.htm (dostęp: 15.06.2017).

II. „Brand” a „marka” – «Бренд» и «марка»

Ćw. 2. Na podstawie tekstu określ różnice między słowami „marka” a „brand” – На основании текста определи отличия между словами «марка» и «бренд».

Эти два понятия довольно часто путают или же вообще ставят между ними знак «равно».

Однако торговой маркой мы называем только лишь имя, которое используется фирмой для выпуска своей продукции на рынке. И торговая марка ещё не означает, что продукция под её именем широко известна, отличается какими-то характеристиками.

Проще говоря, потребитель просто знает, что есть компания с таким названием, что она выпускает определённый товар, но никаких стойких ассоциаций или особенного мнения торговая марка сама по себе не вызывает.

Иное дело – бренд. Брендом называют уже известную торговую марку, со сложившимся имиджем и общественным мнением о ней. Товар определённого бренда мы готовы купить только лишь за это «громкое имя».

Главное отличие бренда от торговой марки состоит в том, что бренд очень чётко отграничивает себя от своих конкурентов, формируя в сознании потребителя определённую позицию².

путать – mylić
лишь – tylko
использовать – wykorzystać
выпуск – produkcja
продукция – wyroby
известный – popularny, słynny, znany
отличаться – wyróżniać się, cechować się
характеристика – właściwości
потребитель – konsument, klient
выпускать – produkować
стойкий – trwały
ассоциация – skojarzenie
мнение – opinia, pogląd
вызывать – wywoływać
сложиться – powstać, ukształtować się
общественный – społeczny
громкий – szumny, głośny
отличие – różnica
чётко – wyraźnie
сознание – świadomość

Rysunek 1. Towar, znak towarowy, marka handlowa a brand.

Źródło: <http://biznesbrend.ru/novosti-biznesa/394> (dostęp: 15.06.2017).

Марка – это.....

Бренд – это.....

Отличие марки от бренда в том, что.....

² Źródło: Что значит бренд, и чем он отличается от торговой марки. Pobrane z: <https://forex-investor.net/chto-znachit-brend-i-chem-on-otlichaetsya-ot-torgovoj-marki.html> (dostęp: 15.06.2017).

Ćw. 3. Jakie znasz rosyjskie marki? – Какe российские бренды известны Тебе?

.....

.....

.....

Ćw. 4. Dopasuj logo marek rosyjskich do branży – Подбери логотипы российских брендов к отраслям:

Rysunek 2. Logo „Mail.ru”.

Źródło: <http://selfhacker.net/motivation/mail-ru-istoriya-uspekha.html> (dostęp: 18.06.2017).

.....

Rysunek 3. Logo „Gazprom”.

Źródło: <http://neftegaz.ru/news/view/133241-Gazprom-zadumalsya-o-sokraschenii-25-shtata> (dostęp: 18.06.2017).

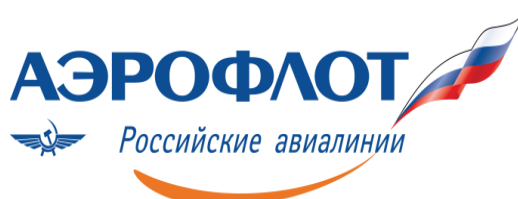
.....

Rysunek 4. Logo „Lukoil”.

Źródło: www.tvc.ru/news/show/id/53788 (dostęp: 18.06.2017).

.....

Rysunek 5. Logo „Aeroflot”.

Źródło: <http://abali.ru/?p=13925> (dostęp: 18.06.2017).

.....

Rysunek 6. Logo „Lada”.

Źródło: www.kolesa.ru/lada/na-vseh-parusah-jevoljucija-jemblemy-lada-2015-04-03 (dostęp: 18.06.2017).

.....

СБЕРБАНК

Rysunek 7. Logo „Sberbank”.

Źródło: <https://regnum.ru/pictures/2255254/1.html> (dostęp: 18.06.2017).

.....

Do wstawienia – Для вставки:

марка автомобилей; русскоязычный Интернет-портал – электронная почта; нефтяная компания – добыча и переработка нефти; авиакомпания – воздушные перевозки; один из крупнейших банков – финансовые услуги; энергетическая корпорация – добыча и транспортировка газа.

III. Marki radzieckie – Советские бренды

ciekawostka

Kielbasa „Doktorska”, piwo „Żyгуловskie” i czekolada „Alonka” są najpopularniejszymi w Rosji markami radzieckimi. Rosjanie nadal kupują towary, opakowanie których jest im znajome z dzieciństwa. Wielu Rosjan dokonuje takiego wyboru dzięki wspomnieniom o wysokiej jakości produktów, które były w ZSRR.

Spośród tych, którzy kupują wyroby, które mają radzieckie pochodzenie, tylko 5% kieruje się nostalgią. Aż 30% odnotowało wysoką jakość, a 24% dobry smak.

Klienci często ufają markom radzieckim, rozpoznając je po opakowaniach z tematyką radziecką. Dla wielu klientów ważna jest nadal informacja na opakowaniu o posiadaniu normy radzieckiej GOST³.

ciekawostka

GOST (ros. *Государственный стандарт* – norma państwowa) – podstawowa kategoria norm w ZSRR, obecnie stosowana jako międzypaństwowa we WNP.

Większość norm GOST stosowanych w Federacji Rosyjskiej ustanowiono jeszcze w ZSRR.

W 1918 roku na terenach dzisiejszej Rosji wprowadzono międzynarodowy system miar i wag. Dzięki niemu w Rosji zaczęto korzystać z takich jednostek miar jak metr i kilogram. Ujednolicenie miar umożliwiło rozpoczęcie prac nad normalizacją.

Pierwszym organem normalizacji oraz standaryzacji był powołany przy Radzie Pracy i Obrony w 1925 roku Komitet Standaryzacji. Przed 1940 rokiem zatwierdzeniem standardów zajmowały się ministerstwa.

W 1990 roku Rada Ministrów ZSRR postawiła zadanie harmonizacji rosyjskich norm i standardów państwowych (GOST-ów) w związku z rozpoczęciem przechodzenia do gospodarki rynkowej. Wtedy określono, że stosowanie norm państwowych (GOST-ów) i innych standardów może być zarówno obligatoryjne, jak też fakultatywne. Obowiązkowe normy są te, które dotyczą bezpieczeństwa i kompatybilności produktów, ochrony środowiska oraz wymienności produktów.

Z biegiem lat opracowano i zatwierdzono ogromną liczbę GOST-ów. Obecnie są one przeglądane pod kątem zgodności z międzynarodowymi standardami i wymaganiami. Jako podstawę harmonizacji przyjęto międzynarodowe normy ISO, w Rosji zaczęły pojawiać się takie serie rosyjskich standardów jak normy GOST ISO 9001 lub GOST ISO 14001, które zawierały w sobie najlepsze praktyki społeczności międzynarodowej, ale biorące też pod uwagę specyfikę Rosji⁴.

³ Źródło: www.rbc.ru/newspaper/2014/04/24/56bed8799a7947299f72d1a6 (dostęp: 02.07.2017). Tłum. wł. – G.Z.

⁴ Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Standard_Pa%C5%84stwowo_w_Federacji_Rosyjskiej_\(GOST\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Standard_Pa%C5%84stwowo_w_Federacji_Rosyjskiej_(GOST)) (dostęp: 05.07.2017).

III.1. Papierosy „Bielomorkanal” – Папиросы «Беломорканал»

Rysunek 8. Papierosy „Bielomorkanal”.

Źródło: <http://mskfredrik.blogspot.com/2009/09/prova-belmorcanal-nar-du-besoker.html> (dostęp: 15.06.2017).

Ćw. 5. Przeczytaj tekst i dokończ zdania – Прочитай текст и закончи предложения:

1. Папиросы «Беломорканал» были созданы .....
2. Беломорско-Балтийский канал строили .....
3. На пачке сигарет изображен .....
4. «Беломор» – это самые .....
5. «Беломор» – это один из .....

ZAPAMIĘTAJ

папи́рсы – papierosy bez filtra
сигаре́ты – papierosy z filtrem

Мáрка папирóс «Беломорканáл» сóздана во вторóй половíне 1930-х (*ты́сяча девятьсо́т тридцáтых*) годóв на заво́де и́мени Ури́цкого в Ленингра́де.

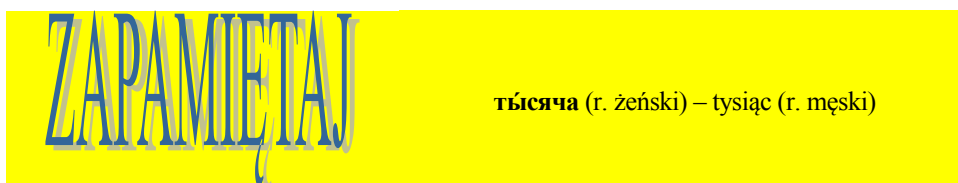
В 30-е (*тридцáтые*) го́ды про́шлого ве́ка одním из сáмых машта́бных советских прое́ктов ста́ло строите́льство **Беломóрско-Балти́йского кана́ла**. Ид́ея соедини́ть Бе́лое мо́ре и Оне́жское о́зеро существова́ла давнó. Но ца́рское пра́вительство егó отвергло́ ввиду́ огро́мной сто́имости. При **Ста́лине** сто́имость кана́ла значите́льно снижа́лась за сче́т того́, что кана́л стро́или не свобóдные гра́ждане, чей труд ну́жно опла́чивать, а заключённые. Сего́дня мы зна́ем, что «вели́кая коммунистиче́ская стро́йка» унесла́, по раз́ным да́нным, от 50 (*пяти́десяти*) до 200 (*двухсо́т*) ты́сяч челове́ческих жи́зней. Но тогдá лю́ди воспринимáли её как триу́мф страны́ и как но́вый папирóсный брeнд.

Папирóсы «Беломóр» о́чень бы́стро ста́ли узнава́емой ма́ркой. Внача́ле на па́чке была́ изображе́на часть европе́йской ка́рты с са́мым Беломóрско-Балти́йским кана́лом и ли́ниями зару́бежных кана́лов (Суэ́цкого и Ки́льского). Потóм на ка́рте оста́лась лишь советская Росси́я, а к Беломóрско-Балти́йскому кана́лу доба́вились Во́лго-До́нский кана́л и кана́л им. Москвы́ (Москва́-Во́лга).

При низко́й цене́ па́чка вмещáла в себя́ не 20 (*два́дцать*), а 25 (*два́дцать пять*) набитых табако́м бума́жных гильз. К тому́ же «Беломóр» бы́ли и оста́ются сáмыми си́льными, а ста́ло быть, и вре́дными, сигарета́ми. В ка́ждой папирóсе соде́ржится 1,5-1,8 мг (*один и пять де́сятых-один и во́семь де́сятых миллигра́мма*) никоти́на и 30-35 мг (*тридцáть-тридцáть пять миллигра́ммов*) смо́лы.

«Беломорканáл» до сих пор произво́дится в Росси́и и по́стсоветских респу́бликах мно́гими фа́бриками. Крупне́йшим же произво́дителем «Беломóра» оста́ется фа́брика им. Ури́цкого, принадлежа́щая Japan Tobacco International. Спрóс на него́ оста́ется стабильным. На да́нный момéнт э́то одíн из сáмых узнава́емых сигаретных брeндов **советской** эпо́хи⁵.

созда́ть – stworzyć
заво́д – zakład
машта́бный – na wielką skalę
строите́льство – budowa
соедини́ть – połączyć
существова́ть – istnieć
пра́вительство – rząd
отве́ргнуть – odrzucić
при Ста́лине – za Stalina
сто́имость снижа́лась – koszt obniżał się
за сче́т того́, что – dzięki temu, że
заключённые – więźniowie
воспринимáть – odbierać
страна́ – kraj
узнава́емый – rozpoznawalny
изобра́зить – odtworzyć, pokazać
ка́рта – mapa
внача́ле – na początek
зару́бежный – zagraniczny
доба́вить – dodać
вмещáть – zawierać
бума́жный – papierowy
гильза – tulejka
вре́дный – szkodliwy
соде́ржать – zawierać
произво́дить – produkować
крупне́йший – największy
произво́дитель – producent
принадлежа́ть – należeć
спрос – popyt
оста́ваться – pozostawać

⁵ Źródło: <http://company.unipack.ru/16124/> (dostęp: 15.06.2017).

Gramatyka

przyрекdek /liczba	I. poj.	I. mn.
M.	тысяча	тысячи
D.	тысячи	тысяч
C.	тысяче	тысячам
B.	тысячу	тысячи
N.	тысячью	тысячами
Msc.	тысяче	тысячах

Gramatyka

один процент, килограмм, миллион	одна тысяча, тонна
два, три, четыре процента, килограмма, миллиона	две, три, четыре тысячи, тонны
пять, ... процентов, килограммов, миллинов	пять, ... тысяч, тонн

Gramatyka

создать
основать
(założyć)

в каком году w którym roku	
в 1990 (тысяча девятьсот девяностом) году	
в 2000 (двухтысячном) году	
в 2005 (две тысячи пятом) году	
в 1995 (тысяча девятьсот девяносто пятом) году	
в каком месяце w jakim miesiącu	какого года którego roku
в мае	1990 (тысяча девятьсот девяностого) года
	2000 (двухтысячного) года
	1995 (тысяча девятьсот девяносто пятого) года
	2005 (две тысячи пятого) года
какого числа którego dnia	какого года którego roku
20 (двадцатого) мая	1990 (тысяча девятьсот девяностого) года
	2000 (двухтысячного) года
	1995 (тысяча девятьсот девяносто пятого) года
	2005 (две тысячи пятого) года

HISTORIA

Канал Бiałоморско-Баłтыcki, популярно называючы **Бielmorkanal** – канал будованы в latach 1930-1933, łączący Morze Bałtyckie i Morze Białe. Канал мiаł мiеć дługość 227 km, z czego 37 km trzeba было wykuć w skalnym podłożu.

Na rozkaz Stalina wszystko należało zbudować szybko (w ciągu 20 miesięcy) i tanio – zamiast stali i żelbetu używając drewna oraz opierając się na pracy więźniów obozów koncentracyjnych – Gułagu. Istnieją opinie, że w rzeczywistości budowa ta posłużyła Józefowi Stalinowi też do eksterminacji więźniów, gdyż liczba ofiar podczas budowy mogła sięgać (źródła różnie podają) ponad 100 tys. osób.

Propaganda sowiecka przedstawiała tę budowę jako sukces pierwszego planu 10-letniego. Obecnie jednak wyniki budowy kanału są oceniane bardzo krytycznie. W szczytowym okresie pracowało tam ponad 107 tys. więźniów.

Stalin uczestniczył w otwarciu kanału 1 maja 1933 roku. Praca tysięcy więźniów nie przyniosła planowanych wyników – kanał okazał się zbyt płytki (3,5 m głębokości), by przetrzczać nim duże okręty wojenne z Bałtyku na Morze Białe, a stąd w razie potrzeby przez Ocean Lodowaty na Pacyfik⁶.

⁶ Źródło: www.szkolnictwo.pl/szukaj,Kana%C5%82_Bia%C5%82omorsko-Ba%C5%82tycki (dostęp: 16.06.2017).

HISTORIA

Józef Wissarionowicz Dżugaszwili, nazywany od 1913 roku **Stalinem**, urodził się 18 grudnia 1878 roku (według innych danych – 21 grudnia 1879 roku) w gruzińskim mieście Gori.

Od 1888 roku uczęszczał do szkoły cerkiewnej w Gori. 6 lat później wstąpił do Seminarium Prawosławnego w Tyflisie (Tbilisi). W 1898 roku związał się z gruzińską organizacją marksistowską „Trzecia grupa” (Mesame-dasji). Rok później, za nielegalną działalność, został wydalony z seminarium.

Jako członek partii bolszewickiej Stalin publikował m.in. na łamach „Prawdy”. Uczestniczył w rewolucji 1905 roku. Za działalność antycarską był kilkakrotnie aresztowany i zsyłany przez władze rosyjskie. W latach 1913-1917 przebywał na Syberii. Do Piotrogradu powrócił po rewolucji lutowej (według kalendarza gregoriańskiego mającej miejsce 3 marca 1917 roku), która obaliła władzę cara w Rosji.

Należał do organizatorów zbrojnego przewrotu bolszewickiego, który przeszedł do historii jako rewolucja październikowa (z 6 na 7 listopada 1917 roku). Do 1922 roku zasiadał w Radzie Komisarzy Ludowych, pełnił m.in. funkcję komisarza do spraw narodowościowych. W latach 1919-1953 był członkiem Biura Politycznego KC RKP(b), a następnie WKP(b) i KPZR. W czasie wojny polsko-bolszewickiej działał w Radzie Wojennej Frontu Południowo-Zachodniego.

Był współtwórcą Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS), utworzonego 30 grudnia 1922 roku na I Zjeździe Rad. Od tego roku pełnił funkcję sekretarza generalnego KC partii komunistycznej. W następnych latach kolejno eliminował wszystkich konkurentów do przejęcia władzy po zmarłym w 1924 roku Leninie, m.in. Lwa Trockiego, Nikołaja Bucharina, Aleksieja Rykowa, Grigorija Zinowiewa i Lwa Kamieniewa.

Jako pierwsza osoba w państwie sowieckim Stalin zaprowadził w nim totalitarne rządy oparte na terrorze.

Od 1928 roku Stalin zaczął wprowadzać program industrializacji i przymusowej kolektywizacji rolnictwa, którego realizacja przyniosła milionom ludzi śmierć z głodu, w wyniku terroru i deportacji. Tylko w latach 1932-1933, w wyniku tzw. Wielkiego Głodu na Ukrainie, ofiarami bezwzględnej polityki sowieckiej padło nawet 6 mln ludzi.

Lata 30. XX stulecia to także okres stalinowskich represji (czystek), które nasiliły się w latach 1937-1938 (Wielki Terror).

Jak wynika z sowieckich dokumentów, aresztowano wówczas ponad 1,5 mln osób, z czego ok. 700 tys. rozstrzelano. Procesy przed sądami doraźnymi najczęściej kończyły się karą śmierci lub dożywotnim zesłaniem do łagrów. Stalin rozprawił się wówczas z kadrą dowódczą Armii Czerwonej, skazując na śmierć wielu sowieckich generałów, w tym m.in. marszałka Michaiła Tuchaczewskiego w 1937 roku. Represje nie ominęły także duchowieństwa – z rozkazu przywódcy ZSRS zamordowano ok. 100 tys. duchownych.

Sprawujący niczym nieograniczoną władzę, Stalin podporządkował sobie aparat bezpieczeństwa (GPU, NKWD), otaczając się ludźmi, którzy nie cofali się przed wypełnieniem żadnych, nawet najbardziej zbrodniczych, rozkazów.

Ofiarami Stalina byli także Polacy. Według niektórych szacunków do 1938 roku NKWD zamordowało nawet 140 tys. Polaków – obywateli sowieckiego państwa. Polaków represjonowano także po wybuchu II wojny światowej, czego przykładem była zbrodnia katyńska dokonana wiosną 1940 roku na prawie 22 tys. obywatelach polskich, głównie oficerach Wojska Polskiego, urzędnikach państwowych i inteligencji.

23 sierpnia 1939 roku Stalin podpisał sojusz z III Rzeszą, tzw. pakt Ribbentrop-Mołotow, którego konsekwencją była m.in. agresja na Polskę 17 września 1939 roku i jej wspólny rozbiór przez Niemcy i ZSRS. Sojusz z Hitlerem umożliwił Stalinowi także anektowanie Litwy, Łotwy i Estonii.

W maju 1941 roku został przewodniczącym Rady Komisarzy Ludowych.

Po ataku Niemiec na Związek Sowiecki 22 czerwca 1941 roku objął zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi – był Naczelnym Dowódcą i komisarzem obrony. Ponadto stał na czele Głównego Komitetu Obrony oraz Kwatery Główniej.

Podczas wojny zawarł sojusz z zachodnimi aliantami. Uczestniczył w konferencjach w Teheranie, Jałcie i Poczdamie, w czasie których Wielka Trójka podjęła szereg ustaleń dotyczących strategicznego współdziałania w końcowej fazie wojny oraz zasad ładu politycznego na świecie po jej zakończeniu (m.in. kształtu powojennych granic Polski). Jedną z ich konsekwencji była zgoda zachodnich sojuszników Kremla na podporządkowanie Europy Środkowo-Wschodniej totalitarnemu imperium sowieckiemu.

W czerwcu 1945 roku Stalin został generalissimusem.

Po zakończeniu II wojny światowej komunistyczny przywódca nadal posiadał w ZSRS pełnię władzy, ograniczając do minimum rolę formalnie najwyższych władz partyjnych i państwowych.

W Związku Sowieckim wciąż stosował bezwzględny terror, organizując np. masowe deportacje całych narodów, m.in. Czechenów, Ingusów, Tatarów, którzy na jego rozkaz byli zsyłani na Syberię i do Kazachstanu.

Ostatnim zbrodniczym pomysłem Stalina było aresztowanie kilkunastu lekarzy pochodzenia żydowskiego w styczniu 1953 roku, których oskarżono o spisek antypaństwowy – planowanie zamordowania czołowych dowódców Armii Czerwonej, przywódców partii i państwa oraz szpiegostwo na rzecz imperialistycznego Zachodu. Ich proces nie doszedł jednak do skutku ze względu na śmierć 74-letniego Stalina.

Jeden z największych zbrodniarzy XX wieku zmarł 5 marca 1953 roku w dacy w Kuncewie (obecnie część Moskwy) o godz. 21.50 czasu moskiewskiego. Powodem zgonu był wylew krwi do mózgu.

Data śmierci Stalina oznaczała kres terroru komunistycznego w ZSRS, który według ustaleń Stephane’a Courtoisa zawartych w *Czarnej księdze komunizmu* pochłonął życie 20 mln ludzi (z czego 11 mln zmarło wskutek głodu) oraz trudną do ustalenia liczbę ofiar sowieckich deportacji, zesłań i pracy w łagrach.

Oceniana jednoznacznie negatywnie w większości byłych krajów komunistycznych, w Rosji postać Stalina wciąż wywołuje emocje i kontrowersje. Część Rosjan uznaje go za „ojca narodu”, twórcę Imperium Sowieckiego i człowieka, który odmienił losy II wojny światowej⁷.

HISTORIA

Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), Związek Radziecki, państwo komunistyczne we wschodniej Europie oraz północnej i środkowej Azji.

Utworzony 30 grudnia 1922 roku po połączeniu się istniejącej od 1917 roku sowieckiej Rosji (od 1918 Rosyjska FSRR) z istniejącą od 1919 Białoruską SRR i istniejącą od końca 1920 roku Ukraińską SRR oraz Zakaukaską FSRR (utworzoną przez istniejące od 1920 roku Armeńską ARR, Azerbejdżańską SRR i od 1921 Gruzijną SRR, które w latach 1922-1936 tworzyły Zakaukaską Federację).

ZSRR istniał do 1990 roku jako federacja 15 republik związkowych po wystąpieniu włączonych siłą w 1940 roku po pakcie Ribbentrop-Mołotow państw bałtyckich (Estońskiej SRR, Litewskiej SRR, Łotewskiej SRR), a do grudnia 1991 roku jako federacja 12 republik: Armeńskiej SRR, Azerbejdżańskiej SRR, Białoruskiej SRR, Gruzijnkiej SRR, Ukraińskiej SRR oraz włączonych w 1919 roku do Rosyjskiej FSRR i posiadających od 1936 roku status republik Kazaskiej SRR i Kirgiskiej SRR, a także Mołdawskiej SRR (włączonej do ZSRR w 1924 roku jako Mołdawska ASRR, a po przyłączeniu w 1940 roku Besarabii jako Mołdawska SRR), Tadyżkiej SRR (włączonej do ZSRR w latach 1924 i 1929 przekształconej w republikę), Turkmieńskiej SRR (włączonej do Rosyjskiej FSRR w 1918 roku jako Turkiestańska ASRR i w 1924 roku przekształconej w republikę) i Uzbeckiej SRR (włączonej do Rosyjskiej FSRR w 1918 roku jako Turkiestańska ASRR i w 1924 roku przekształconej w republikę).

Czynnikiem spajającym państwo sowieckie była Komunistyczna Partia Związku Radzieckiego (KPZR), której władzę (tzw. przewodnią rolę) w ZSRR zapewniały konstytucje związkowe z lat 1924, 1936 i 1977; republikańskie partie komunistyczne wchodziły w jej skład jako odrębne sekcje. Początkowo usiłowały one rozwijać narodową (w formie kultury (korenizacja), np. wprowadzono alfabet łańciński do zapisu języków narodowych, co przyczyniło się do rozwoju rodzimego piśmiennictwa; jednak już końcem lat 20. na polecenie J. Stalina przystąpiono w poszczególnych republikach do zwalczania „nacionalizmów”, a później – w ramach tworzenia „narodu sowieckiego” – do intensywnej i konsekwentnej rusyfikacji. Wszystkie narody i wszystkie republiki ZSRR poniosły także gospodarcze (komunizm wojenny, Nowa Ekonomiczna Polityka, kolektywizacja rolnictwa, industrializacja) i społeczne konsekwencje polityki KPZR (łagry, terror, deportacje, procesy polityczne w ZSRR, wielka czystka i in.), szczególnie okrutne w dobie stalinizmu. Wszystkie poniosły także znaczne ofiary w czasie II wojny światowej, która jednak przyniosła ZSRR pozycję światowego mocarstwa. Polityka partii komunistycznej zaczęła zmieniać się dopiero podczas pierestrojki (1985) i głośności (1987); od 1990 roku zaczęła obowiązywać w ZSRR zasada wielopartyjności. Po zawieszeniu działalności KPZR w sierpniu 1991 roku na całym terytorium ZSRR i przekazaniu jej majątku władzom państwowym, we wrześniu 1991 roku doszło do przekształcenia ZSRR w luźną konfederację republik. Dla procesu rozpadu ZSRR istotne znaczenie miało rozwiązanie sowieckich władz bezpieczeństwa w październiku 1991 roku. Z inicjatywy rosyjskiego prezydenta B. Jelcyna Rosja wraz z Ukrainą i Białorusią ogłosiła 8 grudnia 1991 roku upadek ZSRR i proklamowała powstanie Wspólnoty Niepodległych Państw. Po przyłączeniu się do niej 21 roku 1991 roku części byłych republik sowieckich i dymisji prezydenta ZSRR M. Gorbaczowa, 26 grudnia 1991 roku nastąpiło formalne rozwiązanie ZSRR⁸.

⁷ Źródło: <http://dzieje.pl/postacie/josif-stalin> (dostęp: 16.06.2017).

⁸ Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Zwiazek-Socjalistycznych-Republik-Radzieckich;4002438.html> (dostęp: 02.07.2017).

III.2. „Szampan Radziecki” – «Советское шампанское»

Rysunek 9. „Szampan Radziecki”.

Źródło: http://buyflowers.in.ua/products/view/napitok_shampanskoe (dostęp: 15.06.2017).

Ćw. 6. Przeczytaj tekst i na jego podstawie uzupełnij luki – Прочитай текст и на его основании заполни пропуски:

Обязательный атрибут любого праздника в России – это .....
Производство игристых вин в России возродил ..... Л. Голицын, а в советское время – его ..... – А. Орлов-Багреев. Шампанское проходило вторичное ..... в резервуарах, а не в .....
После войны советские ..... улучшили производство – вторичное брожение проходило в непрерывном ..... На экспорт «советское шампанское» производилось под брендом «Советское .....».

Do wstawienia – Для вставки:

князь, игристое, шампанское, поток, брожение, шампанист, бутылка, ученик.

Обязательным атрибутом любого праздника является «Советское шампанское». Шампанское является самым популярным сортом игристого вина. Только напиток, произведённый в соответствии с очень длинным списком требований, может претендовать на то, чтоб именоваться шампанским.

В конце девятнадцатого века промышленное производство игристых вин в России было возрождено во многом благодаря усилиям князя Льва Сергеевича Голицына. В его имении в Крыму, называемом Новый свет, он провёл множество опытов по созданию новых сортов игристого вина.

Советское шампанское обязано своим появлением всё тому же князю Голицыну. Точнее, его ученику Антону Михайловичу Орлову-Багрееву. Орлову-Багрееву принадлежит

обязательный – obowiązkowy
любой – dowolny
праздник – święto
являться – być
сорт – gatunek
игристый – gronowy
напиток – napój
в соответствии с – zgodnie z
список – lista
требование – wymóg
промышленное производство – produkcja przemysłowa
возродить – odrodzić
благодаря усилиям – dzięki wysiłkom
князь – książę
имение – majątek

честь изобретения нового прогрессивного способа производства шампанского – резервуарный метод вторичного брожения игристого вина. По его методу шампанское проходило стадию вторичного брожения в большом резервуаре, акратофоре системы Орлова-Багреева, а не в отдельных бутылках. Производство советского шампанского обходилось дешевле, оно становилось доступнее обычному потребителю, не теряя своих хороших качеств. Заводы по производству советского шампанского появились во многих крупных городах СССР.

После войны советскими шампанистами была разработана ещё одна передовая технология повторного брожения в непрерывном потоке. Эта идея принадлежала профессору Георгию Герасимовичу Агабальянцу, реализовал он её совместно со своими коллегами Сергеем Александровичем Брусиловским и Артёмием Артёмьевичем Мержаняном. При таком методе шампанизации вино находилось не в закрытом резервуаре, а внутри системы соединённых резервуаров-акратофоров, обычно 7 (*семь*) или 8 (*восемь*) сосудов.

Всё шампанское в Советском Союзе выпускалось под маркой «Советское шампанское». Это относилось к продукции абсолютно всех заводов шампанских вин по всей стране. Для экспорта за границу производилось шампанское под маркой «Советское игристое». Существование такого торгового знака противоречило международным правилам, согласно которым шампанским называется только игристое вино из Шампани. Но Советское правительство это мало волновало, и заводы продолжали выпускать Советское шампанское.

После распада Советского Союза его правопреемницей во многих отраслях стала Российская Федерация⁹.

провести́ опыт – przeprowadzić doświadczenie
мно́жество – mnóstwo
созда́ть – stworzyć
точне́е – dokładniej
принадлежи́т честь – należy się zaszczyt
изобрести́ – odkryć
вторичное броже́ние – powtórna fermentacja
резервуа́р – zbiornik
обходи́ться деше́вле – kosztować mniej
обы́чный потреби́тель – zwykły konsument
теря́ть – tracić
ка́чество – właściwość, cechy
передово́й – nowoczesny
непрерывный пото́к – nieprzerwalny strumień
совме́стно – wspólnie
закры́тый – zamknięty
соединённый – połączony
существова́ние – istnienie
противоречи́ть – być sprzecznym
пра́вила – zasady, przepisy
волновать – niepokoić, poruszać
продолжа́ть – kontynuować
Шампа́нь – Szampania
правопрее́мница – następczyni
о́трасль – branża

Gramatyka	stopień wyższy przymiotników		stopień najwyższy przymiotników	
	prosty	złożony	prosty	złożony
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ -ее (-ей): красивый – красивее, смелый – смелее, холодный – холоднее; ▪ -е: большой – больше, короткий – короче, сладкий – слаще; ▪ -ше: старый – старше, молодой – младше. 	<p>большой – более/менее большой, красивый – более/менее красивый.</p>	<p>красивый – красивейший, мягкий – мягчайший, добрый – добрейший.</p>	<p>большой – самый/наиболее/наименее большой, красивый – самый/наиболее/наименее красивый.</p>
<p>вы́я́тек: хоро́ший – лу́чше, плохой – ху́же, маленьки́й – меньше.</p>		<p>вы́я́тек: хоро́ший – лу́чший, плохой – худший.</p>		

⁹ Źródło: Знаменитое советское шампанское. Pobrane z: <http://nalivali.ru/vino/vinodelie/igrisstoe-vino-shampanskoe/znamenitoe-sovetskoe-shampanskoe.html> (dostęp: 16.06.2017).

HISTORIA

Oczywiście, zgodnie z międzynarodowymi ustaleniami, tylko wino wyprodukowane we francuskiej Szampanii można nazywać szampanem, ale **przed laty Borys Jelcyń podpisał z Francuzami umowę, wedle której produkt rosyjski na terenie Rosji może występować pod nazwą „szampan”, natomiast produkcję eksportową należy określać „igristoje wino”**. U podstaw tego kompromisu nie leżały bynajmniej biesiadne osiągnięcia rosyjskiego prezydenta, lecz sława i uznane przez Francuzów zasługi wielkiego oryginała epoki przedrewolucyjnej, pół Rosjanina, pół Polaka – księcia Lwa Golicyna.

Lew Sergiejewicz Golicyn urodził się 12 sierpnia 1845 roku w Starej Wsi na Lubelszczyźnie. Jego matką była Polka, hrabianka Maria Jezierska, a ojcem rosyjski arystokrata, wówczas sztabkapitan Sergiusz Golicyn. Nim przyszli na świat dzieci, małżonkowie ustalili, że córki wychowywać będą po polsku, synów zaś po rosyjsku. Rezulutnego i utalentowanego Lwa przeznaczono do kariery państwowej i nie żalowano pieniędzy. Młody Golicyn studiował na Sorbonie, w Moskwie, Lipsku i Getyndze. Miał być prawnikiem, jednak już od lat 70. fascynowało go wino. W każdym aspekcie: uprawy, technologii, degustacji, obyczajów, sztuki. W 1877 roku rzucił więc karierę prawniczą i poświęcił się całkowicie swojej pasji. Decyzję ułatwiła mu wielka miłość do Nadieždy, córki kerczeńskiego dygnitarza. To dla niej w 1878 roku przyjechał na Krym, gdzie szybko kupił 230 ha ziemi w uroczym zakątku Nowy Świat. Zakochany ekscentryczny książę z łatwością uległ powabom malowniczej zatoki. W rosyjskim cesarstwie trudno było znaleźć lepsze miejsce na winiarskie księstwo. To jeden z najcieplejszych rejonów południowego Krymu, temperatura jest tam znacznie wyższa niż choćby w leżącym ledwie 6 km dalej Sudaku i, co ważne dla winorośli, stała. Także wiatry, zawsze północne, nie nękają zatoki, powstrzymywane przez wysokie góry. Patrząc na okolicę, łatwo podzielić przekonanie Golicyna, że wino „musi się dzielić duszą z miejscem, które je zrodziło i z człowiekiem, który je spłodził”.

Golicyn traktował wino jako efekt twórczości, której największe osiągnięcia godne są porównań do wybitnych dzieł innych sztuk. Był przy tym tak charyzmatyczny i konsekwentny w działaniu, że Nowy Świat rychło stał się miejscem, o którym mówiono w Europie, porównując je z Ermitażem, Luwrem, Kremlen. Książę, dbając o uprawę winorośli, zabiegał też o właściwą atmosferę wokół całego procesu produkcji i degustacji. Z zapalem gromadził ogromną kolekcję win z całego świata, która ostatecznie liczyć będzie blisko 80 tys. butelek, długo pozostając jedną z największych enotek w Europie. Kupował cenne szkło, sprowadzał kosztowne urządzenia, dzieła sztuki, zatrudniał najsłynniejszych naukowców i ekspertów z całego świata. Nie wahał się stosować najstarszych metod produkcji wina, jakie znała ludzkość, nie unikając przy tym najodważniejszych eksperymentów, które podsuwała nauka. Sam podróżował po świecie, przywożąc sadzonki i mnóstwo nowinek technicznych, by urządzić doskonale wyposażone laboratorium. W ciągu zaledwie 4 lat stał się głośną i cenioną postacią wśród najwybitniejszych winiarzy w Europie. Jego produkty podbijały międzynarodowe wystawy, zdobywały złote medale rosyjskie, europejskie i światowe.

Ambicje księcia Golicyna nie kończyły się na produkcji win poprawnych, akceptowanych na salonach. Interesowała go stworzenie wina prawdziwie krymskiego. Wiedział, że aby to osiągnąć, musi wyhodować własne odmiany winorośli. Wielkim nakładem pracy i pieniędzy wyselekcjonował w końcu golicynskie odmiany: pino fran, chardone, aligote i risling. Od tej chwili nabrał wiary, że zdoła uczynić z Rosji imperium winiarskie.

Za najwyższe osiągnięcie sztuki winiarskiej uważano wino szampańskie. Książę Golicyn rozpoczął pracę nad tą technologią już w 1882 roku. O produkcji można mówić niemal 10 lat później, kiedy to w piwnicach Nowego Świata złożono 60 tys. butelek rosyjskiego szampana. Bez wątplenia było to wówczas jedno z najdroższych win na świecie, głównie ze względu na gigantyczne koszty, jakie pochłonęło wytworzenie pierwszej partii. Ogromnych nakładów wymagały eksperymenty nad uprawą szczepów, które mogły zapewnić najlepsze efekty. Równocześnie trwały prace budowlane. Piwnice, a właściwie tunele w skałach, budowali Grecy sprowadzeni z Anatolii, opłacani sowicie od sążnia wykutego korytarza. Golicyn zamierzał w ten sposób uzyskać pomieszczenia do przechowywania win typu szampańskiego, w których utrzyma stałą temperaturę pomiędzy 8 a 12,5°C. Piwnic o tych właściwościach zbudowano ponad kilometr. W sumie skalne korytarze osiągnęły długość ponad 3 km. Oprócz przedsięwzięć niezbędnych dla prowadzenia procesu technologicznego Golicyn polecił wykucić w skałach ścieżki oraz groty, w których prowadził degustacje i wykłady, ciągnące się czasem przez kilka dni i nocy¹¹.

¹⁰ Źródło: <http://portalwiedzy.onet.pl/118823,,,akratofor,haslo.html> (dostęp: 12.07.2017).

¹¹ „Książę wina”, S. Gowin, 2008, *Newsweek* 30.12.2008. Pobrane z: www.newsweek.pl/inne/smak-zycia/ksiaze-wina,35258,1,1.html (dostęp: 12.07.2017).

III.3. Czekolada „Alonka” – Шоколад «Алѐнка»

Rysunek 10. Czekolada „Alonka”.

Źródło: <http://rus-podarki.ru/en/product/shokolad-alenka/> (dostęp: 15.06.2017).

Ćw. 7. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Где производили «Алѐнку»?

.....

2. Кто решил производить шоколад?

.....

3. В честь кого назван шоколад?

.....

4. Кто представлен на обѐртке шоколада?

.....

Молочный шоколад «Алёнка» начал изготавливаться в СССР с 1965 (*тысяча девятьсот шестьдесят пятого*) года. Позднее, с 1966 (*тысяча девятьсот шестьдесят шестого*) года, его стали производить на кондитерской фабрике «Красный Октябрь».

Компания «Объединённые кондитеры» является владельцем данной марки шоколада. Из 15-ти (*пятнадцати*) входящих в её состав предприятий есть известные, такие как «Кондитерский концерн Бабаевский», «Красный Октябрь», «Рот Фронт».

История шоколада «Алёнка» начинается с новой продовольственной программы, принятой правительством СССР в начале 1960-х. (*тысяча девятьсот шестидесятых*). Она была направлена на создание в стране массового молочного шоколада, доступного по цене. Различные фабрики Москвы, пытаясь сделать вкусный шоколад, начали проводить эксперименты. Подходящую рецептуру разработали специалисты-кондитеры фабрики «Красный Октябрь», которую одновременно с ней внедрили в производство в 1964 (*тысяча девятьсот шестьдесят четвёртом*) году фабрики им. Бабаева и «Рот Фронт». Позднее данной рецептурой воспользовались многие другие советские кондитерские фабрики.

Свое название шоколад «Алёнка» получил, в честь дочери **Валентины Терешковой**.

История выбора изображения на обертке шоколада «Алёнка» заслуживает особого внимания. Оформление «Алёнки», выпускаемой «Красным Октябрем», изначально было традиционно памятным (1 *первое* Мая, 8 *восьмое* Марта), на котором изображение девочки отсутствовало. Затем фабрикой было принято решение выработать свой фирменный портрет «Алёнки». Для оформления темы шоколада была нужна фотография девочки, и руководством фабрики был объявлен конкурс, о котором народ узнал из газеты «Вечерняя Москва». И наконец, изображение было выбрано, это был снимок дочери одного из художников, работающего на фабрике. Александр Михайлович Геринас – тот самый художник, который вместе со всеми разрабатывал дизайн обертки. Фотографию своей дочери (тоже Алёнки) он сделал, когда ей было 8 (*восемь*) месяцев. «Алёнка», ныне всем знакомая, появилась в 1966 (*тысяча девятьсот шестьдесят шестом*) году. За прошедшие десятилетия её оформление не претерпело никаких изменений¹².

молочный – mleczny
изготавливать – wytwarzać
производить – produkować
кондитерский – cukierniczy
владелец марки – właściciel marki
состав – skład
известный – słynny
продовольственный – spożywczy
правительство – rząd
направить – skierować
создать – stworzyć
доступный – przystępny
подходящий – pasujący, właściwy
кондитер – cukiernik
одновременно – jednocześnie
внедрить в производство – wdrożyć do produkcji
воспользоваться – skorzystać
получить название – otrzymać nazwę
дочь – córka
обертка – opakowanie, papierek
заслуживать внимания – zasługiwać na uwagę
оформление – projekt
выпускать – produkować
памятный – pamiątkowy
изображение – wizerunek, postać
отсутствовать – być nieobecny, brakować
принять решение – podjąć decyzję
руководство – kierownictwo
объявить конкурс – ogłosić konkurs
снимок – zdjęcie
художник – artysta, malarz, plastyk
ныне – obecnie
знакомы – znany
прошедший – ubiegły, miniony
претерпеть изменения – podlegać zmianom
продолжать – trwać

¹² Źródło: Шоколад Алёнка. Pobrane z: <http://xn--dtbjalal8asil4g8c.xn--p1ai/eda/shokolad-alenka.html> (dostęp: 15.06.2017).

HISTORIA

Walentina Władimirowna Tierieszkowa, ur. 6 marca 1937 – radziecka kosmonautka, inżynier. Pierwsza kobieta w kosmosie. 16 czerwca 1963 roku rozpoczęła lot na statku Wostok 6, który trwał 2 doby 22 godziny 50 minut i 8 sekund. Lądowanie miało miejsce 19 czerwca 1963 roku po okrążeniu Ziemi 48 razy.

Od 1971 do 1991 roku była członkiem Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego.

W 1989 roku została wybrana do Rady Narodowości ZSRR.

W 1997 roku przeszła na emeryturę w randze generała lotnictwa.

Była kierownikiem rosyjskiego rządowego Centrum Współpracy Międzynarodowej (2003).

W 2007 roku podczas obchodów swoich 70. urodzin w rezydencji Władimira Putina w Nowo Ogarowie oświadczyła, że chce umrzeć na Marsie.

Podczas XXII Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Soczi, Tierieszkowa była jedną z 8 osób niosących flagę olimpijską¹³.

Gramatyka

	производить	выпускать
я	произвожу́	выпуска́ю
ты	производи́шь	выпуска́ешь
он, она	производи́т	выпуска́ет
мы	производи́м	выпуска́ем
вы	производи́те	выпуска́ете
они	производи́ят	выпуска́ют

¹³ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Walentina_Tierieszkowa (dostęp: 16.06.2017).

III.4. Samochód „Pobieda” – Автомашина «Победа»

Rysunek 11. Samochód „Pobieda”.

Źródło: <http://vsegaz.ru/model/36-gaz-m20-pobeda.htm> (dostęp: 15.06.2017).

Ćw. 8. Przeczytaj tekst i przetłumacz wyróżnione słowa na język rosyjski – Прочитай текст и переведи выделенные слова на русский язык:

1. Известный советский автомобиль был назван в честь (zwycięstwa) ..... над Германией. Первым автомобиль увидел (wódz) ..... Советского Союза – И. Сталин. За основу машины был взят (nadwozie) ..... немецкого Opel Karitan. «Победа» (prześcignęła) ..... западные модели. По советской лицензии (Polacy) ..... производили его под названием «Варшава».

История знаменитого советского автомобиля началась с победы под Сталинградом, мир его увидел после победы над Германией, и назван он был естественно – «Победа».

Первым оценил новинку Горьковского автозавода имени Молотова Иосиф Сталин. 19 (девятнадцатого) июня 1944 (тысяча девятьсот сорок четвертого) года ему показали образец будущего серийного автомобиля. Главный конструктор «ГАЗа» Андрей Липгарт, под чьим руководством осуществлялась работа над новинкой, предложил назвать автомобиль «Родиной». Вождю название не понравилось, и он иронично спросил: «И почему у нас будет Родина?» Тогда родился второй вариант «Победа». Сталин, глядя на автомобиль, улыбнулся: «Ну, не велика "Победа"...» Но потом добавил: «Пусть будет "Победой"».

Через год машина стала настоящим символом Победы Красной армии в Великой Отечественной войне.

Первые «Победы» распределяли только по указанию «сверху», за подписью Молотова. Автомобилей не хватало даже для героев и лауреатов. И всё же «Победа» стала машиной, доступной потребителю, – к 1955 (тысяча девятьсот пятьдесят пятому) году было уже выпущено около 160 (ста шестидесяти) тысяч автомобилей.

знаменитый – słynny
победа – zwycięstwo
естественно – naturalnie, oczywiście
автозавод – zakład samochodowy
образец – próbka, prototyp
будущий – przyszły
автомобиль – samochód
руководство – kierownictwo
предложить – zaproponować
родина – ojczyzna
вождь – wódz
понравиться – spodobać się
спросить – zapytać
глядеть – patrzeć
улыбаться – uśmiechać się
добавить – dodać
настоящий – prawdziwy
Великая Отечественная война – wielka wojna ojczyźniana
распределять – przydzielać, rozdzielać
указание «сверху» – polecenie „z góry”
хватать – wystarczać
герой – bohater
основа – podstawa, baza
кузов – nadwozie
попасть – trafić
касаться – dotyczyć

За основу решили взять кузов немецкого Opel Kapitän 1938 (*тысяча девятьсот тридцать восьмого*) года. Образец этого авто, отбитый Красной армией у вермахта, попал на Горьковский автозавод им. Молотова в 1941 (*тысяча девятьсот сорок первом*) году. Что же касается двигателя, то в его основу лёг американский танковый двигатель Додж.

Однако «Победа» не повторила западные модели, более того, во многом превзошла их. В этом превосходстве – секрет её популярности в тогдашней Европе. Это был особенный, со множеством оригинальных решений автомобиль. С 1951 (*тысяча девятьсот пятьдесят первого*) года производство модели было налажено в Польше. Поляки назвали автомобиль «Варшавой» и продолжали собирать его вплоть до 1973 (*тысяча девятьсот семьдесят третьего*) года.

Что больше всех в то время поражало – водителям не надо было махать руками, предупреждая о поворотах: появились электрические поворотники и стоп-сигналы. На машине были впервые установлены и электрические стеклоочистители. Плюс ко всему зимой шофёр и пассажиры получили возможность ездить без **валенков** – у машины была печка¹⁴.

двигатель – silnik
танк – czołg
более того – co więcej
превзойти – przewyższać, prześcignąć
превосходство – przewaga, wyższość
тогдашний – ówczesny
особенный – szczególny, specyficzny
множество – mnóstwo
решение – rozwiązanie
наладить производство – rozpocząć produkcję
вплоть до – włącznie do
больше всех – najbardziej
поражать – zadziwiać
водитель – kierowca
предупреждать – uprzedzać
поворот – zakręt, skręcanie
поворотник – kierunkowskaz
установить – zamontować
стеклоочиститель – wycieraczka
печка – piecyk, tu: ogrzewanie

ZAPAMIĘTAJ nazwy narodowości po rosyjsku piszemy *malą literą*:
русский – Rosjanin
поляк – Polak

Gramatyka

крај	он	она	они
Россия	русский	русская	русские
Украина	украинец	украинка	украинцы
Испания	испанец	испанка	испанцы
Германия	немец	немка	немцы
Китай	китаец	китайка	китайцы
Италия	итальянец	итальянка	итальянцы
Франция	француз	француженка	французы
Англия	англичанин	англичанка	англичане
Греция	грек	гречанка	греки
Турция	түрок	турчанка	түрки

¹⁴ Źródło: Наша легендарная «Победа». Pobrane z: <https://rg.ru/2007/05/04/pobeda.html> (dostęp: 15.06.2017).

HISTORIA

Wielka wojna ojczyźniana, wielka wojna narodowa (ros. *Великая Отечественная война – БОВ*) – w radzieckiej i rosyjskiej literaturze oraz historiografii propagandowej termin określający część II wojny światowej, w której po stronie koalicji antyhitlerowskiej przeciwko III Rzeszy i jej sojusznikom brał udział Związek Radziecki.

Obejmuje okres od ataku Niemiec na ZSRR 22 czerwca 1941 roku (operacja „Barbarossa”) do 9 maja 1945 roku (przyjmowana w ZSRR data kapitulacji Niemiec i zakończenia II wojny światowej w Europie).

Nazwa „wielka wojna ojczyźniana” została użyta po raz pierwszy w przemówieniu radiowym Stalina z 3 lipca 1941 roku, w którym odwołał się on do patriotyzmu narodów tworzących ZSRR w obliczu ataku państw faszystowskich. Termin ten odnosi się jedynie do walk ZSRR z Niemcami hitlerowskimi i ich sojusznikami – Włochami, Węgrami, Rumunią, Finlandią, Słowacją i Chorwacją.

Nomenklatury tej użyto z dwóch powodów – jako oznaczenia nowej fazy konfliktu zbrojnego (Związek Radziecki ówczesnie oficjalnie nie przyznawał się do uczestnictwa w II wojnie światowej) oraz w celach propagandowych – ciąg słów wyrażał nie tylko walkę Sowietów, ale i jej narodowy, powszechny, uniwersalny charakter, co miało mobilizować ludność do aktywnego uczestnictwa w obronie kraju.

Termin ten nie obejmuje natomiast współpracy militarnej i gospodarczej z III Rzeszą do 22 czerwca 1941 roku – aneksji wschodniej części Polski, zagarnięcia Litwy, Łotwy i Estonii, a następnie (w ramach tzw. wojny zimowej) napaści ZSRR na Finlandię i zagarnięcia wschodniej części Rumunii, jak również okresu po 9 maja 1945 roku (wojny z Japonią, do której ZSRR przystąpił 8 sierpnia 1945 roku). Nazwa „wielka wojna ojczyźniana” nawiązywała do wojny 1812 (ros. *Отечественная война 1812 года*).

W propagandzie radzieckiej wielka wojna ojczyźniana była przede wszystkim wielkim zwycięstwem ZSRR pod przywództwem Józefa Stalina, zaś ogromne straty ludzkie po stronie ZSRR (ok. 20 mln) stanowiły miarę jego wkładu w zwycięstwo nad nazizmem. W ocenie historyka i żołnierza – Nikołaja Nikulina – wojna została wygrana głównie dzięki poświęceniu ludności i wsparciu aliantów, a wbrew fatalnej polityce KPZR i terrorowi lat 30., który doprowadził do demoralizacji wojska i administracji oraz ograniczenia zdolności bojowej kraju¹⁵.

ciekawostka

Walonki są rosyjskim wynalazkiem, który już od ponad 300 lat pozwala przetrwać najcięższe mrozy. Buty te tworzone są z grubego wełnianego filcu – wołłoku, który formowany jest przy użyciu pary wodnej.

Spód gotowych wełnianych skarpet do kolan na sam koniec podbija się gumową podeszwą. Nie przepuszczają wody – i to jest ich największy atut. Są wyjątkowo ciepłe i tanie. Wełna używana do produkcji kultowych butów od ponad 100 lat spłiśniana jest podobnym, tradycyjnym sposobem.

Przodkami waleńków były sięgające nawet do 1,5 tys. lat w przeszłość tradycyjne wołłokowe buty stepowych koczowników. Pierwsze rosyjskie walonki powstawały od XVIII wieku i uważane były wówczas za buty dla ludzi bogatych. Dopiero w XIX wieku wynaleziono wyjątkowo tani sposób ich wytwarzania i walonki z domów zamożnych dotarły pod strzechy, a potem do wielkich rosyjskich fabryk. Co ciekawe, walonki do tej pory znajdują się wśród odzieży specjalistycznej hutników, naftowców czy kolejarzy. Noszą je także rosyjscy żołnierze.

Największe obecnie fabryki znajdują się w Kukmorze (Tatarstan) i Jarosławiu. Tradycyjna formuła wytwarzania butów wymaga wielkiej znajomości fachu. Wyrób waleńków jest rzemiosłem, a biegli w sztuce wyrobu filcowych butów nazywani są pimokatami¹⁶.

¹⁵ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wielka_wojna_ojczy%C5%BAAniana (dostęp: 02.07.2017).

¹⁶ Źródło: www.ruslink.pl/made_in_russia/walonki,5118/ (dostęp: 03.07.2017).

III.5. Samochód „Zaporożec” – Автомобиль «Запорожец»

Rysunek 12. Samochód „Zaporożec”.

Źródło: <http://zaz-zaporozhets.narod.ru/> (dostęp: 16.06.2017).

**Ćw. 9. Przeczytaj tekst i na jego podstawie przetłumacz zdania na język rosyjski –
Прочитай текст и на его основе переведи предложения на русский язык:**

1. Za podstawę do produkcji radzieckiego samochodu „Zaporożec” służył włoski Fiat.

.....

2. „Zaporożec” był samochodem dla ludu, pojawiał się w filmach i kreskówkach.

.....

3. To był pierwszy samochód Władimira Putina.

.....

С середины 50-х (пятидесятых) годов запросы населения на компактный недорогой «народный» автомобиль стали принимать всё более массовый характер. Задача создания такового была поставлена органами государственного экономического планирования в период 1959-1965 (тысяча девятьсот пятьдесят девятого-шестьдесят пятого) годов. За основу будущего автомобиля было решено взять Fiat 600 (шестьсот). Нужно сказать, что «горбатый» не был слепой копией итальянской малолитражки.

ЗАЗ 965 (девятьсот шестьдесят пять) стал настоящей «народной машиной», «снимался» в фильмах. Появился «горбатый» даже в мультфильмах «Ну погоди!» и «Каникулы в Простоквашино».

Украинский автопром, поэкспериментировав на «горбате» «Запорожце», который был репликой шестисотого Fiat, в годы брежневского правления выпустил новую модель, почти полноценный, но очень компактный седан, в экстерьере схожий с Chevrolet Corvaire.

середина – połowa
запрос – zapotrzebowanie
население – ludność
поставить задачу – wyznaczyć zadanie
государственный – państwowy
период – okres
основа – podstawa
будущий – przyszły
решить – postanowić
малолитражка – samochód małolitrażowy
настоящий – prawdziwy
сниматься в фильмах – występować w filmach
мультфильм – kreskówka
«Ну погоди!» – „Wilk i Zając”
каникулы – wakacje
автопром – przemysł samochodowy
брежневское правление – rządu Breżniewa
выпустить – wyprodukować
полноценный – pełnowartościowy
схожий – podobny
отличительная особенность – cecha odróżniająca

Отличительной особенностью автомобиля стали большие воздухозаборники, которые в народе тут же окрестили ушами, от них ЗАЗ 966 (*девятьсот шестьдесят шесть*) и получил своё прозвище.

«Ушастый» был первой машиной Владимира Путина, 19-ти (*девятнадцати*) летний студент юрфака выиграл свой первый автомобиль в лотерее ДОСААФ¹⁷.

вóздухозабóрник – wlot powietrza
в народе окрестили – ludzie nazwali
прозвище – przezwiśko, określenie
юрфак – wydział prawa
лотерея – loteria
ДОСААФ (Добровольное общество содействия армии, авиации и флоту)
– Dobrowolne Towarzystwo
Pomocy Armii, Lotnictwu i Flocie

ciekawostka

„**Wilk i Zając**” / *Czekaj, ja ci pokażę!* (ros. *Ну, погоди!*, od słów Wilka tłumaczonych jako *Ja ci pokażę!* lub *Pokażę ci!*, dosłownie znaczących *No, poczekaj!*) – radziecka, potem rosyjska kreskówka, popularna zwłaszcza w krajach bloku wschodniego. Opowiada o przygodach Wilka, który próbuje dopaść sympatycznego Zająca. Ganiając się, przeżywają mnóstwo zabawnych przygód, z których Zając zawsze wychodzi cało¹⁸.

ciekawostka

Wakacje w Prostokwaszynie (ros. *Каникулы в Простоквашино*) – radziecki film animowany z 1980 roku w reżyserii Władimira Popowa. Drugi z serii *Troje z Prostokwaszyna*, stworzony na podstawie powieści Eduarda Uspienskiego pt. *Wujek Fiodor, pies i kot*. Fiodor nie chce wyjeżdżać na wakacje do Soczi, więc spędza lato w Prostokwaszynie. Towarzyszą mu wierni przyjaciele – kot Matroskin i pies Szarik. Matroskin jest zadowolony z nowego nabytku – krowy Murki, która dostarcza dużo mleka, oraz z narodzin jej cielątka o imieniu Gawriusza. Z kolei pies Szarik zajmuje się fotografowaniem dzikiej przyrody¹⁹.

¹⁷ Źródło: Советские машины, которые стали культом. Pobrane z: <http://russian7.ru/post/avto/> (dostęp: 16.06.2017).

¹⁸ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wilk_i_Zaj%C4%85c (dostęp: 03.07.2017).

¹⁹ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wakacje_w_Prostokwaszynie (dostęp: 03.07.2017).

III.6. Samochód „Czajka” – Автомобиль «Чайка»

Rysunek 13. Samochód „Czajka”.

Źródło: <http://modeli-gaz.ru/gaz/gaz-14.htm> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 10. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Когда в СССР выпускались «Чайки»?

.....

2. Кто ездил на «Чайках»?

.....

3. Как зарабатывали на «Чайках» при Брежнев?

.....

Самая красивая машина Советского Союза, «Чайка» была самым массовым советским автомобилем представительского класса.

«Чайку» можно отнести к долгожителям советского автопрома: автомобили выпускались с 1959 (*тысяча девятьсот пятьдесят девятого*) по 1981 (*тысяча девятьсот восемьдесят первый*) год.

На «Чайках» ездили главы министерств и ведомств, первые секретари республиканских компартий, послы СССР за рубежом.

Сразу после начала выпуска «Чайек» за ними началась «охота» – изящная, удобная машина прельщала партийных функционеров.

«Чайка» долгое время была недоступна для массового покупателя.

Только в 70-ых (*семидесятых*) годах Брежнев разрешил зарабатывать на «Чайках»: машины начали широко эксплуатироваться ЗАГСами, обслуживали Интурист, диппредставительства зарубежных стран, министров, военные парады, советских послов за рубежом и звезд, посещающих СССР²⁰.

самый красивый – najładniejszy
представительский – reprezentacyjny
отнести к – zaliczyć do
долгожитель – stuletek, długo żyjący
глава – szef
ведомство – resort
компартия – partia komunistyczna
посол – ambasador
за рубежом – za granicą
охота – polowanie
изящный – elegancki
удобный – wygodny
прельщать – nęcić, wabić
покупатель – kupujący, klient
решить – postanowić
зарабатывать – zarabiać
ЗАГС (запись актов гражданского состояния) – USC
Интурист – najstarsze radzieckie biuro turystyczne
диппредставительство – przedstawicielstwo dyplomatyczne
зарубежные страны – państwa obce
военный – wojskowy
звезда – gwiazda
посещать – odwiedzać

²⁰ Źródło: Советские машины, которые стали культом. Pobrane: <http://russian7.ru/post/avto/> (dostęp: 16.06.2017).

ZAPAMIĘTAJ

посёл – ambasador
poseł – депутат
охота – polowanie
ochota – желание

HISTORIA

Leonid Ilicz Breżniew (1906/1907-1982) – polityk i działacz Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego, marszałek i I sekretarz ZSRR.

W 1964 roku w wyniku przewrotu pałacowego przejął władzę po Chruszczowie, najpierw jako pierwszy sekretarz, a od 1966 jako sekretarz generalny. Od 1977 roku był przewodniczącym Prezydium Rady Najwyższej ZSSR.

Najważniejsze wydarzenia w polityce zagranicznej ZSRR w czasie rządów Leonida Breżniewa to: dążenia do osłabienia efektów zimnej wojny, układy rozbrojeniowe z USA, udział w Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, jednocześnie interwencja zbrojna w Czechosłowacji (1968) i Afganistanie (1979), groźba interwencji w Polsce (1980-1981), sponsorowanie reżimu komunistycznego na Kubie i w Wietnamie, „eksport” rewolucji do krajów trzeciego świata. W polityce zagranicznej stosował zasadę, którą określono jako „doktryna Breżniewa” lub ograniczonej suwerenności – oznaczała ona możliwość interwencji zbrojnej do państwa z bloku komunistycznego, jeśli zostały tam naruszone „podstawy ustroju socjalistycznego”.

W polityce wewnętrznej czasów Breżniewa obserwujemy zatrzymanie destalinizacji, rozwój korupcji i nepotyzmu, rozwój bezkarności skorumpowanych i niekompetentnych aparatczyków KGB, represje wobec decydentów (cenzura, inwigilacja, skrytobójstwa, szpitale psychiatryczne), decentralizacja KPZR.

Pod koniec życia w coraz mniejszym stopniu uczestniczył w rządzeniu państwem, ze względu na rozliczne choroby²¹.

ciekawostka

Intourist to radziecka i rosyjska agencja turystyczna, założona w 1929 roku przez Stalina i obsadzona ludźmi służącymi w NKWD, a później w KGB. To państwowe oficjalne biuro podróży ZSRR było odpowiedzialne za zarządzanie dostępem cudzoziemców do i podróży wewnątrz Związku Radzieckiego. Wyrosło one na jedną z największych organizacji turystycznych na świecie.

W 1992 roku Intourist został sprywatyzowany i w 66% jest własnością Moskwy na bazie holdingu Sistema. Od 2007 roku Intourist jest notowany na Londyńskiej Giełdzie Papierów Wartościowych²².

²¹ Źródło: www.wosna5.pl/leonid_brezniew (dostęp: 16.06.2017).

²² Źródło: <http://myvimu.com/exhibit/46732517-zsrr-moskwa-intourist> (dostęp: 03.07.2017).

III.7. Samochód „Wołga” – Автомобиль «Волга»

Rysunek 14. Samochód „Wołga”.

Źródło: <http://postila.ru/post/1957898> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 11. Przeczytaj tekst i przetłumacz słowa – Прочитай текст и переведи слова:

«Волга», это (cała epoka) ..... Это был символ (dobrobytu) ..... и (marzenie) ..... каждого советского человека. «Волгами» ездили чиновники (urzędów państwowych)..... «Волгу» могли купить только (majątni) .....

Волга должна быть чёрной. Чёрная 24-ая (двадцать четвёртая) «Волга» была символом целой эпохи, что не удивительно – автомобиль выпускался с 1970-го (тысяча девятьсот семидесятого) по 1992 (тысяча девятьсот девяносто второй) год.

Этот автомобиль являлся показателем благополучия и мечтой каждого советского гражданина.

Массовая продажа «Волг» в частные руки, однако, никогда не предусматривалась: большая часть автомобилей уходила по распределению в государственные учреждения и на экспорт.

«Волгу» могли себе позволить только очень обеспеченные люди, по сравнению с «народными» «Москвичами» и «Жигулями» стоили номенклатурные авто очень дорого.

«Волги» выпускались в нескольких модификациях, самой распространённой был, конечно, седан. Универсалов было меньше, и почти все они шли на нужды народного хозяйства, поэтому их долгое время можно было купить либо в магазинах сети «Берёзка» за чеки, либо получить по индивидуальному заказу²³.

дóлжен – powinien
удивительный – dziwny, zadziwiający
являться – być
показатель – wskaźnik
благополучие – dobrobyt
мечта – marzenie
гражданин – obywatel
продажа – sprzedaż
частные руки – prywatne ręce
не предусматривать – nie przewidywać
большая – większa
по распределению – z przydziału
учреждение – instytucja
обеспеченные – majątni
стоять – kosztować
очень дорого – bardzo drogo, dużo
распространённый – rozpowszechniony, popularny
меньше – mniej
на нужды – dla potrzeb
народное хозяйство – gospodarka narodowa
время – czas
либо... либо... – albo... albo...
магазин – sklep
заказ – zamówienie

²³ Źródło: Советские машины, которые стали культом. Pobrane z: <http://russian7.ru/post/avto/> (dostęp: 16.06.2017).

ZAPAMIĘTAJ

магазин – sklep
 магазын – склад
 sklep – krypta, grobowiec
 стоит – kosztuje ale стои́т – stoi
 бо́льший – większy ale большо́й – duży

ciekawostka

Sklepy dewizowe funkcjonowały we wszystkich państwach obozu socjalistycznego. U nas było Przedsiębiorstwo Eksportu Wewnętrznego Pewex, w ZSRR nazywały się **Bieriozka**, w NRD – Intershop, a w Czechosłowacji Tuzex. Można w nich było kupić wszystko to, czego brakowało na sklepowych półkach: dzinsy, telewizor, dobry alkohol, kosmetyki i słodycze²⁴.

ciekawostka

Czarna wołga to plotka, którą żyła Polska głównie w latach 60. i 70. Mówiła ona o jeżdżącej po mieście czarnej limuzynie, którą rzekomo porywano dzieci. Wołga miała mieć białe firanki w oknach. Autem poruszali się, według różnych wersji, księża lub zakonnice, Żydzi, wampiry lub sataniści. Samochód miał krążyć po drogach po zmroku. Jego pasażerowie porywali dzieci i spuszczaali im krew, np. jako lekarstwo dla bogatych Niemców umierających na białaczkę. Historia z czarną wołgą powróciła pod sam koniec XX wieku. Teraz tajemniczy osobnik podróżował czarnym bmw lub mercedesem (z rejestracją składającą się z trzech szóstek). Kierowca zabijał przechodniów, pytając ich o godzinę, o której rzekomo później umierali²⁵.

Gramatyka	liczebnik porządkowy w l. poj.			l. mn. которые
	г.м. который	г.ж. которая	г.п. которое	
	первый	первая	первое	первые
	второй	вторая	второе	вторые
	третий	третья	третье	третьи
	четвёртый	чвёртая	чвёртое	чвёртые
	пятый	пятая	пятое	пяты
	шестой	шестая	шестое	шесты
	двадцатый	двадцатая	двадцатое	двадцаты
	сороковой	сороковая	сороковое	сороковы
	пятидесятый	пятидесятая	пятидесятое	пятидесяты
	шестьдесят первый	шестьдесят первая	шестьдесят первое	шестьдесят первые
	сотый	сотая	сотое	соты

²⁴ Źródło: www.tvp.info/26153060/pewekszy-czyli-zakupy-o-ktorych-marzyli-wszyscy (dostęp: 03.07.2017).

²⁵ Źródło: www.polskatimes.pl/artukul/827185.prawdziwa-historia-czarnej-wolgi-ktora-siala-przerazenie,id,t.html (dostęp: 12.07.2017).

III.8. Wódka „Stolichnaya” – Водка «Столичная»

Rysunek 15. Wódka „Stolichnaya”.

Źródło: www.kristall.ru/catalog/item.php?id_item=116 (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 12. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Кто курировал производство «Столичной»?

.....

2. Когда началось производство водки?

.....

3. Почему «Столичная» была так популярная на Западе?

.....

4. Где особенно прославили «Столичную»?

.....

Вóдку «Столі́чная» без преувеличѣния мóжно назвáть одной из сáмых извѣстных рúсских вóдок. Еѐ истóрия началáсь в 1938 (*ты́сяча девятьсо́т три́дцать восьмо́м*) годú, когдá лúчшими совѣтскими специалистами спиртовóго и вóдочного производствa былá сóздана рецепту́ра вóдки высóкого кáчества. Разрáботки велíсь óчень тщáтельно под контро́лем **Анастáса Мико́яна**, курировавшего в те гóды торго́влю и пище́вую промýшленность. Достáточно сказа́ть, что этикетку вóдки «Столі́чная» согласóвывали с в́ысшим руковóдством стран́ы.

без преувеличѣния – bez przesady
сáмый извѣстный – najpopularniejszy
лúчший – najlepszy
спиртовóе и вóдочное производствo – przemysł spirytusowy
кáчество – jakość
разрáботки велíсь – prowadzono prace
тщáтельно – ściśle, dokładnie
курировавший – nadzorujący
торго́вля – handel
пище́вая промýшленность – przemysł spożywczy

Впервы́е во́дку «Столи́чная» разли́ли в 1941 (*ты́сяча девя́тсот со́рок пе́рвом*) году́ в **блока́дном Ленингра́де**, а её ма́ссовое произво́дство нача́лось в 1943 (*ты́сяча девя́тсот со́рок тре́тьем*) году́. В советский период во́дку «Столи́чная» впло́не мо́жно бы́ло называ́ть элитарной во́дкой. Стои́ла она́ тогда́ 3 (*три*) рубля́ и продава́лась на 30-50 (*три́дцать-пятьдеся́т*) копе́ек доро́же большинствá во́док.

Но́вый эта́п в исто́рии брэ́нда «Stolichnaya» наступи́л, когда́ на волне́ сла́вы победи́телей фаши́зма во всём ми́ре распро́странила́сь мо́да на всё ру́сское-советское. Советский Сою́з и всё, что с ним связа́но, привлека́ло к себе́ интере́с запа́дного потре́бителя. Постепенно́ в Министе́рство внешне́й торго́вли СССР ста́ли поступа́ть за́просы на дистрибу́цию во́дки за рубе́жом.

К сере́дине 50-х (*пятидеся́тых*) во мно́гих страна́х ми́ра сформирова́лся стабильный спрос на советскую «ру́сскую во́дку». Исходя́ из столь благоприя́тной ситуа́ции для поста́вок за рубе́ж во́дки «Столи́чная», руково́дством Министе́рства внешне́й торго́вли бы́ло при́нято реше́ние о нача́ле экспорта́ во́дки на запа́д. Де́ятельность, связа́нную с поста́вками за рубе́ж во́дки «Столи́чная», осу́ществля́ло Внешнеторго́вое объе́дине́ние «Сою́зплодо́импорт», кото́рое в 1969 (*ты́сяча девя́тсот ше́стьдеся́т девя́том*) году́ зарегистри́ровало права́ на това́рный знак «Stolichnaya» под кото́рым во́дка «Столи́чная» произво́дилась и выво́зилась за рубе́ж.

Но настоя́щий «звёздный час» для брэ́нда «Stolichnaya» наступи́л в 70-х (*семидеся́тых*). Именно́ в те го́ды нача́лась масшта́бная компа́ния по продви́жению ру́сской во́дки в США под лозунгом: Only vodka from Russia is genuine Russian vodka! («То́лько во́дка из Росси́и – настоя́щая ру́сская во́дка»). Э́та компа́ния вошла́ в исто́рию мирово́го марке́тинга, как одна́ из наиболее́ агрессивных и успе́шных. Stoli, как называ́ли во́дку «Столи́чная» америка́нцы, ста́ла одним из сима́влов Росси́и, изве́стных во всём ми́ре.

В настоя́щее вре́мя «Сою́зплодо́импорт» контро́лирует ка́чество выпуска́емого проду́кта. Сего́дня во́дка «Столи́чная» произво́дится в соотве́тствии с са́мыми вы́сокими росси́йскими и междунаро́дными стандарта́ми ка́чества²⁶.

согласо́вывать – uzgadniać
руководство́ страны́ – kierownictwo państwa
впервы́е – po raz pierwszy
блока́дный Ленингра́д – blokada Leningradu
произво́дство – produkcja
стои́ть – kosztować
большинствó – większość
на волне́ – na fali
победи́тель – zwycięzca
во всём ми́ре – na całym świecie
распро́страня́ться – rozpowszechniać się
привлека́ть интере́с – przyciągać zainteresowanie
запа́дный потре́битель – konsument, klient zachodni
за́просы – zapytania
странá – kraj
спрос – popyt
исходя́ из – biorąc pod uwagę
благоприя́тный – korzystny
поста́вки – dostawy
внешне́я торго́вля – handel zagraniczny
нача́ло – początek
осу́ществля́ть – realizować
Внешнеторго́вое объе́дине́ние – Centrala Handlu Zagranicznego
произво́дить – produkować
настоя́щий – prawdziwy
масшта́бный – na wielką skalę
продви́жение – promocja
ло́зунг – hasło
успе́шный – odnoszący sukces
в настоя́щее вре́мя – obecnie
в соотве́тствии с – zgodnie z

²⁶ Źródło: <http://spimport.ru/brands/index.php?id=8> (dostęp: 16.06.2017).

ciekawostka

Stolichnaya (ros. *Столичная*, znana także jako **Stoli**) – rosyjska wódka, produkowana z żyta i pszenicy. Stolichnaya jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych marek wódki na świecie. Produkcję wódki rozpoczyna się od zalania żyta wodą ze studni artezyjskich z regionu Kaliningradu, które następnie poddawane są ok. 60-godzinnej fermentacji.

Uzyskany płyn destylowany jest 4-krotnie, do uzyskania spirytusu o zawartości alkoholu wynoszącej ok. 96,4%. Roztwór następnie rozcieńczany jest wodą artezyjską, która nadaje mu odpowiedniej płynności, później poddaje się go filtrowaniu. W procesie filtracji wódki nie używa się produktów pochodzenia zwierzęcego, toteż uważana jest za przyjazną weganom. Na etykiecie znajdują się słowa *Stolichnaya vodka* pisane złotą pochyłą czcionką, w tle zaś widnieje hotel Moskwa, w którym niegdyś zatrzymał się Józef Stalin.

Początki marki sięgają 1901 roku, kiedy w Moskwie zaczęto produkować wódkę, domyślnie o wyższej jakości niż pozostałe. Od 2001 do 2002 roku trwał spór sądowy o prawa do marki, które ostatecznie odebrane zostały prywatnej firmie Sojuzplodimport i przekazane państwu, a dokładniej rosyjskiemu ministerstwu rolnictwa.

W 1972 roku PepsiCo zawarła porozumienie z rządem ZSRR, na mocy którego firma stała się dystrybutorem wódki na rynkach zachodnich, rozpoczęła także sprzedaż pepsi w Rosji; pepsi była pierwszym zagranicznym produktem legalnie sprzedawanym w ZSRR.

Po rozpadzie Związku Radzieckiego stolichnaya nadal produkowana była w kilku krajach postsowieckich, m.in. na Ukrainie. Nie zmieniono jednak używanej od lat etykiety²⁷.

HISTORIA

Blokada Leningradu trwała niemal 900 dni: od 8 września 1941 roku do 27 stycznia 1944 roku.

Po nieudanym szturmie na miasto Niemcy przystąpili do blokady. Mieli nadzieję, że głód i zbliżająca się zima złamią morale obrońców i miasto skapituluje.

Pomimo braku żywności, elektryczności i mrozów (w styczniu i lutym 1942 umierało codziennie od 3 do 4 tys. mieszkańców) miasto się nie poddało i opierało niemieckiej ofensywie. Wiele zwłok nie zostało pochowanych, a z powodu głodu zdarzały się przypadki kanibalizmu.

Dopiero w styczniu 1943 roku oddziałom radzieckim udało się wznowić dostawy żywności do miasta i sytuacja w obleganym Leningradzie się poprawiła. Rok później rosyjska ofensywa zakończyła niemiecką blokadę.

W ciągu 900 dni konfliktu oficjalnie życie straciło 649 tys. cywili. Na skutek działań wojennych (ostrzały artyleryjskie, bombardowania) zginęło tylko 16 747 osób. Pozostałe przypadki zgonów związane były z chorobami, głodem i mrozem. Są to oficjalne liczby, podane przez rząd radziecki. Historycy podejrzewają, że w samym Leningradzie zginęło co najmniej 1 mln ludzi²⁸.

HISTORIA

Anastas Mikojan (1895-1978) – radziecki polityk, jeden z najwyższych dygnitarzy partii komunistycznej, który zajmował się kwestiami zaopatrzenia Armii Czerwonej w okresie II wojny światowej.

Pochodził z biednej rodziny, jednak sukcesy naukowe umożliwiły mu edukację w prestiżowym w tym czasie Armeńskim Seminarium Duchownym w Tbilisi (niegdyś Tyflis). Także tam odnosił sukcesy naukowe, a z okresem edukacji związane jest zaangażowanie się młodego Mikojana w działalność partyjną.

Do partii bolszewików wstąpił w 1915 roku, kończąc jednocześnie seminarium. Następnie przez krótki okres czasu studiował w Armeńskiej Akademii Duchownej. Porzucił studia na rzecz pracy partyjnej. Działał jako agitator i organizator rad delegatów. Po rewolucji październikowej w 1917 roku działał w Baku, gdzie wszedł w skład tamtejszej rady. Jednocześnie zaangażował się w działalność militarną, walcząc przeciwko elementom antybolszewickim na Kaukazie.

W 1922 roku został członkiem Komitetu Centralnego, a następnie sekretarzem Południowo-Wschodniego Biura Komitetu Centralnego partii. Pracował na Kaukazie, gdzie dał się poznać jako świetny organizator. Zręcznie lawirował między mniejszościami tamtego regionu i umiejętnie wprowadzał powojenny spokój. Jego sukcesy oraz przyjaźń z Józefem Stalinem pozwoliły mu na wejście do Biura Politycznego partii w 1926 roku. W kilka miesięcy później został mianowany komisarzem handlu wewnętrznego i zaopatrzenia.

W 1934 roku Mikojan został wyznaczony na stanowisko ludowego komisarza Przemysłu Spożywczego. Dokonał szeregu reform, a z jego działalnością wiązany był progres radzieckiego przemysłu. Aby zapoznać się z nowoczesnymi metodami prowadzenia polityki handlowej, w 1935 roku udał się do Stanów Zjednoczonych. Tam zdobywał niezbędne doświadczenia i część pomysłów (z różnym skutkiem) starał się przeszczepić na grunt radziecki. W tym samym roku został wybrany członkiem Biura Politycznego. Rok później rozpoczął się okres wielkiej czystki. Mikojan był jednym ze współodpowiedzialnych za represje i prześladowania, wykonując przy tym wolę Stalina.

²⁷ Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Stolichnaya> (dostęp: 03.07.2017).

²⁸ Źródło: <http://wiadomosci.onet.pl/ciekawostki/obliegenie-leningradu-zobacz-archiwalne-zdjecia/nsp3l> (dostęp: 16.06.2017).

W 1937 roku został mianowany wicepremierem, a w niedługi czas po tym ludowym komisarzem handlu zagranicznego, co podkreślało jego zaangażowanie w krzewienie ideologii komunistycznej. Mikojan dość spokojnie przeżył okres wielkiej czystki – nie groziło mu niebezpieczeństwo ze względu na zaufanie, jakim darzył go Stalin.

Postać Mikojana, jego umiejętności i niewątpliwe zaangażowanie umożliwiły w dużej mierze funkcjonowanie radzieckiej gospodarki przemysłowej, co miało ogromny wpływ na sytuację gospodarczą kraju w okresie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej. Z drugiej strony, jako przedstawiciel najwyższych władz, Mikojan zapisał niechlubne karty historii, przyczyniając się do wydania wyroku śmierci chociażby na polskich oficerów pomordowanych następnie w Lesie Katyńskim. Był jednym z sygnatariuszy dokumentu skazującego. Prowadził też masowe przymusowe wysiedlenia ludności, które nie zawsze miały na celu ratowanie zagrożonych terenów. W latach 50. sporo podróżował, w 1959 roku był po raz kolejny w USA. Krótce przebywał na Kubie. I to właśnie z tym krajem związana była misja Mikojana z 1962 roku. W czasie tzw. „kryzysu kubańskiego”, w czasie którego Stany Zjednoczone i Związek Radziecki stanęły na skraju wojny, Mikojan pełnił rolę mediatora. 15 lipca 1964 roku został przewodniczącym Prezydium Rady Najwyższej Związku Radzieckiego. Podróżował do Stanów Zjednoczonych, gdzie spotykał się z najważniejszymi amerykańskimi politykami. Międzynarodowa społeczność oceniała go jako człowieka skłonnego do ugody i rozsądnie patrzącego na wzajemne relacje na linii Waszyngton-Moskwa. Mimo wszystko to nie od Mikojana zależały kierunki prowadzonej przez Związek Radziecki polityki. Prawdopodobnie nie miał też aspiracji do wyrobienia sobie marki przywódcy. Zrezygnował z pełnionej funkcji pod koniec 1965 roku. Następnie był w składzie Prezydium Rady Najwyższej i Komitetu Centralnego. Stopniowo jednak coraz mniej angażował się w życie polityczne. W latach 70. zaczął spisywać wspomnienia. Zmarł 21 października 1978 roku²⁹.

---

²⁹ Źródło: www.sww.w.szu.pl/index.php?id=biografia_anastas_mikojan (dostęp: 16.06.2017).

III.9. Aparat fotograficzny „Smena” – Фотоаппарат «Смена»

Rysunek 16. Aparat fotograficzny „Smena 8M”.

Źródło: <http://koto-s-foto.livejournal.com/897.html> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 13. Przeczytaj tekst i wstaw właściwe słowa w luki – Прочитай текст и вставь соответствующие слова в пробелы:

«Смена» производилась с ..... по ..... . Фотоаппарат отличался простой ..... и ..... ценой. «Смена» занесена в ..... рекордов Гиннеса. До сих пор ..... популярностью.

Фотоаппарат «Смена» был разработан ещё при жизни Сталина в 1952 (тысяча девятьсот пятьдесят втором) году (по некоторым данным работы над моделью начались в 1951 тысяча девятьсот пятьдесят первом году) и запущен в производство в следующем году. Модель выпускалась с 1953 (тысяча девятьсот пятьдесят третьего) по 1962 (тысяча девятьсот шестьдесят третий) год. Меньше чем за десять лет было сделано огромное количество «Смен» – 1 774 846 (один миллион семьсот семьдесят четыре тысячи восемьсот сорок шесть), и хотя в последующие годы выходили ещё более массовые модели этой марки, стоит отметить, что и для 50-х (пятидесятых) годов прошлого века эта цифра была большой. К причинам столь массового выпуска можно отнести простую конструкцию первой «Смены» (и последующие модели этой марки позиционировались как фотоаппарат для начинающих) и, соответственно, более низкая цена в сравнении с более продвинутыми современниками³⁰.

«Смена-8М» (восемь эм) занесена в книгу рекордов Гиннеса как самый массовый фотоаппарат планеты.

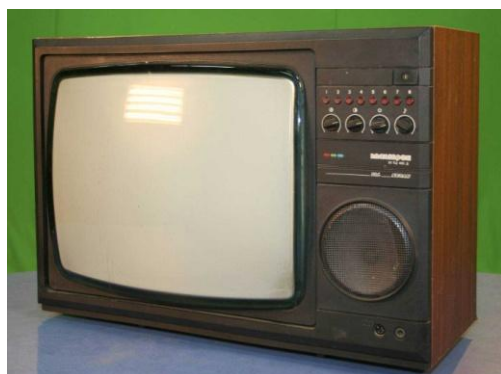
До сих пор пользуется определённой популярностью среди современных любителей плёночной фотографии за свою лёгкость, достаточную функциональность и простоту ремонта³¹.

разработать – opracować
при жизни – za życia
по некоторым данным – według niektórych danych
начаться – rozpocząć
запущен в производство – rozpoczęła się produkcja
следующий год – kolejny rok
меньше чем за десять лет – mniej niż w ciągu 10 lat
количество – ilość
в последующие годы – w kolejnych latach
стоит отметить – warto, należy zauważyć, odnotować
массовый выпуск – masowa produkcja
отнести – zaliczyć
для начинающих – dla początkujących
соответственно – odpowiednio
в сравнении – w porównaniu
продвинутый – zaawansowane
современник – współczesny
до сих пор – dotychczas
пользоваться популярностью – cieszyć się popularnością
определённый – określony
современный – współczesny
любитель – miłośnik
плёнка – taśma
ремонт – remont, naprawa

³⁰ Źródło: www.bolshoi-obzor.ru/museum/smena1.html (dostęp: 05.07.2017).

³¹ Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0-8%D0%9C> (dostęp: 16.06.2017).

III.10. Telewizor kolorowy „Elektron” – Цветной телевизор «Электрон»

Rysunek 17. Telewizor „Elektron”.

Źródło: <http://rw6ase.narod.ru/00/twc/elektron51tc451.html> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 14. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Где выпускался телевизор «Электрон»?

.....

2. Когда производился этот телевизор?

.....

3. Выпускаются ли сейчас эти телевизоры?

.....

Львóвский телевизионный завод был одним из первых, который выпустил телевизор «Электрон» в 1963 (*ты́сяча девя́тый шестьдесят трéтый*) году. Это был телеприёмник второ́го класса с безопасным кинескопом, весом до 36 (*тридцати́ шести́*) килограмм.

В 1971 (*ты́сяча девя́тый се́мьдесят пе́рвом*) появляется цветной телевизор «Электрон-736» (*се́мьсо́т три́дцать шесть*) данного завода, вес достигал 66 (*ше́стидесяти́ шести́*) килограмм.

Завод телевизоров «Электрон» до сих пор функционирует и в условиях жёсткой конкуренции, не сдаёт свои позиции. Сейчас предприятие работает на полную мощность, производит телевизоры «Электрон» в соответствии со временем и требованиями. С 2006 (*две ты́сячи ше́стого*) года был начат выпуск телевизоров «Электрон» с жидкокристаллическими экранами³².

заво́д – zakład
вы́пустить – wyprodukować
телеприёмник – odbiornik telewizyjny
безопасный – bezpieczny
вес – waga
цветной – kolorowy
достига́ть – osiągać
услóвия – warunki
жё́сткая конкуренция – ostra konkurencja
сдава́ть свои позиции – poddawać się
предприя́тие – przedsiębiorstwo
мо́щность – moc
в соотве́тствии с – zgodnie z
время – czas
тре́бования – wymogi
нача́ть – rozpocząć
вы́пуск – produkcja
жи́дкокристалли́ческий – ciekłokrystaliczny

³² Źródło: <http://tvhellp.ru/televizory-elektron/> (dostęp: 16.06.2017).

III.11. Perfumy „Krasnaja Moskwa” – Духи «Красная Москва»

Rysunek 18. Perfumy „Krasnaja Moskwa”.

Źródło: <http://aromafleur.ru/catalog/novaya-zarya/krasnaya-moskva-duhi> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 15. Przeczytaj tekst i wstaw podane słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь данные слова в соответствующей форме:

Духи «Любимый букет императрицы» (создать) ..... француз Брокер для (императрица) ..... Марии Фёдоровны. После революции фабрика была (национализировать) ..... (Духи)..... было дано новое название – «Красная Москва». Многие считают, что «Красная Москва» (походить) ..... на духи «Шанель №5».

История создания «Красной Москвы» весьма романтична. Своим появлением этот аромат обязан французскому Брокеру, который основал в середине девятнадцатого века в Москве парфюмерную фабрику. В 1913 (тысяча девятьсот тринадцатом) году Брокер изготовил для императрицы Марии Фёдоровны удивительный подарок – букет восковых цветов, каждый из которых имел свой собственный аромат. Все эти ароматы сливались в один – удивительный, неожиданный, завораживающий...

Брокер получил звание Поставщика императорского двора, а духи «Любимый букет императрицы» моментально стали популярными.

После октябрьской революции фабрику национализировали и в 1922 (тысяча девятьсот двадцать втором) году фабрике было дано название – «Новая зarya». Интересно, что идея переименования принадлежала соратнику Генриха Брокера Августу Мишелю.

Опытный парфюмер мечтал воспроизвести легендарный аромат, созданный в своё время Брокером, но понимал, что духи с названием «Любимый букет

создание – stworzenie
весьма – dość
обязан – zobowiązany
основать – założyć
изготовить – wyprodukować
удивительный – zadziwiający
подарок – prezent
цветы – kwiaty
собственный – własny
неожиданный – nieoczekiwany
завораживающий – zaszarowany, oczarowujący
получить звание – otrzymać tytuł
поставщик – dostawca
духи – perfumy
стать – stać się
октябрьская революция – rewolucja październikowa
переименование – zmiana nazwy
принадлежать – należeć
соратник – kolega, towarzysz
опытный – doświadczony
мечтать – marzyć
воспроизвести – odtworzyć
при власти – za władzy
требовалось – potrzebne było

императрицы» при власти Советов выпускаться не могут. Требовалось новое название – духам было дано имя «Красная Москва».

Аромат стал невероятно популярен: женщины всех возрастов были рады получить в подарок флакончик «Красной Москвы».

По другой, более современной легенде, создание парфюма курировала **Полина Жемчужина** – жена Вячеслава Молотова и подруга **Надежды Аллилуевой**. Так или иначе, аромат «Красной Москвы» мгновенно стал очень модным.

Многие отмечают сходство «Красной Москвы» с другим легендарным ароматом – «Шанель №5» (*номер пять*). Кто-то считает, что советские парфюмеры пытались воспроизвести французский аромат. По другой версии, наоборот, «Шанель №5» была создана на основе знаменитого «Любимого букета императрицы». Подтверждения нет ни у той, ни у другой легенды³³.

невероятно – nieprawdopodobnie
женщины – kobiety
всех возрастов – w każdym wieku
были рады – było im miło, cieszyły się
подарок – prezent
современный – współczesny
курировать – nadzorować
подруга – koleżanka
мгновенно – natychmiast
многие – wielu
отмечать – zauważać
сходство – podobieństwo
кто-то – ktoś
считать – uważać
пытаться воспроизвести – próbować odtworzyć

ciekawostka

Legenda głosi, że w dzieciństwie **Henri Brocard**, syn paryskiego perfumiarza, podobnie jak Martin Luther King, miał sen. O ile amerykańskiemu pastorowi przysniła się rasowa równość, to Brocard w swojej wizji ujrzał dalekie miasto, całkowicie zasypane śniegiem, jednocześnie czując zniwalający bukiet zapachowy. Wtedy jeszcze nie rozumiał sensu sennego marzenia, ale pewnego dnia miało się okazać, że sen był proroczy.

Henri rósł, zdobywał wykształcenie i poznawał sekrety rodzinnej tradycji perfumeryjnej. Francja była jednak za ciasna dla wielu zdolnych twórców nowych zapachów. Pewnego dnia przyszedł on więc do ojca i poprosił o pieniądze. Zapytany, po co mu one, odpowiedział, że wraz z przyjacielem wyrusza do Rosji, aby w Moskwie założyć swój sklep z pachnidłami. Ojciec długo się nie zastanawiał i wyprawił syna w świat.

Brocard dotarł do Moskwy w 1864 roku. Carska Rosja dopiero otwierała się na rynek towarów luksusowych, które napływały z Zachodu, a rynek perfum ledwie raczkował. Zainwestował więc otrzymane od ojca pieniądze i szybko zyskał w Moskwie sławę dzięki mydlom własnej produkcji, w które zaopatrywały się tamtejsze damy. Cały czas rozszerzał swój asortyment, a biznes kręcił się znakomicie. U progu nowego stulecia fabrykę Francuza zaczęto nazywać „imperium Brocarda”, a pierwsze lata XX wieku przyniosły mu także międzynarodowe uznanie – medale z wystaw światowych w Paryżu, Nicei czy Barcelonie, które zdawałoby się powinny być ukoronowaniem jego działalności.

Brocard był jednak człowiekiem ambitnym. Zamarzyło mu się, aby jego wyroby trafiły na dwór cara. Tu z pomocą przyszedł mu kolejny sen, który przyniósł mu pomysł na doskonałe perfumy. Rozpoczął więc gorączkowe próby, mieszał różne zapachy i znalazł to, czego szukał. Perfumiarz postanowił podarować je wdowie po Aleksandrze III, Marii Fiodorownej na jej urodziny. Imperatorowa była zachwycona, a sam zapach nazwany „Ulubionym bukietem cesarzowej” stał się w Rosji hitem.

W tym momencie na arenę dziejów wkracza rewolucja i związana z nią nacjonalizacja prywatnego majątku. Nie ominęło to także fabryki Brocarda. Szczęściem, bolszewikom nie przyszło do głowy, aby rozstrzelać głównego perfumiarza zakładów, Augusta Michele’a, który pracował z samym Brocardem. To on wyszedł do nowych władz z propozycją, żeby słynne perfumy jego mocodawcy zaaplikować na radziecki grunt. „Ulubiony bukiet cesarzowej” zmienił, zgodnie z duchem czasów, nazwę na „Krasnaja Moskwa”, a flakonik przybrał wspomniany już kształt wieży kremłowskiej. I tak, szczypta luksusu zawędrowała do domów budowniczych komunizmu, stając się prawdziwą legendą. Każda radziecka piękność „Krasnej Moskwy” używała, a sen Francuza, jak mało co w tamtych czasach, przetrwał rewolucję³⁴.

³³ Źródło: www.womenclub.ru/perfumery/2463.htm (dostęp: 16.06.2017).

³⁴ Źródło: www.ruslink.pl/made_in_russia/krasnaja_moskwa,4088/ (dostęp: 03.07.2017).

HISTORIA

Maria Fiodorowna Romanowa, z domu **Maria Zofia Fryderyka Dagmara**, księżniczka Danii (ur. 26 listopada 1847 w Kopenhadze, zm. 13 października 1928 w Klampenborgu) – cesarzowa-małżonka Imperium Rosyjskiego.

Była czwartym dzieckiem króla Danii Chrystiana IX i jego żony, królowej Luizy z Hesji-Kassel. Przeszła na wiarę prawosławną, otrzymując imię Maria. 24 października 1866 roku poślubiła wielkiego księcia Aleksandra Aleksandrowicza, przyszłego cesarza Rosji, Aleksandra III. Mieli sześcioro dzieci: Mikołaja II, kolejnego cesarza Rosji Wielkiego księcia Aleksandra Aleksandrowicza (1869-1870), Wielkiego księcia Jerzego Aleksandrowicza (1871-1899), zmarłego młodo na gruźlicę Wielkiego księcia Michała (1878-1918), teoretycznie ostatniego cesarza Rosji i króla polskiego przez jeden dzień po abdykacji jego brata Mikołaja II, zamordowanego w czerwcu 1918 roku przez bolszewików, wielką księżną Ksenię Aleksandrownę (1875-1960), wielką księżną Olgę Aleksandrownę (1882-1960).

Małżeństwo Marii i Aleksandra okazało się bardzo udane. Carowa łagodziła despotyzm swego męża i jego represje w stosunku do Polaków. Faworyzowała swoich synów: Mikołaja i Michała. Z córkami obchodziła się nieco gorzej. Maria Fiodorowna nie była w najlepszych stosunkach z synową Aleksandrą Fiodorowną. Mąż Marii zmarł w 1894 roku. Mimo że teraz Aleksandra była pierwszą kobietą w Rosji, Maria nie chciała pogodzić się z rolą cesarzowej wdowy. Sami Rosjanie raczej woleli „starą” carową niż „nową” (wyniosłą Niemkę). Po obaleniu caratu w 1917 roku schroniła się na Krymie, znajdującym się pod władzą „Białych”, po czym wyemigrowała do Wielkiej Brytanii. Rząd siostrzeńca, Jerzego V, odmówił jej azylu. W 1919 roku powróciła do Danii, gdzie osiadła w pałacyku Hvidøre pod Kopenhagą, który posiadała wspólnie z siostrą Aleksandrą, żoną Edwarda VII. Hvidøre było do jej śmierci centrum politycznym „białej” emigracji rosyjskiej³⁵.

HISTORIA

Nadieżda Siergiejewna Allilujewa (ur. 22 września 1901 w Tbilisi, zm. 9 listopada 1932 w Moskwie) – druga żona Józefa Stalina.

Józef Stalin i Nadieżda Allilujewa poznali się w domu jej ojca w Tbilisi. W późniejszym okresie jej ojciec wraz z rodziną przeniósł się do Petersburga. Wkrótce Allilujewa została sekretarką Stalina, który pełnił wówczas funkcję komisarza do spraw narodowościowych w Moskwie.

W 1919 roku zawarli związek małżeński (Allilujewa miała wtedy 18 lat), co jednak do dziś budzi szereg wątpliwości – niektórzy badacze twierdzą, że małżeństwo to zostało wymuszone na 39-letnim wówczas Stalinie. Stalin wraz z żoną zamieszkali na Kremlu. Allilujewą miała cechować w okresie trwania związku wrażliwość i dobroć, a jednocześnie brak tolerancji dla okrucieństwa i cynizmu, który panował wówczas w sferach rządzących. Było to przyczyną stale narastającego napięcia w związku ze Stalinem, który nie znosił jakiegokolwiek krytyki własnych poczynań. W 1921 roku została wykluczona z szeregów partii, gdyż według jej kierownictwa nie cechowała jej wystarczająca gorliwość. Różnica psychiki, charakterów oraz przeróżne konflikty (często z istotnych powodów) spowodowały, że od samego początku małżeństwo to skazane było na niepowodzenie. Nie kryła się też z otwartą krytyką działań bolszewików (terror Armii Czerwonej, kolektywizacja, prześladowania polityczne). Jesienią 1932 roku kryzys małżeństwa osiągnął swoją kulminację. Po defiladzie z okazji 15. rocznicy rewolucji bolszewickiej na Kremlu odbył się uroczysty bankiet. Stalin, będąc pod wpływem alkoholu, zachowywał się w czasie jego trwania skandalicznie, m.in. rzucił w żonę niedopałkiem papierosa, a kiedy ta straciła cierpliwość i wyszła, rzucił za nią marynarkę. Nadieżda wyszła, a Stalin pojechał na dach. Kilka godzin później Nadieżda Allilujewa już nie żyła, znaleziono ją martwą przy łóżku z pistoletem w dłoni. Do dnia dzisiejszego wśród biografów i badaczy trwa spór, czy było to samobójstwo, czy zabójstwo. Zawiadomiony o śmierci żony Stalin szybko przyjechał na miejsce zdarzenia i był wyraźnie wstrząśnięty. Podobno Stalin często potem rozmawiał o zmarłej żonie z jej bratem, Pawłem Allilujewem, i czuł się winny³⁶.

³⁵ Źródło: http://wiekdziewietnasty.wikia.com/wiki/Dagmara_Du%C5%84ska (dostęp: 16.06.2017).

³⁶ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Nadzie%C5%BCda_Alli%C5%82ujewa (dostęp: 16.06.2017).

HISTORIA

Polina Siemionowna Żemczużyna, właśc. **Perl Siemionowna Karpowskaja**, (ur. 27 lutego 1897 w Połohach, zm. 1 kwietnia 1970 w Moskwie) – radziecka polityk, ludowy komisarz przemysłu rybnego ZSRR (1939), żona premiera ZSRR Wiaczesława Mołotowa, z pochodzenia Żydówka.

W latach 1930-1932 dyrektor fabryki perfum w Moskwie, 1932-1936 szef zarządu państwowego trustu perfumeryjnego. Od czerwca 1936 do listopada 1937 roku szef Głównego Zarządu Przemysłu Perfumeryjno-Kosmetycznego, Syntetycznego i Mydlarskiego Ludowego Komisariatu Przemysłu Lekkiego ZSRR, od listopada 1937 do 19 stycznia 1939 roku zastępca ludowego komisarza przemysłu lekkiego ZSRR, od 19 stycznia do 21 listopada 1939 roku ludowa komisarz przemysłu rybnego ZSRR, od 21 marca 1939 do 20 lutego 1941 roku zastępca członka KC WKP(b). Od 20 listopada 1939 do 10 maja 1941 roku szef Głównego Zarządu Przemysłu Tekstylnego-Galanteryjnego Ludowego Komisariatu/Ministerstwa Przemysłu Lekkiego RFSRR. 30 grudnia 1948 roku została wydalona z partii, a 21 stycznia 1949 aresztowana. Oskarżono ją o to, że „w ciągu szeregu lat utrzymywała przestępcze kontakty z żydowskimi nacjonalistami”. Za „szpiegostwo na rzecz syjonistów” 29 grudnia 1949 roku została skazana przez Kolegium Specjalne Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwowego ZSRR na 5 lat zesłania do obwodu kustanajskiego. W styczniu 1953 roku, w trakcie przygotowań do nowego, otwartego procesu, aresztowano ją na zesłaniu i przeniesiono do Moskwy. W połowie marca 1953 roku, natychmiast po śmierci Józefa Stalina, została na polecenie Ławrientija Berii wypuszczona na wolność i zrehabilitowana. Do śmierci pozostała zwolenniczką Józefa Stalina³⁷.

HISTORIA

Revolucja październikowa w Rosji 1917, zamach dokonany z inspiracji bolszewików 6-7 listopada (24-25 października starego stylu), w stanie narastającego kryzysu politycznego i wobec zbliżających się wyborów do Konstytuancy.

Postanowiony na wniosek W.I. Lenina 29 (16) października na posiedzeniu Komitetu Centralnego Socjalistycznej Partii Robotniczej Rosji (bolszewików), został przygotowany przez Komitet Wojskowo-Rewolucyjny pod przewodnictwem L.D. Trockiego.

Zapoczątkowany wystrzałem z krążownika Aurora (sygnał do szturm na Pałac Zimowy – siedzibę Rządu), doprowadził do obalenia Rządu Tymczasowego i utworzenia bolszewickiego rządu: Rady Komisarzy Ludowych z Leninem na czele. Oprócz Piotrogradu do największych walk doszło w Moskwie w dniach 7-15 listopada 1917 roku.

W terminologii komunistycznej rewolucja październikowa zyskała miano „wielkiej socjalistycznej rewolucji” i wywarła decydujący wpływ na zmiany w Rosji, związane z wojną domową 1918-1920 oraz budową ustroju komunistycznego³⁸.

Gramatyka

основать – założyć – czas przeszły:

я	основáл	завóд (он) был оснóван
ты	основáл	фáбрика (она) былá оснóвана
он	основáл	произвóдство (оно) бýло оснóвано
она	основáла	
мы	основáли	
вы	основáли	
они	основáли	

³⁷ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Polina_%C5%BBemczu%C5%BCyna (dostęp: 16.06.2017).

³⁸ Źródło: http://portalwiedzy.onet.pl/37592,,,rewolucja_pazdziernikowa_w_rosji_1917,haslo.html (dostęp: 13.07.2017).

III.12. Samolot pasażerski „Tu-134” – Пассажирский самолёт «Ту-134»

Rysunek 19. Samolot „Tu-134”.

Źródło: <http://my-aviation.ru/main/legendary/71-legendarnye-samolety-tu-134.html> (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 16. Przeczytaj tekst i przetłumacz słowa – Прочитай текст и переведи слова:

1. Tu-134 – это (pasażerski) ..... самолёт, который был (opracowany) ..... ОКБ им. Туполева.
2. Самолёт был (produkowany był) ..... в Харькове.
3. Tu-134 был одним из (najbardziej udanych) ..... советских самолётов.

Tu-134 (*сто тридцать четыре*) – ближнемагистральный пассажирский самолёт. Самолёт Tu-134 разработан ОКБ **А.Н. Туполева**. Серийный выпуск самолёта был начат в 1980 (*тысяча девятьсот восемьдесят*) году. Управление этим самолётом впервые в СССР осуществлялось экипажем из трёх человек. Изготовителем самолётов Tu-134 являлось Харьковское авиационно-производственное объединение.

Реактивный Tu-134 стал одним из наиболее удачных проектов в области пассажирского самолётостроения. В историю российской гражданской авиации вошёл как самый массовый самолёт³⁹.

ближнемагистральный самолёт – samolot krótkiego zasięgu
разработать – opracować
ОКБ (Опытное конструкторское бюро) А.Н. Туполева – Biuro Projektowe Tupolewa
управление – sterowanie
экипаж – załoga
изготовитель – producent
реактивный – odrzutowy
наиболее удачный – najbardziej udany
самолётостроение – budowa samolotów
гражданский – cywilny

³⁹ Źródło: www.tupolev.ru/tu-134 (dostęp: 16.06.2017).

HISTORIA

Andriej Nikolajewicz Tupolew (ur. 29 października/10 listopada 1888 w Kimry, zm. 23 grudnia 1972 w Moskwie) – radziecki generał pułkownik inżynier, konstruktor samolotów bombowych i pasażerskich, deputowany do Rady Najwyższej ZSRR 3., 4., 5., 6., 7. i 8. kadencji (1950-1972), 3-krotny Bohater Pracy Socjalistycznej (1945, 1957, 1972).

W 1922 roku Tupolew utworzył Doświadczalne Biuro Konstrukcyjne (OKB) i został jego głównym konstruktorem. Zajmowało się ono samolotami bombowymi, pasażerskimi i transportowymi, choć konstruowano tam także inne pojazdy i uzbrojenie, takie jak kutry torpedowe, arosanie, ślizgacze, rakiety.

Pierwszym zaprojektowanym, w 1924 roku, w biurze Tupolewa samolotem, wprowadzonym do seryjnej produkcji, był samolot bombowy ANT-4 (TB-1). Tupolew prowadził dalej badania nad nowymi wersjami swoich samolotów, z których część została wprowadzona do produkcji. Za swoje osiągnięcia w 1933 roku został odznaczony Orderem Lenina.

W 1937 roku został aresztowany przez NKWD z grupą innych konstruktorów lotniczych i oskarżony o założenie tajnej partii faszystowskiej. W więzieniu przebywał do lipca 1941 roku, przy czym w 1940 został skazany na karę 15 lat więzienia za prowadzenie rzekomej działalności antyradzieckiej. W czasie pobytu w więzieniu na polecenie NKWD prowadził dalej badania nad samolotami w ramach tzw. Centralnego Biura Konstrukcyjnego 29 (CKB-29) – był to specjalny oddział więzienia w Moskwie, gdzie przebywali zatrzymani konstruktorzy lotniczy. To właśnie w więzieniu powstała konstrukcja bombowca nurkującego Tu-2. W roku 1956 został oczyszczony z zarzutów.

Po wyjściu z więzienia został ponownie głównym konstruktorem Biura Konstrukcyjnego w CAGI, którego dyrektorem był do swojej śmierci. Pod jego kierownictwem w biurze opracowano ponad 100 samolotów bombowych i pasażerskich. Skonstruowano tu m.in. pierwszy samolot bombowy o napędzie odrzutowym Tu-14 (1947), strategiczny samolot bombowy do przenoszenia głowic jądrowych Tu-26 (1956), a także pierwszy radziecki pasażerski samolot o napędzie odrzutowym Tu-104. Ostatnim samolotem opracowanym przez Andrieja Tupolewa był Tu-144 zbudowany w 1968 roku, a później głównym konstruktorem biura został jego syn, Aleksiej Tupolew (1925-2001).

Samoloty jego konstrukcji ustanowiły 78 rekordów międzynarodowych i wykonały 28 unikalnych lotów. Andriej Tupolew był także honorowym członkiem brytyjskiego stowarzyszenia konstruktorów lotniczych Royal Aeronautica Society i amerykańskiego American Institut of Aeronautics and Astronautics⁴⁰.

Gramatyka

czas przeszły czasowników

	он	она	они
знать	знал	знала	знали
понимать	понимал	понимала	понимали
производить	производил	производила	производили

⁴⁰ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Andriej_Tupolew (dostęp: 16.06.2017).

IV. Marki cukiernicze – Кондитерские бренды

Ogólna sytuacja branży

Głównym wyróżnikiem rynku wyrobów cukierniczych w Rosji jest wysoka jakość bazy, która została odziedziczona po ZSRR. Nawet uwzględniając tendencję obniżania cen na wyroby masowe, jakość wyrobów rosyjskich jest znacznie wyższa od jakości zachodnich odpowiedników.

Rosyjski rynek wyrobów cukierniczych rozwijał się szybko do 2015 roku. Negatywny wpływ, również na inne gałęzie gospodarki, miało osłabienie kursu rubla, obniżenie poziomu dochodów ludności.

Wszystko to doprowadziło do zmniejszenia popytu na wyroby cukiernicze. W warunkach, gdy wydatki na żywność stanowią ponad 50% dochodów gospodarstw domowych, popyt na towary, które nie są artykułami pierwszej potrzeby, zmniejsza się. Z kolei wartość importowanych towarów – czekoladowych i mącznych – wzrosła z powodu osłabienia kursu rubla. Wielkość importu wszystkich rodzajów wyrobów cukierniczych zmniejszyła się 2-krotnie.

Skutkiem tych zmian jest zmniejszenie konsumpcji czekolady, tortów, ciastek, cukierków czekoladowych. Jednocześnie wzrasta eksport tych wyrobów. Na wzrost w tym segmencie gospodarki wpływa także przesunięcie popytu w stronę tańszych wyrobów – keksów, wafli, rolad i pierników⁴¹.

⁴¹ Źródło: www.openbusiness.ru/biz/business/obzor-rossijskogo-rynka-konditerskikh-izdeliy/ (dostęp: 28.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

«Красный Октябрь» – старейшее предприятие кондитерской отрасли страны, которое является одним из крупнейших и известнейших московских производителей кондитерских изделий в России.

Официальной датой основания предприятия считается 1851 (*тысяча восемьсот пятьдесят первый*) год. В этот год на **Арбате** начала работу мастерская по изготовлению конфет и шоколада, открытая поданным Вюртемберга **Теодором Фердинандом фон Эйнемом**. После октябрьской революции фабрика была национализирована и получила название «Государственная кондитерская фабрика № 1 (*номер один*), бывшая Эйнем». В 1922 (*тысяча девятьсот двадцать второй*) году ей присвоили имя «Красный Октябрь».

К середине 1931 (*тысяча девятьсот тридцать первого*) года «Красный Октябрь» стал самой крупной кондитерской фабрикой в Москве с числом рабочих – 5000 (*пять тысяч*) человек.

В суровые военные годы «Красный Октябрь» выпускал шоколад, шоколадные конфеты, карамель, ирис.

В послевоенные годы «Красный Октябрь» развивался вместе со всей страной. Фабрика стала своего рода флагоманом, где разрабатывалось, испытывалось и внедрялось в производство всё новое, что только появлялось в кондитерской отрасли.

Особый подъем производства произошёл в 90-е (*девяностые*) годы. В 1992 (*тысяча девятьсот девяносто второй*) году фабрика была приватизирована и преобразована в открытое акционерное общество «Московская кондитерская фабрика «Красный Октябрь». В 2002 (*две тысячи второй*) году предприятие вошло в состав кондитерского Холдинга ООО «Объединённые кондитеры». У «Красного Октября» появились филиалы в Рязани, Коломне и Егорьевске. Выпуск продукции также увеличился за счёт пяти дочерних предприятий.

Сейчас в современном здании фабрики установлено новейшее оборудование для производства шоколадных масс, глазури, шоколадных батончиков и конфет с разнообразными начинками. Ассортимент продукции насчитывает более 240 (*двухсот сорок*) наименований кондитерских изделий. Ведущим брендом предприятия является – «Красный Октябрь». К числу торговых марок фабрики, наиболее известных на территории Российской Федерации, относятся: «Алёнка», «Мишка косолапый», «Красная шапочка», «Золотой ключик», «Кара-Кум», «Кис-Кис», «Золотой ярлык» и многие другие⁴².

красный – czerwony
октябрь – październik
старейший – najstarszy
предприятие – przedsiębiorstwo
кондитерская отрасль – branża cukiernicza
производитель – producent
основание – założenie, otwarcie
мастерская – zakład
изготовление – produkcja
конфеты – cukierki
шоколад – czekolada
получить название – otrzymać nazwę
присвоить имя – nadać nazwę
самый крупный – największy
число рабочих – liczba pracowników
военные годы – lata wojny
выпускать – produkować
карамель – karmel
послевоенные годы – lata powojenne
развиваться – rozwijać się
страна – kraj
флагман – okręt flagowy, flagowiec
разрабатывать – opracowywać
испытывать – próbować
внедрять – wdrażać
особый – szczególny
подъём – wzrost
произойти – mieć miejsce, wydarzyć się
преобразовать – przekształcić
открытое акционерное общество – spółka akcyjna jawna
войти в состав – wejść w skład
филиал – filia
выпуск продукции – produkcja wyrobów
увеличиться – zwiększyć się
за счёт – dzięki
дочернее предприятие – firma-córka
современное здание – nowoczesny budynek
установить оборудование – zamontować sprzęt
глазурь – polewa, lukier
начинка – nadzienie
насчитывать – liczyć
наименование – nazwa
ведущий – wiodący, główny
наиболее известный – najbardziej znany, popularny
относиться к числу – należeć, zaliczać do
мишка – misiek
косолапый – niezgrabny, nieporadny
Красная шапочка – Czerwony Kapturek
кис-кис – kici kici
ярлык – metka, etykieta

⁴² Źródło: www.uniconf.ru/factories/krasny-octyabr/ (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 21. Czekolada „Miszka kosolapyj”.

Źródło: <http://irecommend.ru/content/shokolad-krasnyi-oktyabr-mishka-kosolapyi> (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 22. Kakao „Zołotoj jarlyk”.

Źródło: www.utkonos.ru/item/63/1022527 (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 23. Cukierki czekoladowe „Kara-Kum”.

Źródło: www.trege-gift.ru/catalog/novogodnie_sladkie_podarki/myagkaya_igrushka/stepka_rastrepka.html (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 24. Cukierki czekoladowe „Krasnaja Szapoczka”.

Źródło: www.chocovar.ru/Shokoladnye-konfety-Krasnyj-Oktjabr (dostęp: 16.06.2017).

HISTORIA

Ferdinand Theodor von Einem (ros. *Фердинанд Теодор фон Эйнем*), ur. w 1826, zm. w 1876 – założyciel „Towarzystwa Einem”, przemianowanego na Fabrykę Cukierniczą „Krasnyj oktjabr”.

W 1850 roku przyjechał do Moskwy i został Fiodorem Karłowiczem. W 1851 roku założył zakład produkujący czekoladę i cukierki. W 1857 roku wraz ze współnikiem, Julusem Heussem, otworzył w Moskwie sklep cukierniczy. Przedsiębiorcy sprowadzili do Moskwy najnowszą maszynę parową i wybudowali fabrykę. Po śmierci von Einema fabryką kierował Heuss. W 1913 roku fabryka została dostawcą Dworu Cesarskiej Wysokości, a w 1922 roku przemianowano ją na „Krasnyj oktjabr”.

Von Einem zasłynął z działalności charytatywnej – z każdego funta nowych cukierków ofiarowywał 5 kopiejek w srebrze na instytucje charytatywne w Moskwie i 5 kopiejek na Niemiecką Szkołę dla ubogich i sierot.

Przedsiębiorca zwracał szczególną uwagę na opakowania wyrobów – były w nich nuty „Walca czekoladowego”, firmowe serwetki i specjalne szczypce do cukierków⁴³.

ciekawostka

Arbat lub **Stary Arbat** (ros. *Арбат*) to najsłynniejsze miejsce Moskwy, rodzaj galerii sztuki, gdzie czuje się klimat dawnych czasów, nazywane moskiewskim Saint-Germaine, które kilka lat temu świętowało swoje 500-lecie. W 1986 roku dzielnica Arbat, położona na zachód od murów Kremla, została zrekonstruowana i zamieniona w bodaj jedyny deptak w Moskwie, o długości 1,25 km.

W połowie XVIII wieku była to typowa dzielnica arystokratyczna, w której mieszkali wspaniałe rody (np. Tolstoje, Gagarinowie, Dołgorocy) i inteligencja rosyjska. Do dziś zachowały się domy niektórych artystów: Puszkina, Mielnikowa, Tolstoja czy Aleksandra Skriabina (kompozytor i pianista zmarły nagle w wieku 43 lat), którego mieszkanie pozostawiono w niezmienionym stanie, a po dziś dzień w pokojach na parterze odbywają się koncerty jego muzyki.

Na Arbacie można zobaczyć wiele cennych zabytków, takich jak: XVII-wieczna cerkiew Zbawiciela na Piaskach; Dom Spasso, który dawniej był rezydencją amerykańskiego ambasadora; Ściana Pokoju złożona z setek pojedynczo malowanych płytek poświęconych przyjaźni między narodami; pomnik Bułata Okudźawy (kultowego pieśniarza, poety i autora piosenek); gmach Ministerstwa Spraw Zagranicznych (pomnik doby stalinowskiej, przypominający Pałac Kultury i Nauki w Warszawie, nazywany „jedną z siedmiu sióstr Stalina”); Moskiewskie Muzeum Sztuk Pięknych im. Puszkina oraz eleganckie domy XVIII-wiecznej arystokracji moskiewskiej, znajdujące się przy ul. Priczistenk. Arbat, poza Kremlen i Placem Czerwonym, jest najpopularniejszym miejscem turystycznym Moskwy, to jakby skansen nowej Rosji, gdzie czas zatrzymał się w miejscu⁴⁴.

ZAPAMIĘTAJ

российский, рýсский to po polsku **rosyjski**, ale: **российский** używamy w stosunku do słów związanych z państwowością, a **рýсский** – z kulturą: **российская компания, граница, российский президент** ale **рýсская кухня, литература, рýское искусство, рýсский язык**

Gramatyka

mianownik	дoppelniacz
телефон	телефона
друг	друга
словарь	словаря
письмо	письма
приглашение	приглашения
машинa	машины
конференция	конференции

⁴³ Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Эйнем,_Фердинанд_Теодор_фон (dostęp: 13.07.2017). Tłum wł. – G.Z.

⁴⁴ Źródło: <http://moskwa.lovetotravel.pl/arat> (dostęp: 13.07.2017).

IV.2. „Rot Front” – «Рот Фронт»

Rysunek 25. Logo firmy „Rot Front”.

Źródło: www.uniconf.ru/assortment/brands/rotfront/ (dostęp: 16.06.2017).

Ćw. 18. Przeczytaj tekst i przetłumacz słowa na język rosyjski – Прочитай текст и переведи слова на русский язык:

1. «Рот Фронт» – это одно из старейших (przedsiębiorstw cukierniczych).....
..... России.
2. Предприятие производит (cukierki, czekolady, wafle).....
3. Большой популярностью пользуется шоколад с (orzechami, rodzynkami, kawą)
.....

ОАО «Рот Фронт» – одно из старейших и известнейших кондитерских предприятий страны.

В годы Великой Отечественной войны здесь вырабатывали продукцию для фронта.

Некоторые бренды, разработанные и запущенные в производство ещё в 50-60-х (пятидесятых-шестидесятых) годах, популярны и любимы по сей день: «Батончики РОТ ФРОНТ», «Птичье молоко», «Коровка» и другие.

В 2002 (две тысячи второй) году фабрика «Рот Фронт» вошла в состав Холдинга «Объединённые кондитеры» вместе с фабрикой «Красный Октябрь» и «Кондитерским концерном «Бабáевский».

Сегодня фабрика – перспективное развивающееся предприятие, сочетающее новейшие технологии и многолетние традиции производства. В цехах предприятия изготавливается более 200 (двухсот) наименований сладких изделий. Ассортимент карамели, конфёт, шоколада, вафель, драже и халвы постоянно пополняется новинками.

Широко известны и популярны фирменные кондитерские изделия фабрики: «Батончики "РОТ ФРОНТ"», «Золотая нива», «Трюфели Экстра», «Коровка», «Осенний вальс», «Вечерний звон». Уникальными являются наборы конфёт «Москва» и «Кремлёвские». Всеми любимая карамель торговой марки «РОТ ФРОНТ»: «Москвичка», «Москворецкая», «Птичье молоко», «Лимончики» и многие другие.

старейший – najstarszy
известнейший – najslynniejszy
разработать – opracować
запустить в производство – uruchomić produkcję
любимый – ulubiony
по сей день – do dziś
войти в состав – wejść w skład
вместе – razem
развивающееся предприятие – rozwijające się przedsiębiorstwo
сочетать – łączyć
многолетний – wieloletni
цех – cech, hala
изготавливать – produkować
изделия – wyroby
драже – drożdzy, drażetki
постоянно – ciągle
пополнять новинками – uzupełniać o nowości
кондитерские изделия – wyroby cukiernicze
набор конфёт – bombonierka
шоколадное производство – produkcja czekolady
различные добавки – różne dodatki
сухие сливки – śmietanka w proszku
изюм – rodzyunki
кофе – kawa
пользоваться популярностью – cieszyć się popularnością

Шоколадное производство – это более 30 (*тридцати*) наименований шоколада с различными добавками: орехи, сухие сливки, молоко, изюм, кофе. Наибольшей популярностью пользуются такие марки, как «Коровка», «Осенний вальс», «Eco Botanica», «Люкс»⁴⁵.

Rysunek 26. „Batoniki Rot Front”.

Źródło: www.uniconf.ru/assortment/catalog/batonchiki-rf-shokoladno-slivochnyy-vkus-rf/ (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 27. „Ptasie mleczko Rot Front”.

Źródło: <https://goodster.ru/product/o-40a89fdbed5e22d1b82aa89d45b1c150/> (dostęp: 17.06.2017).

⁴⁵ Źródło: www.uniconf.ru/factories/rot-front/ (dostęp: 16.06.2017).

Rysunek 28. Czekoladki „Osennij wals Rot Front”.

Źródło: <https://buket.ru/podarki/sladkie-podarki/rotfront-osennij-vals/> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 29. Cukierki „Korowka Rot Front”.

Źródło: <http://irecommend.ru/content/konfety-korovka-namekayut-o-posledstviyakh-ya-poschitala-skolko-kalorii-v-kazhdoi-konfete-mn> (dostęp: 17.06.2017).

IV.3. Koncern Cukierniczy „Babajewski” – Кондитерский концерн «Бабаевский»

Rysunek 30. Logo Koncernu „Babajewski”.

Źródło: <http://toplogos.ru/logo-babajewski/> (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 19. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Кто основал предприятие?

.....

2. Почему крестьянин Степан получил фамилию Абрикосов?

.....

3. Как фабрика развивалась в царское время?

.....

4. Что случилось с фабрикой после революции?

.....

5. Почему поменяли название фабрики?

.....

6. Какие самые известные бренды фабрики?

.....

ОАО «Кондитерский концерн Бабаевский» – одно из старейших московских предприятий. С 2003 (две тысячи третьего) года входит в Холдинг «Объединённые кондитеры» и является одним из крупнейших кондитерских предприятий Москвы и России.

История предприятия ведётся с 1804 (тысяча восемьсот четвёртого) года, когда бывший крепостной крестьянин Степан открыл кондитерскую мастерскую. За своё искусство делать замечательные сладости из абрикосов он получил прозвище, а затем и фамилию Абрикосов. Принести же славу этой фамилии суждено было внуку Алексею, который превратил небольшое кондитерское производство в крупнейшее предприятие России.

история ведётся – historia rozpoczęła się
крепостной крестьянин – chłop pańszczyźniany
мастерская – pracownia, zakład
искусство – sztuka
замечательный – wspaniały
изделия – wyroby
абрикос – morela
прозвище – przezwisko, przydomek
фамилия – nazwisko
превратить – przekształcić
небольшое производство – nieduży zakład
крупнейшее предприятие – największy zakład

В 1874 (*ты́сяча восемьсо́т се́мьдесят четвёртом*) Алексе́й Ива́нович Абрико́сов передаёт фа́брику ста́ршим сыновья́м. С 1880 (*ты́сяча восемьсо́т восьмидеся́того*) го́да конце́рн стано́вится изве́стен и в Росси́и, и за её преде́лами под и́менем «Това́рищество А.И. Абрико́сова и Сынове́й». В 1899 (*ты́сяча весе́мьсо́т девяно́сто девя́том*) го́ду Това́риществу присва́ивается поче́тное зва́ние – «Поставщи́к Двора́ Его́ Импера́торского Вели́чества». После́ Окта́брьской револю́ции в ноя́бре 1918 (*ты́сяча девя́тсо́т восемна́дцатого*) го́да фа́брика Абрико́совых была́ национализи́рована, в 1922 (*ты́сяча девя́тсо́т два́дцать второ́м*) го́ду ей присво́ено и́мя П.А. Баба́ева, главы́ Соко́льнического ра́йисполко́ма.

30-е (*тридцáтые*) го́ды фа́брика стано́вится са́мым крúпным произво́дителем карамели́ и ири́са в стране́. С нача́лом Вели́кой Оте́чественной война́ произво́дственные мо́щности бы́ли частично́ эвакуи́рованы в А́лма-Ату́, а на оста́вшемся обо́рудовании нача́лся вы́пуск концентрата́тов для во́енных ну́жд. Был нала́жен вы́пуск конфе́т со спи́ртом, для населе́ния – сла́дкой воды́ с саха́рином.

Специали́стами «Баба́евского» в ра́зное вре́мя бы́ли со́зданы бо́лее 200 (*двухсо́т*) но́вых сорто́в конди́терских изде́лий, среди́ кото́рых изве́стные и популя́рные по сей день: «Баба́евский»®, «Вдохнове́ние»®, «Люкс»®; конфе́ты «Визи́т»®, «Баба́евская Бе́лочка»® и други́е.

В 2003 (*две ты́сячи тре́тьем*) го́ду для «Конди́терского конце́рна «Баба́евский» нача́лась но́вая жи́знь. Он вошёл в соста́в крупне́йшего в Росси́и хо́лдинга «Обье́дине́нные Конди́теры», кото́рый объе́диняет веду́щие предпри́ятия страны́. Устано́влено и запу́щено в эксплуа́тацию две произво́дственные ли́нии по произво́дству глази́рованных пра́линовых конфе́т ра́зных форм⁴⁶.

передать – przekazać
стать изве́стным – stać się popularnym, sławnym
за преде́лами – za granicą
присво́ить поче́тное зва́ние – nadać zaszczytny, honorowy tytuł
поставщи́к – dostawca
Его́ Импера́торское Вели́чество – Jego Cesarska Wysokość
присво́ить и́мя – nadać imię, nazwę
глава́ райисполко́ма – szef rejonowego komitetu wykonawczego
произво́дственные мо́щности – moc produkcyjna
ну́жды – potrzeby
нала́дить вы́пуск – rozpocząć produkcję
спи́рт – spirytus
населе́ние – ludność
сорт конди́терских изде́лий – gatunek wyrobów cukierniczych
обье́динить – łączyć
веду́щие предпри́ятия – wiodące przedsiębiorstwa
устано́вить произво́дственную ли́нию – zamontować, zainstalować linię produkcyjną
запу́стить в эксплуа́тацию – oddać do eksploatacji

⁴⁶ Źródło: www.uniconf.ru/factories/babaevsky/ (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 31. Czekolada „Wdochnowienije”.

Źródło: www.uniconf.ru/assortment/catalog/vdokhnovenie-klassicheskiy-60/ (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 32. Cukierki czekoladowe „Babajewska bieloczka”.

Źródło: www.uniconf.ru/assortment/catalog/babaevskaya-belochka-kkb/ (dostęp: 17.06.2017).

IV.4. „Fabryka Cukiernicza im. N. Krupskiej” – «Кондитерская фабрика им. Н. Крупской»

Rysunek 33. Logo Fabryki im. Krupskiej.

Źródło: www.sostav.ru/news/2009/11/05/1r/ (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 20. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

Фабрика им. Крупской – это предприятие по производству кондитерских .....
Предприятие ..... в 1938 г. Фабрика работала даже в годы Великой
Отечественной ..... В 2006 г. акции фабрики .....
французская Orkla, а в 2015 году ..... их.

Do wstawienia – Для вставки:

основать, война, выкупить, продать, изделия.

Кондитерская фабрика имени Крупской – крупное российское предприятие по производству кондитерских изделий. Основная продукция – шоколадные конфеты, самые известные марки – «Мишка на Севере», «Грильяж».

Предприятие основано в 1938 (*тысяча девятьсот тридцать восьмом*) году, в 1992 (*тысяча девятьсот девяносто втором*) году акционировано, в 2006-2014 (*две тысячи шестом-две тысячи четырнадцатом*) годы принадлежало норвежской фирме Orkla. С 2015 (*две тысячи пятнадцатого*) года фабрика принадлежит ООО «Славянка».

Фабрика названа именем **Надежды Константиновны Крупской**.

В годы Великой Отечественной войны фабрика работала в основном на фронт, производя кондитерские изделия.

Расцвет фабрики произошёл в Советском Союзе. В 1992 (*тысяча девятьсот девяносто втором*) году по программе приватизации фабрика акционирована.

В 2006 (*две тысячи шестом*) году 75% (*семьдесят пять процентов*) акций фабрики купила норвежская группа Orkla, а в 2011 (*две тысячи одиннадцатом*) году норвежцы запустили процесс слияния фабрики с принадлежавшим

крупный – duży, wielki
производство – produkcja
кондитерские изделия –
wyroby cukiernicze
основной – główny
шоколадные конфеты –
cukierki czekoladowe
принадлежать (кому?) –
należec (do kogo?)
**ООО (общество с ограниченной
ответственностью)** – Sp. z o.o.
**Великая Отечественная
война** – Wielka Wojna
Ojczyźniana (1941-1945)
работать – pracować, działać
расцвет – rozkwit
запустить процесс – uruchomić,
rozpocząć proces
слияние – połączenie, fuzja
производственное здание –
budynek produkcyjny
закрывать – zamknąć
застройка – zabudowa
общественный – społeczny
деловой – biznesowy
дочерняя компания – firma-córka

им «Сладкó». Лётóм 2014 (*две ть́сячи четь́рнадцатого*) гóда бь́вшее производственное здáние фáбрики на ул. Социалистической, 21 (*два́дцать оди́н*) бь́ло закрь́то и прóдано девелóперской фíрме «Пионёр» под застрóйку её территóрии общестóвенно-деловь́м цéнтром. В январé 2015 (*две ть́сячи пятнáдцатого*) компáния Orkla продалá 100% (*сто процéнтов*) своéй росси́йской дóchterней компáнии конд́итерскому хóлдингу «Славя́нка»⁴⁷.

Gramatyka

оди́н процéнт
два, три, четь́ре процéнта
пять, шесть, ... процéнто**в**

HISTORIA

Nadieżda Konstantinowna Krupska (ur. 26 lutego 1869 w Petersburgu, zm. 27 lutego 1939 w Moskwie) – żona Włodzimierza Lenina od 1897 roku, rosyjska działaczka komunistyczna, pedagog.

Pochodziła z rodziny oficerskiej. Za działalność opozycyjną została aresztowana w 1896 roku, od 1898 była członkinią Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji, w tym samym roku została skazana na 3 lata zesłania – sama wybrała Szuzsenskoje, gdzie wówczas przebywał Lenin.

Od 1901 roku już jako żona towarzyszyła mu w wyjazdach zagranicznych, podczas których wspierała go jako sekretarka i rzeczniczka. Po rewolucji październikowej działała w radzieckiej oświacie. Od 1917 roku członkini Ludowego Komisariatu Oświaty, w latach 1920-1929 przewodnicząca Głównego Komitetu Polityczno-Oświatowego. Zwolenniczka wychowania przez pracę.

W ostatnim okresie życia męża przekazywała jego antystalinowskie teksty Lwu Trockiemu, potem współpracowała z antystalinowską opozycją. Protestowała przeciwko mumifikacji zwłok Lenina i umieszczeniu ich w Mauzoleum Lenina. Po śmierci męża stała się stronnikiem Grigorija Zinowiewa i Lwa Kamieniewa.

W latach 1924-1927 była członkiem Centralnej Komisji Kontrolnej (CKK) RKP(b)/WKP(b), w tym od 2 czerwca 1924 do 18 grudnia 1925 roku członkiem jej Prezydium, a od 19 grudnia 1927 do śmierci członkiem KC WKP(b) i od 1929 do śmierci zastępcą ludowego komisarza oświaty RFSRR. Odznaczona Orderem Lenina (8 marca 1933) i Orderem Czerwonego Sztandaru Pracy.

Zmarła 27 lutego 1939 roku w Moskwie, według niektórych źródeł otruta z polecenia Józefa Stalina⁴⁸.

⁴⁷ Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Фабрика_имени_Крупской (dostęp: 17.06.2017).

⁴⁸ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Nadieżda_Krupska (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 34. Czekolada „Miszka ma siewerie”.

Źródło: <http://irecommend.ru/content/shokolad-konditerskaya-fabrika-imeni-nk-krupskoi-molochnyi-shokolad-s-vozdushnym-risom-mishk> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 35. Cukierki „Жар-птица”.

Źródło: www.lakomkaspb.ru/catalog/Konfety/Konfety_Krupskoj (dostęp: 17.06.2017).

V. Marki piwa – Пивные бренды

Ogólna sytuacja branży

Historia piwowarstwa w Rosji sięga korzeniami głębokiej przeszłości. Jeszcze w tekstach pisanych na korze brzozowej i w kronikach historycznych można znaleźć wzmianki o napoju nazywanym „pieriewar”, a przygotowywanym z mieszanki słołu i miodu. W IX wieku piwo było szeroko rozpowszechnione w Nowogrodzie i innych miastach na północnym zachodzie Rusi. W większości była to prymitywna produkcja domowa. Do połowy XIX wieku piwo wyrabiali rolnicy w swych gospodarstwach i był to jeden z najpopularniejszych napojów w kraju.

Obecnie w Rosji działa ponad 100 browarniczych spółek i zakładów. Największe z nich – Zakłady „Ostantkinskij”, „Klinskij” – zostały założone jeszcze w czasach radzieckich, natomiast np. „Browar Badajewski” jest jednym z podstawowych przedsiębiorstw tej branży jeszcze z czasów przedrewolucyjnych. W latach 90. minionego wieku branża, jak mówią jej pracownicy, praktycznie przestała istnieć. Jednak zakłady przetrwały i potrafiły dokonać reorganizacji produkcji na podstawie najwyższych standardów światowych, zostając przedsiębiorstwami na szczycie nowoczesnych technologii. Założono także nowe browary, które należą do oddziału czołowego nie tylko browarnictwa rosyjskiego, lecz również są wpływowymi uczestnikami rynku światowego⁴⁹.

⁴⁹ Źródło: <https://pl.sputniknews.com/polish.ruvr.ru/2011/06/11/51606614.html> (dostęp: 17.06.2017).

V.1. Browar „Baltika” – Пивоваренная компания «Балтика»

Part of the Carlsberg Group

Rysunek 36. Browar „Baltika”.

Źródło: <http://corporate.baltika.ru/s/31/media.html> (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 21. Przeczytaj tekst i przetłumacz zdania na język polski – Прочитай текст и переведи предложения на польский язык:

1. Пивоваренный завод «Балтика» в Санкт-Петербурге начал производство в 1990 году.
.....
.....
2. После приватизации в 1992 году завод преобразован в ОАО, крупнейшим акционером которого в 1993 году стал пивоваренный концерн Baltic Beverages Holding.
.....
.....
3. В апреле 2008 года «Балтика» вошла в международную группу Carlsberg.
.....
.....
4. Всего компании принадлежат более 30 пивных и 9 непивных торговых марок.
.....
.....
5. Продукция компании «Балтика» в 2012 году представлена более чем в 75 странах мира.
.....
.....

«Пивоваренная компания „Балтика“» – крупнейшая российская пивоваренная компания, лидер российского рынка пива с долей 43,5% (сорок три и пять десятых процента). Пивоваренный завод «Балтика» в Санкт-Петербурге начал производство в 1990 (тысяча девятьсот девяностом) году. После приватизации в 1992 (тысяча девятьсот девяносто втором) году завод преобразован в ОАО, крупнейшим акционером которого в 1993 (тысяча девятьсот девяносто третьем) году стал пивоваренный концерн Baltic Beverages Holding.

В 1998 (тысяча девятьсот девяносто восьмом) году предприятие преобразовано в ОАО «Пивоваренная компания „Балтика“».

дóля – udział, część
начать производство – rozpocząć produkcję
преобразовать – przekształcić
ОАО (открытое акционерное общество) – spółka akcyjna jawna
крупнейший акционер – największy akcjonariusz
совместно – wspólnie, razem
солодовенный завод – zakład produkcji słodu
вложить – włożyć, ulokować, zainwestować
принадлежать – należeć
остальной – pozostały
взять на себя расходы – ponieść wydatki
объединиться – połączyć się
юридическое лицо – osoba prawna

В 2000 (*двухтысячном*) году компания совместно с французской фирмой «Groupe Soufflet» открыла солодовенный завод «Суффле-Санкт-Петербург», построенный ОАО «Пивоваренная компания „Балтика“». Французские партнёры вложили в проект около \$35млн. (*тридцати пяти миллионов долларов*): им принадлежало 70% (*семьдесят процентов*) акций завода, остальные расходы взяла на себя «Балтика», доля которой в проекте составляла 30% (*тридцать процентов*).

В конце 2006 (*две тысячи шестого*) года «Балтика» объединилась с тремя российскими пивоваренными компаниями – «Вена», «Пикра» и «Ярпиво», с 2007 (*две тысячи седьмого*) года компании стали одним юридическим лицом. В апреле 2008 (*две тысячи восьмого*) года «Балтика» вошла в международную группу Carlsberg. В конце 2012 (*две тысячи двенадцатого*) года Carlsberg, выкупив у миноритарных акционеров их акции, стала единственным собственником компании, после чего сменила форму «Балтики» на общество с ограниченной ответственностью.

Владельцем компании является скандинавский пивоваренный концерн Baltic Beverages Holding, принадлежащий Carlsberg Group (доля в уставном капитале 100% *сто процентов*).

Всего компании принадлежат более 30 (*тридцати*) пивных и 9 (*девять*) непивных торговых марок. Продажи осуществляются в 98% (*девяносто восьми процентах*) торговых точек России. Продукция компании «Балтика» в 2012 (*две тысячи двенадцатом*) году представлена более чем в 75 (*семидесяти пяти*) странах мира, в том числе в Западной Европе, Северной Америке и странах Азиатско-Тихоокеанского региона⁵⁰.

миноритарный акционер – akcjonariusz mniejszościowy
единственный собственник – jedyny właściciel
общество с ограниченной ответственностью (ООО) – Sp. z o.o.
владелец – właściciel
уставной капитал – kapitał statutowy
принадлежать – należeć
торговый – handlowy
продажа осуществляется – sprzedaż odbywa się
торговая точка – punkt handlowy
продукция – wyroby
в том числе – w tym
западный – zachodni
северный – północny
Тихий океан – Ocean Spokojny

⁵⁰ Źródło: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Балтика_\(компания\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Балтика_(компания)) (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 37. Piwo „Baltika”.

Źródło: http://corporate.baltika.ru/brand/10/baltika_3.html (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 38. Piwo „Nevskoje”.

Źródło: <http://bqb.ru/1582> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 39. Piwo „Jarpivo”.

Źródło: www.okeydostavka.ru/msk/pivo-iarpivo-iantamoe-4-7-0-5l-zh-b-baltika-405907-parent-20 (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 40. Piwo „Arsenalnoje”.

Źródło: <http://popsop.ru/2539> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 41. Piwo „Staryj mielnik”.

Źródło: https://winestreet.ru/catalog/beer/staryi-melnik/goods_56079-staryi-melnik-svetloe-1.html (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 42. Piwo „Bielyj miedwed”.

Źródło: https://bristol.ru/catalog/pivo/pivo_belyj_medved_svetloe_st_b/ (dostęp: 17.06.2017).

ZAPAMIĘTAJ

Różnica w pisowni:
Санкт-Петербург – Sankt Petersburg

V.2. „Piwo Żygulowskie” – «Жигулёвское пиво»

Rysunek 43. Logo „Żygulowskie piwo” SA.

Źródło: www.rpk-sokol.ru/about/partners/zhigulevskoe-pivo/ (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 22. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

«Жигулёвское пиво» построено (австрийский подданный) .....
– А. Фон Вакано. Завод с самого начала был оснащён (передовая технология)
..... . В производстве использовалась рецептура
(Европейское пивоварение) ..... . Пиво производится
из сырья (высокое качество) ..... и без (консерванты)
..... .

АО «Жигулёвское пиво» – одно из старейших предприятий России. Оно построено австрийским подданным Альфредом Филипповичем фон Вакано в 1881 (*тысяча восемьсот восемьдесят первом*) году. В феврале 1881 (*тысяча восемьсот восемьдесят первого*) года была сделана первая варка пива. В первый год своего существования завод получил 35 670 (*тридцать пять тысяч шестьсот семьдесят*) ведёр пива.

Будучи оснащён передовой технологией, завод выделялся среди предприятий Самары своим архитектурным обликом, чистотой и порядком. Ассортимент выпускаемой продукции, для которой использовалась рецептура Европейского пивоварения, был достаточно широк. Так, в 1912 (*тысяча девятьсот двенадцатом*) году выпущено пиво сортов: «Венское», «Мартовское», «Экспорт» и фирменное пиво «Жигули».

В 1936 (*тысяча девятьсот тридцать шестом*) году на всесоюзной дегустации советских сортов пива, пиво производства Жигулёвского пивоваренного завода получило наивысшую оценку, и ему было присвоено название «Жигулёвское».

Кроме всем известного сорта «Жигулёвское», выпускается пиво «Фон Вакано» светлое, «Фон Вакано» тёмное и «Самарское».

Все пиво, выпускаемое ОАО «Жигулёвское пиво» готовится из сырья высокого качества без стабилизаторов и консервантов⁵¹.

старейший – najstarszy
предприятие – przedsiębiorstwo
построить – wybudować
варка пива – warzenie piwa
существование – istnienie
получить – otrzymać
будучи – będąc
оснащён – wyposażony
передовой – nowoczesny
выделяться – wyróżniać się
облик – wizerunek
порядок – porządek
выпускаемая продукция –
produkowane wyroby
использовать – wykorzystać
достаточно – dość
сорт – gatunek
всесоюзный – wszechzwiązkowy
(dla całego ZSRR)
присвоить название – nadać nazwę
кроме – oprócz
известный – znany, słynny
светлое – jasne
готовить – wytwarzać
сырьё – surowce
качество – jakość

⁵¹ Źródło: www.samarabeer.ru/main/#tab (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 44. Piwo „Żygzulowskie”.

Źródło: <http://russbeer.ru/brends/zhigulevskoe> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 45. Piwo „Von Vacano”.

Źródło: www.samarabeer.ru/prod/4/ (dostęp: 17.06.2017).

HISTORIA

Alfred Josef Marie Ritter von Vacano (ros. *Альфред Филиппович фон Вакано*), (ur. 12 maja 1846 w Kozowa, Austro-Węgry [obecnie Ukraina] – zm. 24 marca 1929, Türrnitz, Austria), austriacki szlachcic, kupiec, mecenas, założyciel Browaru Żygzulowskiego w Samarze. W 1897 roku przyjął obywatelstwo rosyjskie i został rosyjskim szlachcicem.

Prowadził szeroką działalność charytatywną – zakładał przedszkola, szpitale, domy dla pracowników z centralnym ogrzewaniem z fabryki, elektrownie, przytulki dla bezdomnych dzieci. Przed 1914 rokiem należały już do niego 24 przedsiębiorstwa handlowe, 4 magazyny wyrobów w Samarze, magazyny w 59 innych miastach Rosji, firmy-córki w Baku, Astrachaniu, Kazaniu, Omsku, Kostromie itd. Po rozpoczęciu I wojny światowej, oskarżony o szpiegostwo dla Austro-Węgier, został zesłany do miasta Buzułyk. Po rewolucji 1917 roku wraz z rodziną wyjechał do Austrii, a jego browar został znacjonalizowany⁵².

⁵² Źródło: <http://samsud.ru/blogs/hroniki-samarochki/alfred-filippovich-fon-vakano.html> (dostęp: 10.07.2017). Tłum. wł. – G.Z.

V.3. Browar „Oczakowo” – Пивоваренная компания «Очаково»

Rysunek 46. Logo Browaru „Oczakowo”.

Źródło: <http://toplogos.ru/logo-ochakovo/> (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 23. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Когда был основан завод?

.....

2. Что находится в ассортименте предприятия?

.....
.....

3. Как называются самые известные бренды предприятия?

.....
.....
.....

Комбинат был основан в 1978 (тысяча девятьсот семьдесят восьмом) году в преддверии Олимпиады 1980 (тысяча девятьсот восемьдесят) года, предприятию поручили утолять жажду спортсменов всего мира.

«Очаково» – это исключительно натуральные напитки, производимые на экологически чистом сырье, именно поэтому продукцию компании украшает знак «100% (стопроцентный) натуральный продукт».

Компания «Очаково» – это одно из самых современных предприятий не только в России, но и в Европе.

В ассортименте компании «Очаково» широкий выбор продукции, среди которой пиво, квас, сок, медовуха, безалкогольные и слабоалкогольные напитки, питьевые и минеральные воды, вино и водка.

Компания «Очаково» на пивном рынке представлена такими брендами как «Очаково», «Ячменный колос», «Столичное Двойное золотое», «Секрет пивовара», Alstein и другими. Среди квасов – «Очаковский», «Квасенок» и новый белый кислый квас – «Семейный секрет». На рынке слабоалкогольных коктейлей широко известен «Джин-Тоник» и «Медовуха М». Запущено новое направление – производство высококачественных натуральных 100%

основан – założony
преддверие – przeddzień
предприятие – przedsiębiorstwo
поручить – zlecić
утолять жажду – gasić pragnienie
исключительно – wyłącznie
напитки – napoje
сырье – surowce
украшать – zdobić
современный – nowoczesny
напитки – napoje
питьевой – do picia
представлен – reprezentowany
кислый – kwaśny
известен – znany
запущено направление – uruchomiony kierunek
смесь – mieszanka
призвана – ma za cel
обеспечить (чем?) – zabezpieczyć (wco?)
потребитель – konsument, klient
качественный – dobrej jakości
полезный – pożyteczny, dobroczynny
признан – uznany
за пределами – poza granicami
более чем в – w ponad

(стопроцентных) соковых смесей Goodini и соков и нектаров «Джус Тим». Новая категория призвана обеспечить российских потребителей качественными, натуральными и полезными соками.

Продукция «Очаково» признана как в России, так и за её пределами: очаковские напитки поставляются в 60 (шестьдесят) регионов России и более чем в 30 (тридцать) стран, таких как США, Германия и другие

Rysunek 47. Piwo „Oczakowo”.

Źródło: <http://popsop.ru/47065> (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 48. Piwo „Sekret piwowara”.

Źródło: <http://ochakovo.ru/beer/145> (dostęp: 17.06.2017).

⁵³ Źródło: <http://ochakovo.ru/about/> (dostęp: 17.06.2017).

ciekawostka

Kwas chlebowy (pot. kwas) – napój klasyfikowany jako bezalkoholowy, pomimo niewielkiej zawartości alkoholu, wytwarzany przez fermentację chleba.

Kwas chlebowy używany był w wiekach średnich w całej Europie. Pierwsza wzmianka o nim w księstwie kijowskim pochodzi z X wieku, a w Rosji i na Ukrainie jest napojem narodowym od XVI wieku. Przygotowuje się go pospolicie w gospodarstwie domowym, a od końca XIX wieku także fabrycznie.

Kwas chlebowy ma naturalnie słodko-kwaśny zapach i smak pieczonego chleba, dobrze gasi pragnienie (nie jest za słodki) i długo utrzymuje niską temperaturę po schłodzeniu. Ma jasnobrązowy kolor, na dnie butelki może utworzyć się naturalny osad, który znika po wstrząśnięciu butelką.

Jest otrzymywany przez alkoholową i kwaśną fermentację chleba z dodatkiem cukru lub owoców i drożdży górnych, przyprawiany zwykle miętą.

Prawdziwy kwas chlebowy ma trwałość 3-4 dni, bywa sprzedawany na ulicy z beczki (Rosja, Białoruś, Ukraina, gdzie go można wypić na miejscu lub w szklanym naczyniu zanieść do domu). Niektóre browary produkują prawdziwy kwas chlebowy z chleba o ważności do 9 miesięcy, stosując specjalną technologię i pasteryzację w wysokiej temperaturze.

Często niektóre lokale gastronomiczne dla swoich gości robią własny kwas chlebowy. Jest to szczególnie popularne na Litwie i w Rosji.

Obecnie w sprzedaży są również koncentraty, które umożliwiają szybkie przygotowanie kwasu chlebowego poprzez dodanie cukru i wody. Najczęściej jednak zawierają one substancje konserwujące, podobnie jak napoje sprzedawane w sklepach pod tą samą nazwą⁵⁴.

ciekawostka

Miedowucha jest staroruskim napojem, bez którego nie odbyło się ani jedno ważne wydarzenie czy święto. Dziś pojawia się na stołach, np. podczas wiejskich wesel, cieszy się popularnością wśród turystów, którzy przyjeżdżają na festiwal poświęcony pamięci Wasilija Szuszyna w Kraju Ałtajskim. Miedowucha podawana jest też na Uralu.

Napitki z miodu przygotowywały niemal wszystkie narody, poczynając od Słowian, a kończąc na Germanach. Różnica polegała na tym, że na Rusi używano czystego miodowego nektaru bez dodatku wody. Przechowywano go w beczkach przez 9, a nawet 20 lat. Trunek był tak pyszny, że porównywano go do napoju bogów. Szczególne sukcesy w wytwarzaniu miodu pitnego odnieśli Słowianie. Nie bez powodu w staroruskich bajkach pozytywni bohaterowie piją w drodze „miód niczym słońce”, a w dobrach suwerena płyną „miodowe rzeki”. Napój z miodu miał też charakter rytualny. Poganie przynosili puchary wypełnione miodem pitnym jako dar bogom. Nieczyste siły nie mogły wejść do domu, w którym przy drzwiach wejściowych stał ten trunek. Niektóre narody wierzyły, że miedowucha może leczyć wiele chorób i przywracać do życia zmarłych. Napitek zalecało się pić tylko do posiłków. Uważano, że sprzyja to trawieniu. Później, gdy pojawiła się wódka, którą można było łatwiej i szybciej przygotować, miedowucha zeszła na drugi plan. Znaczenie i rytuały związane z tym trunkiem stopniowo zaczęły zacierać się w pamięci ludzi, jednak nie znikły do końca. Przepisy nie były spisywane, tylko przekazywane z pokolenia na pokolenie. Dziś pierwotny przepis na miedowuchę utracono. Ale Słowianie nie byłoby Słowianami, gdyby choć raz nie spróbowali przygotować słynnego napoju.

Głównym składnikiem trunku jest oczywiście miód. Współcześnie do przyrządzenia miedowuchy używa się drożdży i szyszek chmielowych. Niektórzy zastępują wodę sokiem. Aby trunek nabrał wyjątkowego smaku, dodaje się do niego cynamon lub kardamon, imbir lub rodzynki – według upodobania i osobistych preferencji smakowych. Aby uzyskać odpowiedni smak, miód pitny powinien postać przynajmniej tydzień. Jak tylko gazy przestaną się uwalniać, trunek można rozlać do butelek i odstawić na jakiś czas. Taki napitek sprawi, że każde święto będzie wyjątkowe, przywracając zaprzepaszczone tradycje⁵⁵.

⁵⁴ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Kwas_chlebowy (dostęp: 13.07.2017).

⁵⁵ Źródło: <https://pl.sputniknews.com/swiat/201703205071083-miedowucha-rosja-alkohol-nalewka-sputnik-przepis/> (dostęp: 13.07.2017).

V.4. „Browar Ostankinski” – «Останкинский пивоваренный завод»

Rysunek 49. Logo „Ostankinskiego Browaru”.

Źródło: www.pivomania.ru/info/pivzavody/oao-ostankinskii-pivovarenniy-zavod-135 (dostęp: 17.06.2017).

Ćw. 24. Przeczytaj tekst i dokończ zdania – Прочитай текст и закончи предложения:

Останкинский завод существует с ..... . Ассортимент завода ..... . Это один ....., где существует ..... . Самые известные бренды – это .....

Останкинский пивоваренный завод начал вырабатывать пиво с 1949 (*тысяча девятьсот сорок девятого*) года. Завод имеет элеватор для хранения ячменя с подъездными ж/д путями, собственную солодовню, введенную в эксплуатацию в 1963 (*тысяча девятьсот шестьдесят третьем*) году.

В 1936 (*тысяча девятьсот тридцать шестом*) году по распоряжению Наркомпроба в стране было начато грандиозное строительство десяти пивоваренных заводов, одним из которых был Останкинский Пивоваренный. Однако помешала война, и первая варка была осуществлена лишь в январе 1949 (*тысяча девятьсот сорок девятого*) года.

С тех пор прошло более полувека. Конечно, ассортимент завода сегодня намного богаче. Это «Жигулёвское московского разлива», «Московское бочковое светлое», «Московское бочковое классическое», «Московское бочковое оригинальное», «Московское бочковое крепкое», «Старая бочка светлое», «Старая бочка классическое», «Старая бочка оригинальное», «Старая бочка крепкая».

Останкинский завод – один из немногих в России, где есть своя солодовня, сам производит светлый ячменный солод. Это позволяет сохранять невысокие цены на пиво⁵⁶.

начать – zacząć
вырабатывать – wytwarzać
завод – zakład
иметь – posiadać
хранение – przechowywanie
подъездные ж/д (железнодорожные) пути – doprowadzone tory kolejowe
собственный – własny
введенный в эксплуатацию – oddany do eksploatacji
распоряжение – polecenie
Наркомпроб (народный комиссариат продовольствия) – Komisarjat (obecnie ministerstwo) Ludowy ds. Żywności
грандиозное строительство – olbrzymia budowa
завод – zakład
помешать – przeszkodzić
варка – warzenie
осуществлена – miała miejsce
лишь – dopiero, zaledwie
с тех пор прошло – od tamtego czasu minęło
немногий – nieliczny
солод – słód
сохранять – zachować

⁵⁶ Źródło: www.opz.ru/ (dostęp: 17.06.2017).

Rysunek 50. „Piwo Żygulowskie moskowskiego razliwa”.
Źródło: <http://beertop.ru/beer/ostzhigmosk> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 51. Piwo „Staraja boczka”.
Źródło: <http://beertop.ru/beer/starbochk/> (dostęp: 18.06.2017).

ZAPAMIĘTAJ	железная дорога – kolej железнодорожный – kolejowy сельское хозяйство – rolnictwo сельскохозяйственный – rolniczy, rolny
-------------------	---

VI. Marki wódek – Водочные бренды

Ogólna sytuacja branży

Rynek alkoholu w Rosji to jedna z wiodących gałęzi gospodarki kraju pod względem wielkości i poziomu atrakcyjności dla przedsiębiorców. Jest głównym źródłem dochodu budżetu państwa.

Obecny stan rynku określa sytuacja gospodarza w Rosji i na całym świecie. Główne tendencje to import wyrobów i współpraca między państwami oraz tworzenie globalnych rynków. W 2015 roku trwał dalszy wzrost sprzedaży piwa i koktajli, a spadek sprzedaży koniaków oraz wódki. Zauważa się również wzrost popytu na elitarne napoje, takie jak rum czy whisky.

Główne tendencje na rosyjskim rynku alkoholowym to: powstawanie krajowych marek, wzrost ceny niektórych wódek, stopniowe zmniejszanie importu, poszerzanie asortymentu wyrobów u producentów krajowych. Istnieje także wiele barier, do których można zaliczyć: zbyt wysoki poziom towarów nielegalnych (40-50%), ograniczenia administracyjne, wysoki popyt i podaż zamienników napojów spirytusowych, wysoki poziom korupcji na rynku alkoholowym. Rosjanie najczęściej piją piwo. Na drugim miejscu jest wódka, potem wino, szampan, koniak i koktajle⁵⁷.

HISTORIA

Uważa się, że w Rosji mocne napoje alkoholowe pojawiły się w XIV wieku dzięki zagranicznym ambasadorom, którzy sprowadzili do kraju spirytus winogronowy. Stulecie później pewien mnich poznał konstrukcję oraz zasady działania zagranicznego destylatora i zaczął produkować spirytus, a następnie wódkę. Wódkę, a dokładniej bimber, wynalazł w XIV wieku mnich Isidor.

Pochodził on z Grecji, lecz dokonał swojego odkrycia w moskiewskim męskim Monasteru Czudowa. Przepis na wódkę wymyślił rzekomo on sam. Dysponując sprzętem do destylacji oraz mając doświadczenie produkowania słabszych napojów, Isidor wynalazł mocny trunk, który po pewnym czasie zaczęto nazywać wódką.

Później za rok rozpoczęcia jej produkcji uznano rok 1430. Fakt ten został potwierdzony w Międzynarodowym Sądzie Arbitrażowym, który przyznał Rosji prawo do wykorzystywania nazwy „wódka”. Tymczasem termin „wódka” nieczęsto pojawiał się w dokumentach i był używany jako synonim „chlebowego wina”. Nazwa „wódka” pojawiła się w dekreście cesarzowej Jelizawie Pietrowny, datowanym na 8 czerwca 1751 roku, który dokładnie ustalał, kto ma prawo do posiadania alembiku. Za rządów tej cesarzowej kultura picia najwyraźniej rozwijała się, na co wskazuje następująca ciekawostka – najbogatsze domy nie mogły się obejść bez zestawu różnorodnych wódek, których liczba miała odpowiadać liczbie liter alfabetu: jabłkowa, rabarbarowa, anyżowa itd.

Za czasów Katarzyny II producenci trunków wzmocnili swoje pozycje. W 1765 roku cesarzowa wydała dla szlachty przywilej, pozwalający na produkcję wódki i uwolniła od podatków osoby zajmujące się dystalacją.

Aż do XIX wieku dokładny przepis na ten napój narodowy nie istniał. Mieszając spirytus z wodą, producenci patrzyli na to, do którego momentu uzyskana mieszanka płonie. Dlatego często napój nie miał standardowej obecnie 40% zawartości alkoholu. Prawdziwy przełom w jakości produkowanej wódki nastąpił pod koniec XVIII wieku, gdy petersburski chemik Tobiasz Lowitz zaczął wykorzystywać węgiel do filtrowania.

W styczniu 1865 roku Dmitrij Mendelejew obronił doktorat na temat *O połączeniu spirytusu z wodą*, w którym zaproponował wykorzystywanie przy produkcji wódek stężenia alkoholu 40%. To historyczne badanie na zawsze wprowadziło standard zawartości w wódce 40% alkoholu.

W 1894 roku rosyjski rząd opatentował napój z 40% zawartością alkoholu, przepuszczony przez filtr węglowy jako narodową rosyjską wódkę o nazwie „Moskiewska specjalna”⁵⁸.

ciekawostka

W Rosji aż do czasów Piotra Wielkiego istniała dosłownie „końska” miarka picia – 12 l. To właśnie wypite pełne wiadro narodowego trunku miało świadczyć o tym, że osoba „dobrze się bawiła”. Natomiast w stolicy w ogóle przyjęte było pić po 14 l. W porównaniu do dawnych miarek obecne 50 lub nawet 100 gr, do których jesteśmy przyzwyczajeni, są jedynie kroplą na umoczenie ust.

Jedno z najmniejszych uznawanych wcześniej naczyń do picia mieściło aż 175 gr mocnego napoju. „stopką” (kieliszek do wódki) z kolei Rosjanie nazywają teraz naczynie, które kiedyś mieściło 1,5 l. Za rządów Piotra Wielkiego zrodził się zwyczaj, że każdy obcokrajowiec musiał wypić 1,5 l wódki, które nazywano „pucharem białego orła”. Posłowie nie mieli więc innego wyboru, jak tylko jeździć we dwoje: jeden z nich przestrzegał tradycji, a drugi – zajmował się rozwiązywaniem kwestii państwowych⁵⁹.

⁵⁷ Źródło: <https://koloro.ru/blog/issledovaniya/analiz-alkogol%60nogo-rynka-rossii-itogi-2015-goda-i-prognoz-na-2016.html> (dostęp: 28.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

⁵⁸ Źródło: https://pl.sputniknews.com/polish.ruvr.ru/2014_10_04/Cala-prawda-o-rosyjskiej-wodce-historia-9804/ (dostęp: 18.06.2017).

⁵⁹ Ibidem.

VI.1. Holding Alkoholowy „Rust” – Алкогольный холдинг «Русь»

Rysunek 52. Logo Holdingu „Rust”.

Źródło: <https://ru.linkedin.com/company/russian-alcohol> (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 25. Przeczytaj tekst i przetłumacz słowa – Прочитай текст и переведи слова:

«Русь» – это (други) ..... по величине (producent) ..... водки в мире. Компания была (założona) ..... российским бизнесменом. Р. Тарико (nabył) ..... такие компании, как Gancia и CEDC. Компании «Русь» (należą) ..... такие бренды, как «Русский стандарт», «Зелёная марка», «Парламент», «Журавли» и др.

Roust (Русь) – второй по величине производитель водки в мире и самая крупная алкогольная компания в Центральной и Восточной Европе. В состав холдинга входят дистрибуторская компания «Русь Инк.», «Русский стандарт водка», итальянский винный дом Gancia и польский алкогольный холдинг CEDC (Central European Distribution Corporation). Также в Roust входит весь портфель марок «Русский стандарт», «Зелёная марка», «Парламент», «Журавли», «Маруся» и агентские бренды виски Glenfiddich, коньяки Remy Martin и Metaxa. Название Roust дано и всем международным офисам в Великобритании, США, Венгрии, Канаде, Вьетнаме и Украине.

Компания была создана в 1992 (*тысяча девятьсот девяносто второй*) году как «Русь Инк» российским бизнесменом **Русьмом Тарико**. Изначально Тарико занимался реализацией в России зарубежных алкогольных напитков, таких как вермут Martini и виски Johnny Walker. Позже, в 1998 (*тысяча девятьсот девяносто восьмой*) году была разработана марка водки «Русский стандарт» и создан одноимённый холдинг.

В 2011 (*две тысячи одиннадцатом*) году «Русь Инк» приобрёл мажоритарный пакет акций компании Gancia – производителя итальянских игристых вин и вермута.

В 2013 (*две тысячи тринадцатом*) году Тарико приобрёл крупнейшего в Восточной Европе польского производителя водки CEDC, получив 100% (*сто процентов*) акций компании.

по величине – pod względem wielkości
производитель – producent
самый крупный – największy
Центральная Европа – Europa Środkowa
входить в состав – wchodzić w skład
офис – biuro
создать – założyć
изначально – początkowo
реализация – sprzedaż
зарубежный – zagraniczny
напиток – napój
разработать – opracować
одноимённый – pod tą samą nazwą
приобрести пакет акций – nabyć pakiet akcji
мажоритарный пакет – pakiet większościowy
объединить – połączyć
единый – jeden, wspólny
страховая компания – towarzystwo ubezpieczeniowe
страхование – ubezpieczenie
НПФ (негосударственный пенсионный фонд) – niepaństwowy fundusz emerytalny
являться – być
развивающийся – rozwijający się
более чем – ponad
производить – produkować
спирт – spirytus
артезианская скважина – źródło artezyjskie
отличаться – wyróżniać się

В 2014 (две тысячи четырнадцатом) году Рустам Тарико объединил все бренды в единый холдинг «Roust», в состав которого вошли не только алкогольные бренды, но и банк «Русский стандарт», страховая компания «Русский Стандарт Страхование», «Русский Стандарт Водка», НПФ «Русский стандарт»⁶⁰.

«Русский Стандарт» является одним из наиболее динамично развивающихся алкогольных брендов в мире. «Русский Стандарт» – премиальная водка №1 (номер один) в России и русская водка №1 в мире, доступная в более чем 80 (восемьдесят) странах.

Водка «Зелёная марка» производится из российского пшеничного спирта и кристально чистой воды из артезианской скважины и уже несколько лет является одной из самых популярных водок в своём сегменте в России и в мире.

«Парламент» – это традиционная русская водка, которая отличается уникальной технологией очистки молоком, что придаёт её вкусу особую утончённость и мягкость⁶¹.

очистка молоком –
oczyszczanie mlekiem
придавать вкус – nadawać smak
особый – szczególny
утончённость – wyrafinowanie,
delikatność
мягкость – miękkość

Rysunek 53. Wódka „Russkij standard”.

Źródło: <http://upakovano.ru/articles/3929> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 54. Wódka „Zielionaja marka”.

Źródło: http://mamamia.su/show_good.html?cid=6 (dostęp: 18.06.2017).

⁶⁰ Źródło: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Русст_\(компания\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Русст_(компания)) (dostęp: 18.06.2017).

⁶¹ Źródło: <http://roust.com/brands/> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 55. Wódka „Parlament”

Źródło: www.optimen.ru/optom/alkogoli-napitki-tabak/alkogolinye-napitki/zao-russkiy-alkogol-proizvoditeli-alkogolinyh-napitkov.html (dostęp: 18.06.2017).

ciekawostka

Tariko, który zbił fortunę, importując Martini do postkomunistycznej Rosji, założył swoją firmę Russian Standard w 1998 roku, ponieważ chciał produkować luksusową rosyjską wódkę. Firma twierdzi, że jest ona produkowana wyłącznie ze zbóż ozimych – sadzonych jesienią i dojrzewających w czasie przymrozków – oraz krystalicznej wody z rosyjskiego jeziora Ładoga. Potem jest destylowana w St. Petersburgu przez „najlepszych specjalistów” od spraw wódki w kraju.

Dzięki marketingowi, obejmującemu m.in. finansowanie podróży uczestniczek konkursu na Miss Rosji, produkcja Russian Standard w ciągu ostatnich 5 lat rosła średnio o 10% rocznie, natomiast światowy rynek wódki (największa kategoria w alkoholach wysokoprocentowych) o wartości 49 mld dol. kurczył się o 1%, jak szacuje Sanford C. Bernstein.

Urodzony w okresie komunizmu Tariko dorabiał odśnieżaniem ulic, studiując jednocześnie ekonomię. Jego zainteresowanie towarami konsumpcyjnymi gwałtownie wzrosło, kiedy spotkał przedstawicieli włoskiego producenta czekolady Ferrero Rocher i zaczął sprzedawać słodycze za ruble w czasach, kiedy takie specjały można było kupić wyłącznie za twardą walutę. W następnych latach przyszła umowa z Martini, firma Russian Standard i bank o tej samej nazwie udzielający kredytów, dzięki czemu fortuna Tariko urosła do kwoty ponad 1 mld dol.

Jak dotąd, CEDC jest jego największym przejęciem. Tariko kupił w czerwcu od bankrutującej firmy portfolio 10 marek wódek, co pozwoliło mu przeskoczyć z drugiego poziomu marek i pokonać producenta wódki Absolut, firmę Pernod Ricard, firmę Bacardi i inne.

Tariko, jak sam mówi, dąży do zdominowania rynków „od Niemiec po rosyjski Władywostok”.

Russian Standard robi więcej, żeby dostać się do barów takich, jak te należące do Inception Group, gdzie serwuje się rosyjską wódkę jako własny trunk. W londyńskich barach Mr. Fogg’s podaje się wersję Platinum filtrowaną przez opłki srebra. Barmani odbywają szkolenia w Rosji, a Russian Standard sfinansowała też imprezy pod nazwą „Rosyjskie noce”, zapewniając drinki i tancerzy.

Tariko uważa, że oryginalność marki pomoże mu zdobyć klientów w coraz większym stopniu zainteresowanych pochodzeniem produktów. Russian Standard promuje też cały wachlarz koktajli – m.in. Moscow Mule, drink z piwem imbirowym podawany w markowych miedzianych kubkach.

Jedynego, czego Tariko nie spodziewa się w najbliższym czasie, to duże przejęcia. Kiedy mówi o G-5, nie chodzi mu o największe światowe gospodarki, ale o firmy kontrolujące podaż wódek i mające swoje siedziby w Rosji, we Francji, w Wielkiej Brytanii oraz Japonii i Stanach Zjednoczonych⁶².

⁶² Źródło: *Rosyjski miliarder chce w trzy lata pokonać Smirnoffa*. Pobrane z: <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/swiat/rosyjski-miliarder-chce-w-trzy-lata-pokonac-smirnoffa/krww8> (dostęp: 10.07.2017).

VI.2. Moskiewski Zakład „Kristall” – Московский завод «Кристалл»

Rysunek 56. Logo Zakładu „Kristall”.

Źródło: www.findtm.ru/card/21/217219.html (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 26. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Когда возник завод «Кристалл»?

.....

2. Какую русскую водку разработал Д. Менделеев?

.....

3. Какие бренды водки производит «Кристалл»?

.....

В 1896 (*ты́сяча восемьсо́т девяно́сто шесто́м*) году указом министра финансов России Сергея Витте в Российской империи была введена государственная монополия на производство и продажу спиртных напитков. В 1901 (*ты́сяча девяты́со́т пе́рвом*) году монополия пришла в Москву. «Московский казённый винный склад №1 (*но́мер один*)», будущий завод «Кристалл», расположился на берегу Яузы, и являлся самым крупным и мощным предприятием. На складе №1 в то время трудилось около полутора тысяч человек.

Будущий «Кристалл» с самого начала являлся передовым промышленным комплексом, оснащённым самым современным оборудованием.

К 1914 (*ты́сяча девяты́со́т четы́рнадцатому*) году ассортимент выпускаемой продукции расширился до пяти наименований: теперь здесь выпускали водки «Московскую особенную», «Хлебное вино», «Столовое вино», «Горилку» и наливку «Запеканка».

указ – dekret
ввести – wprowadzić
государственный – państwowy
производство – produkcja
продажа – sprzedaż
спиртные напитки – napoje spirytusowe, alkoholowe
казённый – państwowy
будущий – przyszły
расположиться – ulokować
самый крупный – największy
мощный – potężny
предприятие – przedsiębiorstwo
трудиться – pracować
в то время – w tamtym czasie
с самого начала – od początku
передовой – nowoczesny
оснащённый – wyposażony
оборудование – sprzęt
выпускаемая продукция – produkowane wyroby
наименование – nazwa

«Москóвская осóбенная» – сáмый знаменítый сорт рúсской вóдки, разработанный великим хímиком Д.И. Менделеевым.

С 31 (*тридцать пёрвого*) октября 1914 (*тысяча девятьсот четырнадцатого*) гóда завод был закрыт в связи с введéнием в странé «сухóго закóна» на период войны. В 1917 (*тысяча девятьсот семнáдцатом*) годú революциóнное правítельство продлевáет запрёт на производството и продажú спиртного.

В гóды Великóй Отéчественной войны в егó цéхах, помíмо традициóнной продúкции, в вíнно-вóдочные бутылки разливали «**коктейль Мóлотова**».

В 1945 (*тысяча девятьсот сóрок пýтом*) годú здесь был открыт цех №1 (*нóмер одín*), производívший напитки высочáйшего кáчества для кремлёвской элиты. В 1953 (*тысяча девятьсот пятьдесят трéтьем*) годú на заводе была сóздана знаменítая вóдка «Столи́чная».

В январé 1987 (*тысяча девятьсот вóсемьдесят седьмóго*) гóда завод получает своё ны́нешнее назвáние «Кристалл». В 1993 (*тысяча девятьсот девяносто трéтьем*) годú регистрируется Открытое акционерное óбщество «Москóвский завод "Кристалл"» и егó торговáя мáрка⁶³.

Вóдка «Пúтинка⁶⁴» – достóйная вóдка!

«Москóвская осóбая» – легендарная вóдка, получívшая междунарóдное признáние.

«Столи́чная» – легенда в мíре рúсских вóдок. Сáмая извёстная и почитáемая вóдка в мíре. Гóрдость кáждого рúсского человека. Для её производството используется высокóкáчественный спирт «Люкс» и чистéйшая, специально подготовленная вода⁶⁵.

сáмый знаменítый – najslýnniejszy
сорт – gatunek
разработанный – opracowany
закрыть – zamknąć
введéние – wprowadzenie
сухой закóн – prohibicja
периód – okres
правítельство – rząd
продлítть – przedłużyć
запрёт – zakaz
открыть – otworzyć
высочáйшее кáчество –
najwyższa jakość
ны́нешнее назвáние – obecna nazwa
открытое акционерное
óбщество (ОАО) – spółka
akcyjna jawna
торговáя мáрка – marka handlowa
достóйный – sławny, wybitny
получítть признáние – zdobyć
uznanie
почитáемый – uwielbiany
гóрдость – duma
высокóкáчественный спирт –
spirytus wysokiej jakości
чистéйший – najczystszy
подготовленный – przygotowany

⁶³ Źródło: www.kristall.ru/page.php?P=1&PHPSESSID=a6ba43464bfcfcc8df5bb93255df222 (dostęp: 18.06.2017).

⁶⁴ Oficjalnie nazwa nie pochodzi od nazwiska prezydenta Putina, a od terminu z dziedziny rybołówstwa, gdzie *путина* to sezon intensywnej połowu ryb.

⁶⁵ Źródło: www.kristall.ru/catalog/item.php (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 57. Wódka „Putinka”.

Źródło: <http://studioin.ru/projects/putinka/?lang=en> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 58. Wódka „Putinka Limited Edition”.

Źródło: <http://polska-kaliningrad.ru/pl/wiadomosci-2/494-wodka> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 59. Wódka „Moskovskaja osobaja”.

Źródło: www.kristall.ru/catalog/item.php?id_item=48 (dostęp: 18.06.2017).

ciekawostka

Mija 150 lat odkąd słynny chemik rosyjski **Dymitr Mendelejew** zainteresował się naukowo łączeniem alkoholu z wodą. Obowiązującą do dziś definicję „wódki” sformułował dwie dekady później.

Wbrew obiegowej opinii nie zajmował się w niej recepturą najbardziej popularnego napoju wysokowego na świecie, czyli wódki, lecz tzw. kontrakcją objętości. Mendelejew udowodnił, że w pewnych roztworach i mieszaninach zachodzi zmniejszenie objętości, a więc że mieszanina ta w ostateczności ma mniej cząsteczek niż wszystkie składowe substancje, które ją tworzą. Odpowiadają za to wiązania atomowe. Tak jest właśnie w przypadku mieszanki etanolu z wodą.

Różne źródła podają różne daty, ale był to 31 stycznia albo sam początek lutego 1865 roku. Wówczas to Mendelejew, wielki rosyjski chemik, odkrywca prawa okresowości pierwiastków chemicznych, obronił rozprawę doktorską *O połączeniu alkoholu z wodą*.

Mendelejew stworzył definicję wódki, przyjmując, że objętość etanolu powinna w niej wynosić dokładnie 40%. Carskie władze uznały to wkrótce oficjalnie. Jemu więc – Mendelejewowi – zawdzięczamy nowoczesną definicję wódki (dwie części spirytusu, trzy części wody), choć oczywiście wódkę produkowano i pito już znacznie wcześniej⁶⁶.

ciekawostka

Już rok po wejściu na rynek, w 2004 roku, „Putinka” była najczęściej kupowaną rosyjską wódką, a od roku zajmuje 9. pozycję na globalnym rynku. Właściciel marki, firma Wineksim, zarobił na nazwisku prezydenta fortunę, choć formalnie trunk nie ma nic wspólnego z byłym (i zapewne przyszłym) gospodarzem Kremla. **„Putinka” to wedle słownika „sezon na ryby” (nymúna)**. Oczywiście Rosjanie i tak wiedzą, o co chodzi⁶⁷.

ciekawostka

Butelka zapalająca (nazwa potoczna **koktajl Molotowa**) – rodzaj prymitywnego granatu zapalającego. Wykorzystywana głównie do niszczenia wszelkich pojazdów, czasem siły żywej przeciwnika, przez ich podpalenie.

Jest to broń tania i bardzo efektywna w walkach ulicznych, przeznaczona do zatrzymywania pojazdów opancerzonych, natomiast bardzo niebezpieczna i niehumanitarna dla siły żywej, jeżeli trafi lub używana jest celowo w stosunku do ludzi, powoduje ogromne, trudno gojące się poparzenia lub bolesną śmierć w płomieniach. W warunkach bojowych jest również niebezpieczna dla samego miotającego. Nazwa „koktajl Molotowa” została wymyślona przez żołnierzy fińskich, którzy używali tej broni przeciw Armii Czerwonej w czasie wojny zimowej. Władimir Molotow, jako zastępca przewodniczącego Państwowego Komitetu Obrony, podpisał 7 lipca 1941 roku uchwałę, która zatwierdzała fabryczną produkcję tego rodzaju broni. Prawdopodobnie to właśnie od jego nazwiska wzięła się nazwa tego rodzaju broni⁶⁸.

⁶⁶ Źródło: *Mendelejew jest tylko jeden*. Pobrane z: www.polityka.pl/tygodnikpolityka/nauka/1608361,1,naukowo-o-wodce-to-mendelejew-podal-jej-dokladny-przepis.read (dostęp: 10.07.2017).

⁶⁷ Źródło: *Wódka „Putinka”. Władza na etykietach*. Pobrane z: www.newsweek.pl/styl-zycia/wodka-putinka--wladza-na-etykietach,82824,1,1.html (dostęp: 10.07.2017).

⁶⁸ Źródło: [http://pl.uzbrojenie.wikia.com/wiki/Butelka_zapalaj%C4%85ca_\(koktajl_Mo%C5%82otowa\)](http://pl.uzbrojenie.wikia.com/wiki/Butelka_zapalaj%C4%85ca_(koktajl_Mo%C5%82otowa)) (dostęp: 13.07.2017).

VI.3. „Alkoholowa Grupa Syberyjska” – «Алкогoльная Сибирская Грyппа»

Алкогoльная
Сибирская
группа

Rysunek 60. Logo „Alkoholowej Grupy Syberyjskiej”.

Źródło: <http://ul-prodtorg.ru/?page=15&lang=ru> (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 27. Przeczytaj tekst i dokończ zdania – Прочитай текст и закончи предложения:

1. Продукция компании «АСГ» производится.....

2. Завод входит в тройку.....

3. Бренды «АСГ» – это.....

«Алкогoльная Сибирская Грyппа» (АСГ) – один из крупнейших производителей алкогoля.

Основные торговые марки АСГ – «Белая Берёзка», «Хаски», «Сиббиттер» и «Пять Озёр».

Продукция компании производится на заводе «Омсквинпром» в Сибири, который работает с 1993 (тысяча девятьсот девяносто третьего) года и входит в тройку крупнейших ликеро-водочных заводов России, а также на «Рузском Купажном Заводе» в Подмоскoвье, начавшем работу в 2016 (две тысячи шестнадцатом) году⁶⁹.

«Пять Озёр» – уникальная сибирская водка на основе воды таёжных озёр. Она производится на единственном заводе «Омсквинпром», расположенном в самом сердце Сибири.

Сегодня легендарная водка выпускается в фирменной бутылке из синего стекла, которая является надёжной гарантией защиты от подделок.

«Белая Берёзка» – классическая русская водка, которая производится на основе отборного зернового спирта класса «Люкс» и чистой природной воды. Но главным компонентом является натуральный берёзовый сок, который придаёт напитку необыкновенную мягкость и яркий вкус⁷⁰.

крупнейший – największy
производитель – producent
основной – główny
производить продукцию –
produkować wyroby
работать – pracować, działać
купаж – kupaż, czyli mieszanie
начать – rozpocząć
на основе – na bazie
таёжные озёра – jeziora w tajdze
единственный завод – jedyny zakład
расположенный – położony
бутылка – butelka
синее стекло – niebieskie szkło
надёжная гарантия – bezpieczna,
pewna gwarancja
защита от подделок – ochrona
przed podrabianiem
отборный зерновой спирт –
wyborowy spirytus zbożowy
природная вода – woda naturalna
берёзовый сок – sok brzożowy
придавать – nadawać
необыкновенная мягкость –
niezwykła miękkość
яркий вкус – wyrazisty smak

⁶⁹ Źródło: www.asg.ru/about/ (dostęp: 18.06.2017).

⁷⁰ Ibidem.

Rysunek 61. Wódka „Pjat ozior”.

Źródło: <http://company.unipack.ru/19103/> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 62. Wódka „Bielaja bieriozka”.

Źródło: www.cocktail-book.ru/drinks_history/vodka/vodka_belaya_berezka (dostęp: 18.06.2017).

ciekawostka

Świeży **sok z brzozy** bardzo ceniono w medycynie ludowej. Był uważany za napój boski, który daje siłę i urodę. Sok zawiera błyskawicznie przyswajalny cukier, kwasy organiczne (jabłkowy i cytrynowy), liczne sole mineralne, potas, magnez, fosfor, wapń, żelazo, miedź, aminokwasy, witaminy z grupy B.

Dzięki tym składnikom wzmacnia siły organizmu i reguluje przemianę materii. Poleca się go rekonwalescentom osłabionym chorobą, osobom starszym, mało odpornym. Wskazany jest w chorobach nerek. Poprawia ich zdolność filtracyjną, pobudza wydalanie moczu, wypłukuje z przewodów moczowych złoży, zapobiegając tym samym tworzeniu się kamieni moczowych.

Sok brzozy zbiera się wiosną, gdy drzewo budzi się ze snu. Powinno być ono zdrowe, rosnące z dala od szos oraz przemysłowych terenów, co najmniej 10-letnie. Najlepszy jest sok pozyskiwany z grubych gałęzi (na 2-3 palce), rosnących od południowej strony. Trzeba zrobić w nich otwór, umocować rynienkę lub rurkę i podstawić 2-3-litrowe naczynie. Kiedy sok z brzozy wypłynie, otwór w drzewie należy zasmarować maścią ogrodniczą i zabić kołkiem – wówczas okaleczenie nie szkodzi drzewu⁷¹.

⁷¹ Źródło: <http://polki.pl/zdrowie/choroby,sok-brzozy-jak-zrobic-i-na-co-pomaga,10008586,artykul.html> (dostęp: 13.07.2017).

VII. Marki soków – Соковые бренды

Ogólna sytuacja branży

Według danych międzynarodowej firmy badawczej Euromonitor International, sprzedaż soków (soki, nektary i napoje zawierające soki) w wartości naturalnej w Rosji rosła od 2010 roku, a w 2013 roku spadła o 2%. W 2014 roku spadek wynosił 4%, a w 2015 roku już 13%.

Rosjanie rezygnują z soków, próbując zaoszczędzić. Z danych Euromonitor wynika, że sprzedaż 100% soków zmniejsza się szybciej niż nektarów (zawierających 25-99% soku). Sprzedaż 100% soków w 2015 roku obniżyła się o 16%.

Obecnie na rynku rosyjskim liderami są PepsiCo Inc. (soki J7, „Ljubimyj”, „Ja”), The Coca-Cola Company („Rich”, „Dobryj”, „Moja sieja”) i „Sady Prodonja” („Sady Pridonja”, „Mój”, „Zołotaja Rus”, „Socznyj mir”). W 2015 roku udział PepsiCo wynosił 39,5%, Coca-Cola – 24,2%, a „Sadów Prodonja” – 8,4%.

Amerykańskim firmom PepsiCo oraz Coca-Cola udało się zdobyć rynek rosyjski, kupując największe rosyjskie przedsiębiorstwa. W 2008 roku PepsiCo za 1,4 mld dol. wypuła 100% akcji firmy „Liebiediański”, a w 2011 – firmę „Wimm-Bill-Dann”. Coca-Cola zaczęła wykupywać rosyjskie firmy w 2005 roku, kiedy nabyła producenta soków – firmę „Multon” za 501 mln dol., a po 5 latach – za 276 mln dol. – firmę „Nidan soki”.

W 2014 roku Coca-Cola przestała produkować soki w zakładach „Nidanu” w obwodzie moskiewskim i w Nowosybirsku. W 2015 roku PepsiCo zamknęło zakład w Ramieńskim⁷².

⁷² Źródło: www.rbc.ru/business/26/01/2016/56a74ff79a79473c0846675f (dostęp: 21.06.2017). Tłum wł. – G.Z.

VII.1. „PepsiCo”

PEPSICO

Rysunek 63. Logo „PepsiCo”.

Źródło: www.rps.ru/members/postoyannyye (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 28. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

В 1972 году был (заключить) ..... контракт, в соответствии с которым компания обязывалась построить в СССР десять (производственный цех) ..... и поставлять на них концентрат напитка, а взамен на это получила эксклюзивный контракт на (дистрибуция)..... (водка) ..... «Столичная» в США. «Лебедянский», «Вимм-Билль-Данн».

В 1959 (*тысяча девятьсот пятьдесят девятом*) году во время визита в США **Никиту Хрущёва** угостил «Пепси-колой» тогдашний глава департамента международных операций PepsiCo Дональд Кэндалл. В 1972 (*тысяча девятьсот семьдесят вторым*) году был заключён контракт, в соответствии с которым компания обязывалась построить в СССР десять производственных цехов и поставлять на них концентрат напитка, а взамен на это получила эксклюзивный контракт на дистрибуцию водки «Столичная» в США. В 1974 (*тысяча девятьсот семьдесят четвёртом*) году в Новороссийске был открыт первый завод компании.

В марте 2008 (*две тысячи восьмого*) года компании PepsiCo и Pepsi Bottling Group приобрели 75,53% (*семьдесят пять целых и пятьдесят три сотых процента*) акций российской компании по производству соков «Лебедянский» за \$1,4 млрд. (*один и четыре десятых миллиарда долларов*).

На март 2010 (*две тысячи десятого*) года в России компании принадлежало шесть заводов по розливу прохладительных напитков, завод Frito Lay, выпускающий в год 40 000 т (*сорок тысяч тонн*) чипсов марок Lay's, Cheetos и «Хрустем».

В начале ноября 2010 (*две тысячи десятого*) года стало известно, что PepsiCo договорилась с акционерами российской соково-молочной компании «Вимм-Билль-Данн» о её покупке. После приобретения «Вимм-Билль-Данна» PepsiCo увеличила выручку в России в 2,6 (*два и шесть*

крупнейший производитель – największy producent
продукты питания – żywność
напитки – napoje
сегодня – dzisiaj, obecnie
занимать – zajmować
ведущий – wiodący, główny
газированные напитки – napoje gazowane
молочная продукция – wyroby mleczarskie
детское питание – żywność dla dzieci
бутилированная вода – woda w butelkach
визит – wizyta
США – USA
тогдашний глава – ówczesny szef
заключён контракт – zawarty kontrakt
в соответствии с – zgodnie z
обязываться – zobowiązywać się
построить – zbudować
СССР – ZSRR
поставлять – dostarczać
открыть завод – otworzyć zakład
приобрести акции – nabyć akcje
производство – produkcja
принадлежать – należeć
прохладительные напитки – napoje orzeźwiające
выпускающий в год – produkujący na rok
начало ноября – początek listopada
стало известно – stało się jawne, znane

⁷³ Źródło: <http://pepsico.ru/company/pepsico-in-russia> (dostęp: 18.06.2017).

десятых) раза, до \$4,95 млрд (четырёх и девяносто пяти сотых миллиарда долларов) в 2011 (две тысячи одиннадцатом) году (по сравнению с 2010 две тысячи десятым годом).

Продажи PepsiCo в России в 2016 (две тысячи шестнадцатом) году составили \$2,64 млрд (два и шестьдесят четыре сотых миллиарда долларов)⁷⁴.

договориться – umówić się, uzgodnić
аукционеры – akcjonariusze
покупка – zakup
увеличить выручку – zwiększyć utarg, zysk
по сравнению с – w porównaniu do
продажа – sprzedaż
составлять – wynosić

Rysunek 64. Sok „Ja”.

Źródło: <http://pipizza.net/info/%D1%81%D0%BE%D0%BA-rich/> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 65. Sok „Фруктовый сад”.

Źródło: <https://chit24.ru/threads/sok-fruktovyj-sad-xaljava-na-telefon.2151/> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 66. Sok „Любимый”.

Źródło: http://rismafood.ru/assortiment/juice_rus.html (dostęp: 18.06.2017).

⁷⁴ Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/PepsiCo> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 67. Sok „I7”.

Źródło: <https://veralline.com/blog/open/3526.html> (dostęp: 18.06.2017).

Rysunek 68. Sok „Priwiet”.

Źródło: https://www.avito.ru/barnaul/produkty_pitaniya/sok_privet_866039364 (dostęp: 18.06.2017).

HISTORIA

Nikita Chruszczow urodził się w Kalinówce, koło Kurska w 1894 roku. Pochodził z rodziny chłopskiej, od 14. roku życia pracował jako ślusarz. W 1918 roku wstąpił do partii bolszewickiej, jednocześnie zostając członkiem Armii Czerwonej. W 1929 roku rozpoczął studia w Akademii Przemysłu, była to instytucja kształcąca partyjne kadry do kierowania przemysłem.

Od 1931 roku pracował w moskiewskim aparacie partyjnym. W 1934 roku został członkiem KC WKP(b) i jako szef partii był bezpośrednio odpowiedzialny za tzw. „wielkie czystki” w ZSRR. W 1935 roku został już sekretarzem KC WKP(b) i członkiem Biura Politycznego tej partii. W 1939 roku wszedł w skład Biura Politycznego.

W czasie II wojny światowej był odpowiedzialny za wkroczenie Armii Czerwonej na tereny Zachodniej Ukrainy (17 września 1939 roku), jej sowietyzację oraz wywózkę Polaków. Po wojnie wrócił na Ukrainę, gdzie m.in. kierował likwidacją ukraińskiego ruchu narodowego.

Od 1949 roku ponownie został sekretarzem KC, stając się jednocześnie najbliższym współpracownikiem Stalina. W 1953 roku, kiedy rozpętała się walka o władzę po śmierci Stalina, Chruszczow wyszedł z niej zwycięsko i stał się od września 1953 roku I sekretarzem KC KPZR. Rozpoczął walkę o likwidację systemu stalinowskiego, czego najlepszym przykładem był wygłoszony na XX zjeździe KPZR słynny już dziś tajny referat, krytykujący działalność Stalina. Chruszczow stanowczo rozprawił się z opozycją wobec siebie, a po zdjęciu gen. Żukowa z najwyższych stanowisk miał pełnię władzy, o czym świadczy przejęcie przez niego funkcji premiera rządu w marcu 1958 roku. Najśłynniejsze jego działania w polityce zagranicznej to dążenie do osłabienia zimnej wojny, poprawa stosunków z Jugosławia, poszerzenie swobód państw satelickich ZSRR, stłumienie powstania na Węgrzech w 1956 roku oraz sprowokowanie kryzysu kubańskiego w 1962 roku.

Chruszczow został odsunięty od władzy pod zarzutem ograniczenia kolegalności władzy i tworzenia kultu własnej osoby. Mieszkał pod Moskwą, nagrywając swoje wspomnienia, które ukazały się w USA. Zmarł 11 września 1971 roku w Moskwie⁷⁵.

⁷⁵ Źródło: www.wosna5.pl/nikita_chruszczow (dostęp: 13.07.2017).

VII.2. „Coca-Cola HBC Russia”

Rysunek 69. Logo „Coca-Cola HBC Russia”.

Źródło: <https://forumvostok.ru/en/arhiv-2/partners/partners-organization/> (dostęp: 21.06.2017).

Ćw. 29. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Когда в СССР попали впервые Coca-Cola и Fanta?

2. Когда в СССР был установлен первый автомат с напитком Coca-Cola?

3. Когда и где появился первый неоновый знак Coca-Cola?

4. Кому Coca-Cola продала свои заводы в России?

5. Какие российские компании выкупила Coca-Cola Hellenic?

Впервые Coca-Cola, а вместе с ней и Fanta попадают в СССР в качестве официальных напитков московской Олимпиады 1980 (тысяча девятьсот восемьдесят) года. The Coca-Cola Company удаётся заключить контракт с советским правительством ещё до того, как США призывают весь мир бойкотировать игры.

Первый автомат по продаже напитков Компании Coca-Cola в бывшем Советском Союзе был установлен в холле гостиницы «Международная» в 1988 (тысяча девятьсот восемьдесят восьмом) году. А в 1989 (тысяча девятьсот восемьдесят девятом) символом нового времени стал огромный неоновый знак Coca-Cola на Пушкинской площади в Москве. Это была первая в СССР наружная реклама.

На фоне растущей популярности напитка компания Coca-Cola в 1991 (тысяча девятьсот девяносто первом) году решает на открытие в Москве собственного представительства. В 1994 (тысяча девятьсот девяносто четвёртом) году торжественно открываются заводы в Москве. В течение трёх лет открываются заводы на всей территории страны: в Санкт-Петербурге, Орле, Нижнем Новгороде, Красноярске, Самаре, Екатеринбурге, Новосибирске и Владивостоке.

впервые – po raz pierwszy
вместе – razem
попадать – trafiać
в качестве – w charakterze, jako
заключить контракт – zawrzeć kontrakt
правительство – rząd
до того, как – przed tym jak
призывать весь мир – nawoływać cały świat
игры – igrzyska
автомат по продаже напитков – automat do sprzedaży napojów
установить – zainstalować
гостиница – hotel
новое время – nowe czasy
площадь – plac
наружная реклама – reklama zewnętrzna
на фоне – na tle
решиться – zdecydować się
собственный – własny
в течение – w ciągu
открыть завод – otworzyć zakład
весь – cały
продать – sprzedać
греческий – grecki
основа – baza
продвижение марки – promocja marki

В 2001 (*две тысячи первом*) году все 11 (*одинадцать*) заводов продаются греческой Coca-Cola Hellenic, лидеру по производству безалкогольных напитков в Европе. Компания Coca-Cola производит и поставляет основы напитков, занимается продвижением марок и следит за качеством напитков, а её партнёр сосредотачивается непосредственно на производстве и продаже готовой продукции.

В 2005 (*две тысячи пятом*) году The Coca-Cola Company совместно с Coca-Cola Hellenic приобретает компанию «Мултон» – второго по величине производителя соков в России. Собственностью Coca-Cola становятся самая популярная в России соковая марка «Добрый», а также бренды Rich и Nico.

В 2007 (*две тысячи седьмом*) году Coca-Cola Hellenic становится владельцем только что построенного завода компании «Аква Вижион», расположенного в Московской области.

В 2010 (*две тысячи десятом*) году Компания «Кόка-Кόла» приобретает компанию «Нидан» – одного из крупнейших российских производителей соков. Любимые потребителями соки «Моя семья», «Да!», Caprice⁷⁶.

следить за качеством – obserwować jakość
сосредоточиваться – koncentrować się
непосредственно – bezpośrednio
готовая продукция – wyroby finalne
совместно – wspólnie
приобрести – nabyć
второй по величине – drugi pod względem wielkości
собственность – własność
становиться – stawać się
владелец – właściciel
только что – dopiero co
построенный завод – zbudowany zakład
область – obwód (jednostka administracyjna)
любимый – ulubiony
потребитель – konsument, klient

Rysunek 70. Sok „Moja semja”

Źródło: <http://company.unipack.ru/14863/> (dostęp: 21.06.2017).

⁷⁶ Źródło: www.coca-colarussia.ru/our-company/russia-coca-cola-history (dostęp: 21.06.2017).

Rysunek 71. Sok „Dobry”.

Źródło: <http://irecommend.ru/content/sok-dobryi> (dostęp: 21.06.2017).

ciekawostka

W 1980 roku w na **letnich igrzyskach olimpijskich w Moskwie** zabrakło reprezentantów aż 65 zaproszonych państw. Spośród tej grupy jedynie kilka krajów nie pojechało do Związku Radzieckiego ze względu na trudności finansowe, reszta, w tym Stany Zjednoczone i ich sojusznicy, protestowała w ten sposób przeciwko sowieckiej interwencji w Afganistanie.

Obóz komunistyczny zrewanżował się Zachodowi i 4 lata później w Los Angeles zabrakło 18 reprezentacji – większość nie pojechała ze względów politycznych. Wśród bojkotujących była Polska. Państwa socjalistyczne w zamian zorganizowały zawody Przyjaźń '84⁷⁷.

Władysław Kozakiewicz wygrywa konkurs w skoku o tyczce i pokazuje publiczności swój słynny gest. Widzowie przeszkadzali mu w koncentrowaniu się, bucząc i gwizdząc przy każdym skoku, ale Polak i tak pokonał Konstantina Wołkowa, skacząc na wysokość 5,78 m i bijąc ówczesny rekord świata. Sowietci bezskutecznie domagali się potem od MKOl i Międzynarodowej Federacji Lekkiej Atletyki odebrania Kozakiewiczowi tytułu⁷⁸.

⁷⁷ Źródło: <https://wiadomosci.wp.pl/walka-nie-tylko-sportowa-6078971138990721g/10> (dostęp: 10.07.2017).

⁷⁸ Źródło: http://wyborcza.pl/alehistoria/1,121681,14559320,Olimpiada_po_sowiecku.html?disableRedirects=true (dostęp: 10.07.2017).

Rysunek 73. Sok „Zolotaja Rus”.

Źródło: <http://24samurai.ru/item.php?id=267> (dostęp: 21.06.2017).

Rysunek 74. Sok „Sady Pridonja”.

Źródło: <http://thebestpackaging.ru/2015/11/sady-bridonya-sok-ot-ddvb.html> (dostęp: 21.06.2017).

Rysunek 75. Sok „Mój”.

Źródło: www.gastronom18.ru/goodsinfo.php?099892 (dostęp: 21.06.2017).

VIII. Marki wędlin – Мясные бренды

Ogólna sytuacja branży

W okresie od 2001 do 2005 roku struktura rynku i zwyczaje żywieniowe Rosjan uległy wielkim zmianom. Zwiększyła się konsumpcja wyrobów mleczarskich, warzyw i owoców, mięsa, a zmniejszyła chleba i ziemniaków. Świadczy to o poprawie jakości żywienia. Coraz więcej Rosjan żywi się poza domem, chodząc do restauracji i kawiarni.

Konsumpcja mięsa wzrosła nieznacznie, a półfabrykatów mięsnych o 74% oraz pasztetów o 45%.

Niektórzy producenci zajmują nisze w zbliżonych branżach, np. firmy „Dymow” i „Mikojanowski” rozpoczęły produkcję mięsnych snaków. Druga ważna tendencja to produkcja wyrobów private label (wyroby pod prywatnymi markami sieci handlowych).

Dążenie współczesnego rosyjskiego konsumenta do zdrowego trybu życia zmusza producentów wędlin do opracowywania nowych wyrobów. Ciekawy przykład dała firma „Dymow” z nową marką „Aktiv” – wyrobów z obniżoną zawartością tłuszczu, wzbogaconych w witaminy i mikroelementy.

Rynek wędlin cechuje niewielka liczba liderów. Silne marki można policzyć na palcach⁸⁰.

⁸⁰ Źródło: www.marketing.spb.ru/mr/food/meat_brending.htm (dostęp: 21.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

VIII.1. „Ostankinski Kombinat Przetwórstwa Mięsa” SA – ОАО «Останкинский мясоперерабатывающий комбинат»

Rysunek 76. Logo „Ostankinskiego Kombinatoru Przetwórstwa Mięsa”.
Źródło: <http://ompk.ru/about/brands/5> (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 31. Przeczytaj tekst i opowiedz o markach Kombinatoru Ostankinskiego – Прочитай текст и расскажи о брендах Останкинского комбината:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ОАО «Останкинский мясоперерабатывающий комбинат» – ведущий производитель продуктов мясопереработки и полуфабрикатов в центральной России. Предприятие основано в 1954 (*тысяча девятьсот пятьдесят четвёртом*) году.

«Останкино» принадлежат 15 (*пятнадцать*) торговых домов, 7 (*семь*) фирменных магазинов в Москве.

На комбинате (выпускающем 500 *тысяч* тонн продукции в сутки!) работает 7700 (*семь тысяч семьсот*) сотрудников.

Останкинский мясоперерабатывающий комбинат представлен на рынке **зонтной ТМ «Останкино»** и суб-брендами «Сливочные», «СОСІСКА.РУ» и «Папа Может»

Большая «Сосіска.Ру» ТМ «Останкино» – это уникальный для рынка продукт. Его появление ожидали миллионы недоедающих российских мужчин. И вот, в феврале 2011 (*две тысячи одиннадцатого*) года, он, наконец, появился! Бренд «Сосіска.Ру» ориентирован на молодую мужскую аудиторию и позиционируется под слоганом – «Мужчинам нужно больше!», ведь наша сосіска действительно больше обычных (16 *шестнадцать* сантиметров против стандартных 14 *четырнадцать*).

ОАО – spółka akcyjna jawna
ведущий производитель – wiodący, główny producent
мясопереработка – przetwórstwo mięsa
основать предприятие – założyć przedsiębiorstwo
принадлежать – należeć
торговый дом – dom handlowy
фирменный магазин – sklep firmowy
выпускать – produkować
в сутки – na dobę
сотрудник – pracownik
представлен – jest reprezentowany
ТМ (торговая марка) – marka handlowa
зонтная марка – marka parasolowa
ожидать – oczekiwać
мужчина – mężczyzna
мужской – męski
слоган – hasło
нужно больше – potrzeba więcej
сосіска – parówka
обычный – zwykły
сантиметр – centymetr
против стандартных – w porównaniu do standardowych
варёный – gotowany

Под нóвой торго́вой ма́ркой «Па́па Мо́жет» выпуска́ются соси́ски, варёные, полукопчёные и варёно-копчёные колба́сы. Реце́птура проду́кции разрабо́тана техноло́гическим отде́лом «Оста́нкино» и вклю́чает специа́льную техноло́гию копче́ния.

В октяб́ре 2010 (*две ты́сячи деся́того*) го́да под зо́нтичной ТМ «Оста́нкино» на ры́нок вы́веден суб-бра́нд – соси́ски «Сли́вочные». Позицио́нирование: «Сли́вочные» – Всем по вку́су!»⁸¹.

копчёный – wędzony
отде́л – dział
копче́ние – wędzenie
вку́с – smak

Rysunek 77. Logo marki „Papa mozet”.

Źródło: <https://ftinvest.ru/?fldAction=article&id=1232> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 78. Logo marki „Sosiska.ru”.

Źródło: <http://ompk.ru/about/brands/10> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 79. Logo marki „Sliwocnyje”.

Źródło: <http://ompk.ru/about/brands/9> (dostęp: 24.06.2017).

ciekawostka

Marka parasolowa (ang. *umbrella Brand*, ros. *зонтичный бренд*) – termin używany w marketingu, oznaczanie wszystkich produktów lub usług firmy tą samą marką. Najłatwiejsze do zastosowania, gdy oferowane produkty lub usługi charakteryzują się dużym podobieństwem przeznaczenia. Marka parasolowa niesie ze sobą korzyści, takie jak obniżenie kosztów marketingu przedsiębiorstwa, ułatwienie wprowadzania nowych produktów na rynek i zwiększenie ich rozpoznawalności⁸².

⁸¹ Źródło: <http://ompk.ru/> (dostęp: 21.06.2017).

⁸² Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Marka_parasolowa (dostęp: 13.07.2017).

VIII.2. „Mikojanowski Kombinat Mięsny” – «Микояновский мясокомбинат»

Rysunek 80. Logo „Mokojańskiego Kombinatu”.
Źródło: www.mikoyan.ru/ (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 32. Przeczytaj tekst i przetłumacz słowa – Прочитай текст и переведи слова:

1. Микояновский мясокомбинат – это (najstarszy) ..... комбинат по переработке мяса.
2. Мясокомбинат (rozpoczął pracę) ..... в 1933 году.
3. «Микоян» является (dostawcą) ..... московского Кремля и органов (władzy rządowej) .....

Микояновский мясокомбинат является старейшим мясоперерабатывающим предприятием страны, его история насчитывает более 210 (двухсот десяти) лет.

В 1886-1888 (тысяча восемьсот восемьдесят шестом-восемьдесят восьмом) годах городской голова Николай Алексеев решил упорядочить московское боенное хозяйство и построил на месте купеческих мясных лавок лучшие в Европе городские скотобойни.

Советское правительство в 1930 (тысяча девятьсот тридцатом) году командировало специалистов «Союзмяса» в Чикаго (США) для знакомства с опытом мясопереработки и организации колбасного производства. Нарком Анастас Иванович Микоян лично побывал в Америке для изучения мясоперерабатывающей промышленности. А годом спустя в Москве, на будущей территории «Микояна» было начато строительство первых корпусов предприятия, которое получило название «Первый московский колбасный завод».

31 (тридцать первого) декабря 1933 (тысяча девятьсот тридцать третьего) года начали работу все девять цехов Московского мясокомбината; ещё через год ему было присвоено имя наркома А.И. Микояна.

В 1998 (тысяча девятьсот девяносто восьмом) году «Микоян» стал частью крупного агропромышленного холдинга – «Эксима».

старейший – najstarszy
мясоперерабатывающий – przetwórstwa mięsa
предприятие – przedsiębiorstwo
страна – kraj
история насчитывает – historia liczy
более – ponad
городской глава – szef miasta
решить – postanowić
упорядочить – uporządkować
боенное хозяйство – ubój
построить – wybudować
купеческий – kupiecki
мясные лавки – sklepiki mięsne
городской – miejski
скотобойня – rzeźnia bydła
советское правительство – rząd radziecki
командировать – wysłać, oddelegować
знакомство с опытом – zapoznanie z doświadczeniem
колбасное производство – produkcja kielbasy
побывать лично – przebywać osobiście
изучение – badanie
промышленность – przemysł
годом спустя – po roku
будущая территория – przyszły teren
строительство предприятия – budowa przedsiębiorstwa
начать работу – rozpocząć pracę
через год – po roku
присвоить имя – nadać imię

В 2004 (*две ты́сячи четвёртом*) году «Мико́ян» произвёл за́пуск инновацио́нного мясоперераба́тывающего комбина́та «Евро ЭМ» сто́имостью 2 млрд руб. (*два миллиа́рда рубле́й*), оснащённого современными обо́рудованием.

Комбина́т является офици́альным и эксклюзи́вным поставщи́ком мясных проду́ктов в учрежде́ния государственной вла́сти, моско́вские больни́цы, обеспе́чивает мясными проду́ктами а́рмию РФ.

«Мико́ян» является офици́альным поставщи́ком Кре́мля с 1933 (*ты́сяча девя́тсот три́дцать тре́тьего*) го́да⁸³.

нарко́м (наро́дный комисса́р) – komisarz ludowy (minister)
ста́ть ча́стью – stać się częścią
крупный – wielki
произвёл за́пуск – uruchomił
сто́имостью – o wartości
оснащённый – wyposażony
современное обо́рудование – nowoczesny sprzęt
явля́ться – być
поставщи́к – dostawca
учрежде́ния – instytucje
госуда́рственная вла́сть – władza państwowa
больни́ца – szpital
обеспе́чивать – zabezpieczać, dostarczać

Rysunek 81. Kielbasa „Doktorska Mokojan”.

Źródło: <http://produktis.ru/products/kolbasa-doktorskaya-s-nat.molokom-400g-mikoyan/> (dostęp: 24.06.2017).

ciekawostka

Kielbasa „Doktorska” – popularny w krajach b. ZSRR gatunek kielbasy gotowanej, dietetyczny produkt z obniżoną zawartością tłuszczu. Produkcja tej kielbasy rozpoczęła się w 1936 roku, a recepturę opracował Wszechrosyjski Instytut Naukowo-Badawczy Przemysłu Mięsnego. Kielbasa była przeznaczona jako żywność dietetyczna (lecnicza) dla chorych, którzy długo głodowali, a dokładnie „dla chorych, którzy mają zniszczone zdrowie przez Wojnę Domową i despotyzm carski”⁸⁴.

Rysunek 82. Kielbasa „Krakowska Mokojan”.

Źródło: www.mikoyan.ru/company/news/2010/40/ (dostęp: 24.06.2017).

⁸³ Źródło: www.mikoyan.ru/company/ (dostęp: 24.06.2017).

⁸⁴ Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Докторская_колбаса (dostęp: 28.06.2017).

VIII.3. „Dymow” – «ДЫМОВ»

Rysunek 83. Logo firmy „Dymow”.

Źródło: <http://marketingjobs.ru/jobseeker> (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 33. *Dobierz synonimy do podanych słów – Подбери синонимы к выделенным словам:*

..... (компания) «ДЫМОВ» – одно из крупнейших российских предприятий по ..... (производству) колбас и мясных деликатесов. В 2001 году Вадим Дымов приобретает практически ..... (разрушенный) завод в московском районе Крылатское. Всего через 8 месяцев полностью отремонтированная и оснащённая площадка начинает производство ..... (продукции) под торговой маркой «ДЫМОВ». В 2011 году продукты под маркой «ДЫМОВ» начинают ..... (выпускаться) в Израиле. «ДЫМОВ» является одним из крупнейших игроков ..... (продуктового) рынка России.

Do wstawienia – Для вставки:

изделия, фирма, производиться, продовольственный, уничтоженный, выпуск.

Компани́я «ДЫ́мов» – о́дно из крупне́йших росси́йских предприя́тий по произво́дству колба́с и мясны́х деликате́сов.

В 1997 (*ты́сяча девя́тсот девяно́сто седьмо́м*) го́ду Вади́м Ды́мов с партне́ром создаёт компани́ю «Ра́тимир», кото́рая на се́годняшний де́нь явля́ется безуслóвным лиде́ром мясопепераба́тывающей о́трасли на Да́льном Восто́ке.

В 2001 (*две ты́сячи пе́рвом*) го́ду Вади́м Ды́мов приобрета́ет практи́чески разру́шенный заво́д в моско́вском райо́не Крыла́тское. Всего́ че́рез 8 (*восе́мь*) ме́сяцев по́лностью отремонти́рованная и оснащё́нная площа́дка начина́ет произво́дство проду́кции под торго́вой ма́ркой «ДЫ́мов». Но́вое предприя́тие но́сит и́мя создате́ля.

В 2004 (*две ты́сячи четве́ртом*) го́ду «ДЫ́мов» запуска́ет лине́йку «**Высо́кая ку́хня**» – мясны́е деликате́сы, пригото́вленные по уника́льной техноло́гии с добавле́нием оре́хов, трав, сухофрукто́в и ингреди́ентов.

В 2005 (*две ты́сячи ня́том*) го́ду компани́я выво́дит на ры́нок но́вую ма́рку «**Пиколи́ни**» – мясны́е сне́ки,

крупне́йший – największy
предприя́тие – przedsiębiorstwo
произво́дство – produkcja
созда́ть – założyć
на се́годняшний де́нь – na dziś
безуслóвный – bezwarunkowy
о́трасль – branża
Да́льный Восто́к – Daleki Wschód (region Rosji)
приобрета́ть – nabywać
разру́шенный – zniszczony
заво́д – zakład
райо́н – dzielnica
все́го че́рез – zaledwie po
оснащё́нный – wyposażony
площа́дка – powierzchnia, teren
нача́ть произво́дство
проду́кции – zacząć produkcję wyrobów
создате́ль – założyciel
запусти́ть лине́йку – uruchomić linię
добавле́ние – dodatek
оре́хи – orzechy
тра́вы – zioła
сухофрукты – suszone owoce, bakalie
ингреди́ент – składnik

уникальный на тот момент для российского рынка продукт. Одновременно в Красноярске начинает работать новый мясокомбинат компании мощностью 1500 (тысяча пятьсот) тонн в месяц.

В 2007 (две тысячи седьмом) году «Дымов» приобретает дополнительную производственную площадку в подмосковном Дмитрове.

В 2011 (две тысячи одиннадцатом) году «Дымов» выходит на международный рынок: продукты под маркой «Дымов» начинают выпускаться в Израиле.

В 2014 (две тысячи четырнадцатом) году компания «Дымов» представляет новый бренд «Мсье-Колбасье» – лучшие колбасные изделия компании, сосиски и сардельки, а также ветчины и «Индейка Шато».

«Дымов» является одним из крупнейших игроков продуктового рынка России. Сегодня выпускается около 300 (трёхсот) наименований продукции под торговыми марками: «Дымов», «Высокая Кухня», «Пикolini», «Дымов. Барбекю» и «Дымов. Ферма»⁸⁵.

ввести на рынок – wprowadzić na rynek
одновременно – jednocześnie
мощностью – o mocy
дополнительный – dodatkowy
выпускать – produkować
представить бренд – zaprezentować markę
сосиски – parówki
сардельки – serdelki
ветчины – szynki
крупнейший игрок – największy gracz
наименование продукции – nazwa wyrobów

Rysunek 84. Kielbaski „Pikolini Dymow”.

Źródło: <http://irecommend.ru/content/syropkopchene-kolbaski-dymov-pikolini> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 85. Kielbasa „Doktorska Dymow”.

Źródło: <http://spasibovsem.ru/catalog/kolbasa-doktorskaya-dymov-ruchnaya-vyazka-450g-otzyvy/> (dostęp: 24.06.2017).

⁸⁵ Źródło: www.v-dymov.ru/about/ (dostęp: 24.06.2017).

VIII.4. „Grupa Czerkizowo” – «Группа Черкизово»

Rysunek 86. Logo firmy „Grupa Czerkizowo”.

Źródło: <http://meatinfo.ru/news/gruppa-cherkizovo-stroit-polnostyu-robotizirovanniy-zavod-367206> (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 34. Przeczytaj tekst i dokończ zdania – Прочитай текст и закончи предложения:

1. «Петелинка» – наиболее известная и популярная в России .....
2. «Домашняя Курочка» – это .....
3. «Куриное Царство» – одна из ведущих торговых марок .....
4. Торговая марка «Васильевский бройлер» является лидером в .....
5. «Империя вкуса» – это популярный бренд .....

Группа «Черкизово» – крупнейший в России производитель мясной продукции и комбикормов. В 2016 (две тысячи шестнадцатом) году Группа «Черкизово» произвела более 903 (девятьсот трёх) тысяч тонн мясной продукции.

Петелинская птицефабрика в Одинцовском районе Подмоскóвья существует уже более 50 (*пятидесяти*) лет. Сегодня «Петелинка» – наиболее известная и популярная в России торговая марка охлаждённого куриного мяса. Ассортимент «Петелинки» включает в себя более 40 (*сорока*) наименований: тушку, разделку частей, субпродукты, фарш и шашлык в маринаде.

Под торговой маркой «Домашняя Курочка» на Петелинской птицефабрике выпускается экопродукция из охлаждённого мяса птицы.

«Куриное Царство» – одна из ведущих торговых марок охлаждённого и замороженного мяса птицы на федеральном уровне.

Торговая марка «Васильевский бройлер» является лидером в сегменте охлаждённого мяса птицы на рынке Приволжского и Центрального Федеральных округов.

«Империя вкуса» – это популярный бренд ветчин на российском рынке колбасной продукции. Ассортимент включает 3 (*три*) вида: ветчина с индейкой, ветчина с говядиной, ветчина со свиным окороком. Все продукты, входящие в линейку бренда, отличаются низким содержанием

крупнейший – największy
производитель – producent
комбикарма – mieszanka paszowa
произвела – wyprodukowała
птицефабрика – fabryka drobiu
существовать – istnieć
охлаждённый – chłodzony
включать – zawierać
разделка частей – ćwiartowanie
маринад – marynata
птица – drób
замороженный – zamrożony
федеральный уровень – poziom federalny (cały kraj)
Федеральный округ – okręg federalny (jednostka administracyjna)
ветчина – szynka
индейка – indyk
говядина – wieprzowina
окорок – udziec
отличаться (чем?) – wyróżniać się
содержание жира – zawartość tłuszczu
семья – rodzina
придерживаться низкожировой диеты – trzymać się, stosować niskotłuszczowej diety
производить – produkować
предприятие – przedsiębiorstwo

жи́ра (до 4% *четырёх процентов*), что де́лает их идеальным продуктом для всей семьи, а также для тех, кто придерживается низкожировой диеты. Ветчина «Империя Вкуса» производится на наших предприятиях в Калининграде и Ульяновске⁸⁶.

Rysunek 87. Logo marki „Petelinka”.

Źródło: <http://cherkizovo.com/brands/petelinka/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 88. Logo marki „Domashnjaja kuroczka”.

Źródło: <http://cherkizovo.com/brands/domashnyaya-kurochka/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 89. Logo marki „Kurinoje carstwo”.

Źródło: <http://cherkizovo.com/brands/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 90. Logo marki „Wasiljewskij brojler”.

Źródło: <http://cherkizovo.com/brands/vasilevskiy-broyler/> (dostęp: 24.06.2017).

⁸⁶ Źródło: <http://cherkizovo.com/company/about/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 91. Logo marki „Imperiya wkusa”.

Źródło: <http://cherkizovo.com/brands/imperiya-vkusa/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 92. Nugettсы „Petelinka”.

Źródło: http://piginfo.ru/company_page/?company_id=30732&view=news&id=47958 (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 93. Kurczak „Kurinoje carstwo”.

Źródło: <http://meatinfo.ru/news/kurinoe-tsarstvo-v-2013-godu-smoglo-318657> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 94. Szynka „Imperiya wkusa”.

Źródło: www.service77.ru/catalog/3201/21088/ (dostęp: 24.06.2017).

IX. Marki wyrobów mlecznych – Молочные бренды

Ogólna sytuacja branży

Ostatnie lata były ciężkie dla rosyjskiego przemysłu mleczarskiego. Kryzys, spadek waluty narodowej, zakaz importu zagranicznych surowców i wyrobów finalnych źle wpłynęły na branżę.

W 2015 roku w Rosji na osobę przypadało 173 kg mleka na rok. Ten wskaźnik konsumpcji jest niższy od międzynarodowych standardów prawie 2-krotnie (medyczna norma konsumpcji to 392 kg).

Na rynku mleka w Rosji w 2015 roku 82% surowców było pochodzenia krajowego, a 18% z importu.

Mleko zazwyczaj kupuje się w Rosji 2-3 razy w tygodniu. Konsumenty preferują mleko pasteryzowane.

Specyfiką konsumpcji jest istnienie ogólnokrajowych marek i marek lokalnych producentów.

W Rosji istnieje ok. 1 tys. farm mlecznych i ok. 20 tys. producentów mleka surowego. 15% surowców to podróbki, co jest głównym problemem rynku⁸⁷.

⁸⁷ Źródło: <https://koloro.ru/blog/issledovaniya/analiz-molochnogo-rynka-rossii.html> (dostęp: 26.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

IX.1. „Prostokwaszyno” – «Простоквашино»

Rysunek 95. Logo marki „Prostokwaszyno”.

Źródło: www.youtube.com/user/clubprostokvashino (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 35. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Сколько предприятий в России имеет Danone?

.....

2. В каких направлениях работает Danone?

.....

3. Что это «Простоквашино»?

.....

.....

4. В чём специфика работы Danone?

.....

Группа компаний Danone в России входит в международную компанию Groupe Danone. На территории России Группа Danone владеет 17 (*семнадцатью*) предприятиями. Количество персонала – более 10 (*десятью*) тысяч человек.

В России компания представлена в четырех направлениях бизнеса: молочные продукты, детское питание, специализированное питание, вода. Группа компаний Danone в России является лидером в производстве молочных продуктов. Объем инвестиций в России к 2015 (*две тысячи пятнадцатому*) году составил около двух миллиардов долларов США.

Компания производит продукцию под такими брендами как «Простоквашино», «Активиа», Actimel, «Растішка», «Даниссимо», Danone, «Биобаланс», «Актуаль», «Смешарики», «Тёма» и другие⁸⁸.

владеть – posiadać
предприятие – przedsiębiorstwo
количество – ilość, liczba
персонал – personel
направление – kierunek
детское питание – żywność dla dzieci
объем инвестиций – wielkość inwestycji
составлять – wynosić
доля рынка – udział na rynku
объем продаж – wielkość sprzedaży
заключить соглашение – zawrzeć umowę
писатель – pisarz
получить права на – otrzymać prawa do
использование – wykorzystanie
персонажи книги – bohaterowie książki

⁸⁸ Źródło: www.danone.ru/o-kompanii/danone-v-rossii.html (dostęp: 26.06.2017).

Брэнд «Простоквашино» занимает самую большую долю рынка по объемам продаж в тоннах на молочном рынке России. История «Простоквашино» началась в 2002 (*две тысячи вторым*) году, когда было заключено соглашение между «Юнимилк» и писателем Эдуардом Успенским. Компания получила права на использование персонажей книги «Дядя Фёдор, Кот и Пёс» на дизайне упаковки продукции и в рекламе в молочной категории. «Простоквашино» за 10 (*десять*) лет стал самым крупным российским брендом в молочной категории и сегодня продукты этого бренда продаются не только в России, но и в Украине, Белоруссии и Казахстане.

Производство молочной продукции под брендом «Простоквашино» было запущено на заводе «Петмол» в Санкт-Петербурге в 2003 (*две тысячи третьем*) году. Успех нового бренда был ошеломляющий, и уже в 2004 (*две тысячи четвертом*) марка стала национальной.

В 2010 (*две тысячи десятом*) году бренд «Отборное» стал принадлежать Группе компаний Danone в России.

Danone придерживается высоких мировых стандартов качества и пищевой безопасности при производстве своей продукции, использует только натуральное сырьё локальных поставщиков и производится на заводах по всей России⁸⁹.

Rysunek 96. Wyroby „Prostokwaszyno”.

Źródło: www.sostav.ru/blogs/25935/3933/ (dostęp: 26.06.2017).

ciekawostka

Wujek Fiodor, pies i kot – powieść Eduarda Uspieńskiego, opublikowana w 1973 roku. Jest pierwszą w cyklu utworów o Prostokwaszynie.

Wujek Fiodor to chłopiec z miasta. Rodzice nazywają go wujkiem, gdyż jest mądry i samodzielny. Pod domem spotyka bezdomnego i mówiącego kota Matroskina, który kiedyś spał na dachu. Fiodor zabiera kota do domu, ale mama każe go wyrzucić. Fiodor z Matroskinem uciekają z domu. Po drodze do wioski Prostokwaszyno, gdzie będą mieszkać w opuszczonym domu, przyłącza się do nich mówiący pies Szarik. Poznają razem listonosza Pieczkina. W kolejnych rozdziałach powieści wydarzają się różne przygody⁹⁰.

⁸⁹ Źródło: www.danone.ru/produkty/prostokvashino.html (dostęp: 26.06.2017).

⁹⁰ Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Дядя_Фёдор,_пёс_и_кот (dostęp: 10.07.2017). Tłum. wł. – G.Z.

упаковка – opakowanie
 самый крупный – największy
 продаются – są sprzedawane
 запустить производство – uruchomić produkcję
 завод – zakład
 успех – sukces
 ошеломляющий успех – oszałamiający sukces
 национальная марка – marka narodowa
 принадлежать – należeć
 придерживаться высоких мировых стандартов – trzymać się wysokich standardów światowych
 качество – jakość
 пищевая безопасность при производстве – bezpieczeństwo żywności podczas produkcji
 использовать натуральное сырьё – wykorzystywać naturalne surowce
 поставщик – dostawca
 весь – cały

IX.2. „Domik w dieriewnie” – «Домик в деревне»

Rysunek 97. Logo marki „Domik w derewnie”.

Źródło: <https://domik-v-derevne.com/lenta-podarkov> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 36. Прочитай текст и замени выделенные слова – Прочитай текст и замени выделенные слова:

История компания «Вимм-Билль-Данн» (начинается) ..... в 1992 году. В 1996 году компания расширила портфолио брендов и начала (производство) ..... традиционных молочных продуктов «Домик в деревне». Сегодня «Домик в деревне» – это 100% натуральные молочные и кисломолочные (изделия) ..... . Спрос на продукцию «Домик в деревне» остаётся высоким (весь) ..... год.

Созданная в 1992 (*тысяча девятьсот девяносто втором*) году компания «Вимм-Билль-Данн» вошла в группу компаний PepsiCo в 2011 (*две тысячи одиннадцатом*) году. История компании «Вимм-Билль-Данн» берёт своё начало в 1992 (*тысяча девятьсот девяносто втором*) году, когда Сергей Пластинин и Михаил Дубинин арендовали производственную линию на Лианозовском молочном комбинате и начали производство пакетированных соков под торговой маркой «Вимм-Билль-Данн».

В 1996 (*тысяча девятьсот девяносто шестом*) году компания расширила портфолио брендов и начала выпуск традиционных молочных продуктов «**Домик в деревне**». Сегодня натуральным молочным продуктам «Домик в деревне» доверяют тысячи семей по всей стране, а сам бренд является одним из лидеров рынка молочных продуктов.

Сегодня «Домик в деревне» – это 100% (*сто процентные*) натуральные молочные и кисломолочные продукты, приготовленные по традиционным рецептам. Для производства этих продуктов используется только натуральное молоко высшего качества. Спрос на продукцию «Домик в деревне» остаётся высоким круглый год. Потребители ценят её за вкус и неизменное качество⁹¹.

создать – założyć
брать начало – brać początek
арендовать – wynająć
производственная линия – linia produkcyjna
начать производство – rozpocząć produkcję
пакетированные соки – soki w kartonach
расширить – poszerzyć
выпуск – produkcja
деревня – wioska
доверять – ufać
семья – rodzina
по всей стране – w całym kraju
кислый – kwaśny, skwaszony
высшее качество – najwyższa jakość
спрос – popyt
круглый год – okrągły, cały rok
потребитель – konsument, klient
вкус – smak
неизменное качество – niezmienna jakość

⁹¹ Źródło: <http://wbd.ru/brands/domik-v-derevne/> (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 98. Wyroby „Domik w dieriewnie”.

Źródło: www.advertology.ru/article104554.htm (dostęp: 26.06.2017).

IX.3. „Ostankinski Kombinat Mleczny” – «Останкинский молочный комбинат»

Rysunek 99. Logo firmy „Ostankinski Kombinat Mleczny”.

Źródło: <https://productcenter.ru/producers/7259/ostankinskii-molochnyi-kombinat> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 37. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

Останкинский молочный комбинат специализируется на (молочные продукты) ..... . Предприятие – одно из (старейшее) ..... и самых популярных (молочные компании) ..... столицы. Компания – победитель и призёр бесчисленных (выставки) ..... и (конкурсы) .....

Останкинский молочный комбинат основан в 1940 (тысяча девятьсот сорок) году в Москве. Специализируется на молочных продуктах. Ассортимент: ацидофилин, сметана, питьевой йогурт, кефир, сливки, сыры, биокефиры, заправки для салатов, простокваша и другие

Предприятие – одно из старейших и самых популярных молочных компаний столицы. Сочетание уникальных, оригинальных советских рецептов с передовыми западными технологиями позволяет выпускать продукт высочайшего качества. Компания – победитель и призёр бесчисленных выставок и конкурсов. Саббренды и торговые марки известны далеко за пределами Москвы и даже России – «Живо», «Цельносквашено», «36 тридцать шесть Копеек», «Останкинское 1955 тысяча девятьсот пятьдесят пятый», «Весёлая коровка» и прочие⁹².

основан – założony
ацидофилин – mleko acidofilne
сливки – śmietanka
сыр – ser
заправка для салатов – sos do sałatek
простокваша – zsiadłe mleko
сочетание – połączenie
передовые западные технологии – nowoczesne technologie zachodnie
выпускать – produkować
высочайшее качество – najwyższa jakość
победитель – zwycięzca
призёр – medalista
бесчисленные выставки – liczne wystawy
известный – znany, słynny
за пределами – poza granicami
даже – nawet
прочий – pozostały

⁹² Źródło: <https://productcenter.ru> (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 100. Wyroby marki „Ostankinskoje 1955”.

Źródło: <http://polaris-branding.com/portfolio/ostankinskoe/> (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 101. Wyroby marki „Celnoskwasheno”.

Źródło: www.foodnewstime.ru/new/kisломolochnye-produkty-celnoskvasheno.html (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 102. Kefir marki „Wiesiołaja korowka”.

Źródło: www.product.ru/molochnye-produkty/kefir/1026 (dostęp: 26.06.2017).

X. Marki kosmetyków – Косметические бренды

Ogólna sytuacja branży

Rynek perfum i kosmetyków w Rosji to jeden z najszybciej rozwijających się na świecie. Tempo jego wzrostu średnio wynosi 10-15%. Szybki wzrost rynku w Rosji w ciągu pierwszego dziesięciolecia XXI wieku wynika z tego, że w latach 90. ubiegłego wieku przeżywał on w Rosji głęboki kryzys.

Według analityków, jedną z najbardziej perspektywicznych tendencji rynku perfum oraz kosmetyków w Rosji są kosmetyki elitarne i klasy „Lux”, w tym dziecięce, dla mężczyzn, anti-age, SPA. Inną tendencją jest promowanie „imiennych” marek słynnych polityków, gwiazd telewizji i show-biznesu.

Pojawiła się jeszcze jedna nowość w sprzedaży – małe flakoniki, które sprzedają się szybciej niż duże⁹³.

---

⁹³ Źródło: Рынок парфюмерии и косметики в России. Pobrane z: <http://elit-galand.ru/rusmarket> (dostęp: 24.06.2017).
Tłum. wł. – G.Z.

В октябре 2011 (две тысячи одиннадцатого) года было объявлено о том, что акционеры «Калины» договорились о продаже контрольного пакета акций компании (82% *восемьдесят два процента*) англо-голландскому концерну «Unilever» за 390 млн (*триста девяносто миллионов*) евро. К 2012 (две тысячи двенадцатому) году «Unilever» консолидировал 100% (*сто процентов*) акций концерна «Калина»⁹⁴.

«**Чистая линия**» – это уникальная косметика на основе экстрактов российских трав для защиты и сохранения красоты и здоровья кожи и волос.

Косметика «**Чёрный жемчуг**» представляет уникальную революционную разработку – программы ухода за кожей по возрастам. Активные компоненты воздействуют на несовершенство кожи и обеспечивают ту глубину проникновения, интенсивность питания и увлажнения, которые необходимы именно в этом возрасте.

Марка «**Бархатные ручки**» предлагает эффективные средства по уходу за кожей рук, которые заботятся о вашей коже.

Новая серия средств по уходу за полостью рта «**32 тридцать два Бионорма**» разработана специально для эффективной защиты от стоматологических заболеваний. Все средства «32 Бионорма» основаны на понимании здорового баланса в полости рта.

Косметика «**Маленькая фея**» создана в помощь заботливой и любящей маме, которая хочет, чтобы у её дочери было всё самое лучшее⁹⁵.

сохранение красоты – zachowanie piękna, urody
 кожа – skóra
 жемчуг – perły
 разработка – opracowanie
 уход – pielęgnacja
 возраст – wiek
 воздействовать – wpływać
 несовершенство – niedoskonałość
 проникновение – przenikanie
 питание – odżywianie
 увлажнение – nawilżanie
 необходимы – niezbędne
 предлагать – oferować, proponować
 бархатный – aksamitny
 руки – ręce
 заботиться – troszczyć się
 полость рта – jama ustna
 разработать – opracować
 заболевание – choroba
 основаны – stworzone
 баланс – bilans
 фея – wróżka
 помощь – pomoc
 заботливый – troskliwy
 любящий – kochający
 дочка – córka
 самое лучшее – najlepsze

Rysunek 104. Kosmetyki marki „Czysta linija”.

Źródło: <http://offergroup.info/kosmetika-chistaya-liniya-vsya-produkciya> (dostęp: 24.06.2017).

⁹⁴ Źródło: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Калина_\(компания\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Калина_(компания)) (dostęp: 24.06.2017).

⁹⁵ Źródło: <http://www.kalina.org/brands/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 105. Kosmetyki marki „Czornyj żemczug”.

Źródło: <https://namazuka.ru/companies/chernyyiy-zhemchug-info.html> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 106. Kosmetyki marki „Barchatnyje Ruczki”.

Źródło: <http://kremys.ru/wiki/linii/krem-barhatnyie-ruchki.html> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 107. Pasta do zębów marki „32 Bionorma”.

Źródło: <http://limpi.ru/catalog/pr2020/> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 108. Kosmetyki marki „Malenkaja fieja”.

Źródło: <http://gradmart.ru/goods/nabor-volshebnye-lokony-shampun-ml-sprei-dlya-voles-legkoe-raschesyvanie-ml-lak-dlya-nogtei-70432> (dostęp: 24.06.2017).

ZAPAMIĘTAJ

słowo **космѣтика** posiada w języku rosyjskim tylko liczbę pojedynczą, czyli jest tzw. rzeczownikiem singularia tantum

ZAPAMIĘTAJ

красотá – uroda, a **урóд** – to brzydal, potwór, dziwadło

X.2. „Nowaja Zarja” – «Новая заря»

Rysunek 109. Logo firmy „Nouvelle Etoile Nowaja zarja”.

Źródło: <http://laparfumerie.ru/duhi-nouvelle-etoile-novaya-zarya/> (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 39. Przeczytaj tekst i przetłumacz zdania na język rosyjski – Прочитай текст и переведи предложения на русский язык:

1. „Nowaja Zarja” była założona w 1864 roku przez francuskiego przedsiębiorcę.

2. Obecnie fabryka produkuje perfumy, wody kolońskie, kosmetyki dla kobiet, mężczyzn i dzieci.

«Новая заря» – московская парфюмерная и косметическая фабрика, основанная в 1864 (*тысяча восемьсот шестьдесят четвертом*) году французским предпринимателем и парфюмером Генрихом (Анри) Брокаром. С 1925 (*тысяча девятьсот двадцать пятого*) года выпускает знаменитые духи «Красная Москва».

В период 1893-1917 (*тысяча восемьсот девяносто три-тысяча девятьсот семнадцать*) носила название «Брокер и К^о» (*компаньоны*), затем до 1922 (*тысяча девятьсот двадцать второго*) года – «Замоскворецкий парфюмерно-мыловарный комбинат № 5» (*номер пять*).

Благодаря фабрике в Москве появилась улица Новая Заря в связи с планировавшейся постройкой на ней жилых домов для работников и служащих фабрики.

В настоящее время фабрика «Новая Заря» продолжает выпускать как старые духи, так и новые парфюмерные линейки⁹⁶.

На сегодняшний день ассортимент фабрики «Новой Заря» с логотипом «NE» представляет собой 11 (*одинадцать*) товарных категорий: духи, парфюмерная вода, туалетная вода, одеколоны, лосьоны, косметика для женщин, косметика для мужчин, детская косметика, декоративная косметика, средства для бани и ванны и другие⁹⁷.

основанная – założona
предприниматель – przedsiębiorca
выпускать – produkować
знаменитые духи – słynne perfumy
период – okres
К^о (компаньоны) – wspólnicy
благодаря – dzięki
постройка – budowa
жилые дома – domy mieszkalne
служащий – urzędnik
в настоящее время – obecnie
продолжать – kontynuować
представлять – reprezentować
парфюмерная вода – woda perfumowana
туалетная вода – woda toaletowa
одеколон – woda kolońska
лосьон – lotion
женщина – kobieta
декоративный – dekoracyjny
мужчина – mężczyzna
баня – bania, sauna

⁹⁶ Źródło: [https://ru.wikipedia.org/.../Новая_заря_\(парфюмерная_фабрика\)](https://ru.wikipedia.org/.../Новая_заря_(парфюмерная_фабрика)) (dostęp: 24.06.2017).

⁹⁷ Źródło: www.novzar.ru/?p=36&page=3 (dostęp: 01.07.2017).

Rysunek 110. Perfumy „Kuznecki most”.

Źródło: <http://yarodom.livejournal.com/305351.html> (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 111. Perfumy „Russkaja krasawica”.

Źródło: <http://novzar.ru/shop/beautyusskaya> (dostęp: 24.06.2017).

X.3. „Natura Siberica”

Rysunek 112. Logo kosmetyków „Natura Siberica”.

Źródło: <http://natureforwoman.com/szampony-naturalne/100-szampon-objetosc-i-odzywienie-natura-siberica-400ml.html> (dostęp: 24.06.2017).

Ćw. 40. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Что использует Natura Siberica в своей косметике?

.....

2. За что потребители ценят эту косметику?

.....

.....

Natura Siberica – первый российский бренд качественной органической косметики.

Сегодня компания Natura Siberica использует эти удивительные свойства сибирских трав и растений, чтобы передать всю их силу для сохранения молодости и красоты кожи и волос. Все травы собираются вручную.

Потребители ценят продукцию Natura Siberica за её натуральность, эффективность и доступность.

Недавно у нас открылись магазины в Копенгагене (Дания), Токио (Япония) и Гонконге.

Наша продукция пользуется популярностью в Англии, Германии, Франции, Китае и многих других странах⁹⁸.

качественная косметика –
kosmetyki wysokiej jakości
использовать – wykorzystywać
свойства – właściwości
травы – zioła
растения – rośliny
передать – przekazać
сохранение молодости –
zachowanie młodości
красота – uroda
кожа – skóra
вручную – ręcznie
потребители – konsumenci, klienci
доступность – przystępność
магазинов – sklep
пользоваться популярностью
– cieszyć się popularnością
Китай – Chiny
другие страны – inne kraje

⁹⁸ Źródło: www.naturasiberica.ru/our-story/ (dostęp: 24.06.2017).

Rysunek 113. Kosmetyki „Natura Siberica” dla mężczyzn.

Źródło: <http://beauty66.ru/katalog/kosmetika/natura-siberica.html> (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 114. Kosmetyki „Natura Siberica Absolut”.

Źródło: <http://kosmetykinaturalne.com.pl/natura-siberica-absolut-anti-age-krem-do-twarzy-podciagajacy-z-ekstraktem-czarnego-kawioru.html> (dostęp: 27.06.2017).

Rysunek 115. Kosmetyki „Natura Siberica Professional”.

Źródło: <https://lawendowaszafa24.pl/pl/c/Natura-Siberica-Profesjonal-seria-Rokitnikowa/326> (dostęp: 27.06.2017).

X.4. „Receptury babci Agafii” – «Рецепты бабушки Агафьи»

Rysunek 116. Logo marki „Receptury babuni Agafii”.

Źródło: <http://multikosmetyki.pl/214/babcia-agafia> (dostęp: 27.06.2017).

Ćw. 41. Przeczytaj tekst i powiedz, na czym polega sekret popularności kosmetyków „Babci Agafii”? – Прочитай текст и скажи в чём секрет косметики «бабушки Агафьи»?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2002 (две тысячи второй) год стал годом рождения компании ООО «Первое решение», а самый первый проект – «Рецепты бабушки Агафьи», с которым мы вышли на российский косметический рынок, и по сей день является одним из самых узнаваемых в ряду других успешных проектов.

Сибирская травница Агафья Тихоновна Ермакова с самого детства знала «какая травка, какую беду лечит...». Лекарские рецепты достались ей от матери, а то от бабушки – так и передаются тайны природы из поколения в поколение. Рецептам этим много лет, а по целебности и уникальности они порой превосходят достижения современной косметологии.

рождение – narodziny
ООО – Sp. z o.o.
выйти на рынок – wejść na rynek
по сей день – do dziś
узнаваемый – rozpoznawalny
в ряду других – wśród innych
успешный – udany, pomyślny, odnoszący sukces
травница – zielarka
травка – ziółko
с детства – od dzieciństwa
лечит – leczy chorobę
достались от матери и бабушки – otrzymała od matki i babci
тайны природы – tajemnice natury
по целебности – pod względem leczenia
порой – czasami
превосходить – przewyższać

Нáши продúкты пёрвые на россíйском рýнке получили сертификáт на органическую косметику что подтверждáет знак ICEA на упáковке.

Тáлая водá – «мýгкая», чíстая и полéзная.

Мáсла холóдного отжíма при производстве не подвергáются воздéйствию высóких темперáтур и не теряют своих полéзных свóйств.

Бесплáтные нарóдные рецéпты, котóрые присылают потребíтели нáшей космéтики, печáтаются в листóвках и прилагаются к кáждому флакóну⁹⁹.

достижения – osiągnięcia
современный – współczesny
упаковка – opakowanie
тáлый – roztopiony
полéзный – użyteczny
мáсла холóдного отжíма – olejki tłoczone na zimno
подвергáть воздéйствию – poddawać wpływowi
не терять полéзные свóйства – nie tracić dobroczynnych właściwości
нарóдные рецéпты – ludowe receptury, przepisy
потребíтель – konsument, użytkownik
печáтать – drukować
листóвка – ulotka
прилага́ть – załączać
флакóн – butelka, flakonik

ciekawostka

ICEA (*Ethical and Environmental Certification Institute*) – znak ekologiczny przyznawany produktom, które powstają w poszanowaniu środowiska oraz ludzkiej pracy. Symbol ekologiczny przyznawany jest przez Włoski Instytut ds. Certyfikacji Etyki Środowiskowej. Etykieta ekologiczną można znaleźć na żywności, kosmetykach, detergentach, tekstyliach, meblach, materiałach budowlanych czy usługach (turystyka).

Wytyczne dla naturalnych i ekologicznych produktów zostały wypracowane przez Włoskie Stowarzyszenie Rolnictwa Ekologicznego (AIAB) oraz Instytut Etyki Certyfikacji (ICEA) we współpracy z grupą producentów i konsumentów¹⁰⁰.

Rysunek 117. Kosmetyki marki „Рецепты бабуни Агафii”.

Źródło: www.1reshenie.ru/index.php?page=140 (dostęp: 26.06.2017).

⁹⁹ Źródło: www.1reshenie.ru/index.php?page=140 (dostęp: 27.06.2017).

¹⁰⁰ Źródło: www.ekologia.pl/wiedza/znaki/produkty/icea,21780.html (dostęp: 03.07.2017).

XI. Marki operatorów komórkowych – Мобильные бренды

Ogólna sytuacja branży

Rynek łączności komórkowej przez wiele lat był uważany za ten, który odnosił największe sukcesy. Operatorzy komórkowi w Rosji oferują klientom wysokiej jakości zasięg, który obejmuje nawet najbardziej odległe tereny. Obecnie korzystać z telefonów komórkowych można pod ziemią w metrze, na najwyższych piętrach wysokościowców, w hangarach przemysłowych, których ściany są wykonane z żelbetonu lub metalu. Wcześniej nie było takiej możliwości. Operatorzy oferują też dodatkowe usługi, za symboliczną opłatą, np. dostęp do szybkiego Internetu. Sieci 3G i 4G cieszą się wielką popularnością.

Rynek łączności komórkowej odnotował aktywny wzrost w 2001 roku. Największymi graczami są: „MTS”, „Beeline”, „MegaFon”, „Tele2”. Cztery firmy podzieliły między sobą rynek i walczą o nowych klientów. W 2014 roku 1. miejsce zajął „MTS”, 2. „Beeline”, 3. „MegaFon”. Najnowszy gracz – „Tele2”, zaczął świadczyć usługi w regionach, a dopiero potem w miastach z liczbą ludności przekraczającą 1 mln¹⁰¹.

ciekawostka

Pierwszą rozmowę przez komórkę w Rosji przeprowadził 9 września 1991 ówczesny mer Petersburga – Anatol Sobczak. Słuchawka, przez którą rozmawiał, nazywała się Mobira MD59-NB2, była wyprodukowana przez Nokię i ważyła ok. 3 kg. Firma „Delta Telecom” z Północno-Zachodniego regionu Rosji działała w systemie analogowym. W 1991 roku podłączenie do sieci kosztowało 5 tys. dol., a sam aparat 1 995 dol. Łączność komórkowa w Rosji mogła rozpocząć się wcześniej, ale KGB i Ministerstwo Obrony uważały, że łączność komórkowa może być niebezpieczna z punktu widzenia bezpieczeństwa Związku Radzieckiego¹⁰².

¹⁰¹ Źródło: www.sviaz-expo.ru/ru/articles/2016/operators-sotovoj-svyazi-rossii/ (dostęp: 26.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

¹⁰² Źródło: <https://hitech.newsru.com/article/09sep2011/rucellular> (dostęp: 10.07.2017). Tłum. wł. – G.Z.

XI.1. „MTS” – «МТС»

Rysunek 118. Logo firmy „MTS”.

Źródło: www.company.mts.ru/comp/press-centre/photobank/corp_style/ (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 42. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania po polsku – Прочитай текст и ответь на вопросы по-польски:

1. W jakich krajach działa „MTS”?

.....

2. Jakie usługi świadczy „MTS”?

.....

3. Gdzie są notowane akcje „MTS”?

.....

Публічне акціонерне общество «Мобільные ТэлеСистэмы» (ПАО «МТС» *эмтэ́эс*) – ведúщая компáния в Росси́и и страна́х СНГ (*эсэнгэ́*) по предоставлени́ю услуг мобі́льной и фіксі́рованной свúзй, дóступа в інтернет, ка́бельного и спúтнйкового ТВ-вещания (*тэвэ́*), цифровы́х сёрвисов и мобі́льных приложéний, фінансовы́х услуг и сёрвисов электрóнной коммёрции.

В Росси́и, Укра́ине, Беларúси, Армéнии и Туркмениста́не услуга́ми мобі́льной свúзй Гру́ппы МТС по́льзуются óколо 110 (*ста десяти́*) миллиóнов абóнентов. На росси́йском ры́нке мобі́льного б́изнеса МТС – традиціóнный л́идер по кóличеству абóнентов, в́ыручке и рента́бельности б́изнеса. ПАО «МТС» с дóчерьними компáниями обслúживает в Росси́и 80 (*вóсемьдесят*) миллиóнов абóнентов; «МТС Укра́ина» в Укра́ине – óколо 21 (*двадцати́ одногó*) миллиóна; «Мобі́льные ТэлеСистэмы» в Беларúси – 5,2 (*пять и две десяти́х*) миллиóна; «К-Телекóм» (В́иваСéлл-МТС) в Армéнии – 2,1 (*два и одну́ десяти́ю*) миллиóна; «МТС-Туркмениста́н» в Туркмениста́не – 1,7 (*один и семь десяти́х*) миллиóна абóнентов.

В партнёрстве с «МТС Б́анком» компáния предоставлúет б́анковские и фінансовы́е услуга́ в салóнах свúзй, а тáкже фінансовы́е сёрвисы и приложéния на мобі́льных устрóйствах.

акціонерное óбщество – spółka akcyjna
ведúщая компáния – wiodąca, główna firma
СНГ (Содрúжество Незавісймых Госудáрств) – WNP (Wspólnota Niepodległych Państw)
предоставлúть услуга́ – świadczyć usługi
мобі́льная свúзй – łączność komórkowa
фіксі́рованная свúзй – łączność stacjonarna
спúтнйковое ТВ-вещáние – nadawanie stacji telewizyjnych satelitarnych
мобі́льные приложéния – aplikacje komórkowe
по́льзоваться услуга́ми – korzystać z usług
по кóличеству – pod względem ilości
в́ыручка – zysk
рента́бельность – rentowność
дóчерьние компáнии – firmy-córki
салóн свúзй – salon operatorów komórkowych
мобі́льные устрóйства – urządzenia mobilne
вхóдить в числó – wchodzić w

МТС входит в число крупнейших мобильных операторов мира по размеру абонентской базы. С июня 2000 (двухтысячного) года акции МТС котируются на Нью-Йоркской фондовой бирже под кодом MBT¹⁰³.

акции котируются – akcje są notowane
фондовая биржа – giełda papierów wartościowych

HISTORIA

Wspólnota Niepodległych Państw (ros. Содружество Независимых Государств, СНГ) – regionalne ugrupowanie integracyjne, utworzone na mocy układu białowieckiego z 8 grudnia 1991 roku. Zrzesza większość byłych republik Związku Radzieckiego. Zajmuje się on m.in. współpracą polityczną, gospodarczą i problemami bezpieczeństwa międzynarodowego.

WNP powstała na mocy tzw. układu białowieckiego z 8 grudnia 1991 roku, podpisanego przez prezydentów Rosji – Borysa Jelcyna i Ukrainy – Leonida Krawczuka, a także Przewodniczącego Rady Najwyższej Białorusi – Stanisława Szuszkiewicza, jako alternatywa ustrojowa dla byłych republik ZSRR, pragnących zrzucić radzieckie zwierzchnictwo Kremla (jako ośrodka władzy nadrzędnej) bez narażenia się na zarzut separatyzmu i idących za tym potencjalnych konsekwencji. Aby zbytnio nie razić pozycją imperialną Moskwy, siedzibą władz WNP został Mińsk (stolica Białorusi). WNP początkowo obejmowała wówczas jedynie trzy kraje słowiańskie: Rosję, Ukrainę i Białoruś.

Na spotkaniu, które odbyło się 14 grudnia 1991 roku w Aszhabadzie (Turkmenistan), postanowiono że WNP jest zaplanowana z myślą o wszystkich byłych republikach byłego ZSRR. Na mocy protokołu z Alma-Aty z 21 grudnia 1991 roku do organizacji przystąpiło kolejnych osiem republik rozwiązanego ZSRR: Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Turkmenistan, Uzbekistan, Tadżykistan, Armenia i Azerbejdżan. Później też przystąpiła Gruzja (22 grudnia 1993 roku). Kolejnym wydarzeniem była ratyfikacja układu białowieckiego lub protokołu z Alma-Aty. Jako pierwsze państwa ratyfikowały ten układ lub traktat: Ukraina i Białoruś (10 grudnia 1991 roku) oraz Rosja (12 grudnia 1991 roku). Kolejne ratyfikacje trwały aż do 1994 roku: Kazachstan (23 grudnia 1991 roku), Turkmenistan (26 grudnia 1991 roku), Armenia (18 lutego 1992 roku), Kirgistan (6 marca 1992 roku), Uzbekistan (1 kwietnia 1992 roku), Tadżykistan (26 czerwca 1993 roku), Azerbejdżan (24 września 1993 roku) i Mołdawia (8 kwietnia 1994 roku). Statut WNP podpisany został 22 stycznia 1993 roku. Statut WNP ratyfikowały następujące państwa: Rosja (20 lipca 1993 roku), Tadżykistan (4 sierpnia 1993 roku), Azerbejdżan (14 grudnia 1993 roku), Białoruś (18 stycznia 1994 roku), Uzbekistan (9 lutego 1994 roku), Armenia (16 marca 1994 roku), Kirgistan (12 kwietnia 1994 roku), Kazachstan (20 kwietnia 1994 roku) i Mołdawia (27 czerwca 1994 roku). Traktatu nie ratyfikowały: Ukraina i Turkmenistan. 22 października 1993 roku akces do WNP zgłosiła Gruzja, po tym jak obalony został rząd Zwiada Gamsachurdii, a prezydentem Gruzji został Eduard Szewardnadze. Od tego czasu wspólnota liczyła 12 członków. W lutym 2006 roku Gruzja wystąpiła z Rady Ministrów Obrony WNP. 12 sierpnia 2008 roku prezydent Gruzji Micheil Saakaszwili ogłosił, że jego kraj występuje ze Wspólnoty Niepodległych Państw, 14 sierpnia gruziński parlament jednomyślnie przyjął odpowiednią uchwałę w tej sprawie. 18 sierpnia 2008 roku Ministerstwo Spraw Zagranicznych Gruzji poinformowało Sekretariat Wykonawczy WNP o wystąpieniu Gruzji ze wspólnoty. Decyzja weszła w życie 18 sierpnia 2009 roku i od tego czasu do WNP należy znowu 11 państw. Litwa, Łotwa i Estonia wstąpiły do zachodnioeuropejskich struktur: NATO i Unii Europejskiej.

Członkami założycielami WNP są trzy kraje (Białoruś, Rosja i Ukraina), które podpisały porozumienie białowieckie o likwidacji ZSRR w grudniu 1991 roku. Członkostwo zwyczajne posiada 11 krajów: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Rosja, Tadżykistan, Ukraina i Uzbekistan. Turkmenistan był członkiem zwyczajnym do 2005 roku, od tego czasu posiada status członka stowarzyszonego¹⁰⁴.

¹⁰³ Źródło: www.company.mts.ru/comp/press-centre/briefly/ (dostęp: 26.06.2017).

¹⁰⁴ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wsp%C3%B3lnota_Niepodleg%C5%82ych_Pa%C5%84stw (dostęp: 02.07.2017).

XI.2. „Beeline” – «Билайн»

Rysunek 119. Logo marki „Beeline”.

Źródło: <http://logok.org/beeline-logo/> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 43. Przeczytaj tekst i przetłumacz zdania na język rosyjski – Прочитай текст и переведи предложения на русский язык:

1. Pod marką „Beeline” świadczone są usługi telekomunikacyjne w Rosji i krajach WNP.

.....

2. W 2011 roku marka „Beeline” była najdroższą marką w Rosji.

.....

«Билайн» (также: Beeline) – торговая марка компании Veon Ltd., под которой её дочерние компании оказывают телекоммуникационные услуги (в первую очередь, услуги мобильной связи) в России (компания «Вымпел-Коммуникации») и странах СНГ. В частности, под этой маркой оказываются услуги сотовой и фиксированной связи, проводного и беспроводного (Wi-Fi, «Билайн WiFi») высокоскоростного доступа в Интернет, IP-телевидения («Домашнее цифровое телевидение Билайн» и «Мобильное ТВ» *тэвэ*).

До 2011 (*две тысячи одиннадцатого*) года «Билайн» был самым дорогим брендом России по версии Interbrand. В рейтинге европейских брендов (по версии European Brand Institute) в 2009 (*две тысячи девятом*) году занял 39-е (*тридцать девятое*) место¹⁰⁵.

дочерние компании – firmy-córki
оказывать услуги – świadczyć usługi
в первую очередь – przede wszystkim
мобильная (сотовая) связь – łączność komórkowa
в частности – zwłaszcza
фиксированная связь – łączność stacjonarna
проводной – przewodowy
высокоскоростной – szybki
телевидение – telewizja
рейтинг – ranking

¹⁰⁵ Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Билайн> (dostęp: 26.06.2017).

XI.3. „MegaFon” – «МегаФон»

Rysunek 120. Logo marki „MegaFon”.

Źródło: <http://supportservice.su/support/mobile-operators/71-megafon-support.html> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 44. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и встав слова в соответствующей форме:

«МегаФон» работает во (все регионы) ..... России.
Компания занимает второе место в России по количеству (активные абоненты)
..... . В 2014 году «МегаФон» был (Генеральный
партнёр) ..... XXII зимних Олимпийских игр в Сочи.

Компания «МегаФон» – один из ведущих российских операторов связи. Компания и её дочерние предприятия располагают всеми необходимыми лицензиями и работают во всех регионах России, а также в республиках Абхазия, Южная Осетия и Таджикистан.

«МегаФон» первым в России ввёл в коммерческую эксплуатацию сеть 3G (*три гэ*). В июле 2012 (*две тысячи двенадцатого*) года «МегаФон» получил одну из четырёх лицензий на предоставление услуг 4G/LTE (*четыре гэ/элтээ*) в Российской Федерации.

Сегодня «МегаФон» является российским лидером по предоставлению услуг мобильного интернета, а также занимает второе место в России по количеству активных абонентов.

В декабре 2012 (*две тысячи двенадцатого*) года «МегаФон» приобрёл 25% (*двадцать пять процентов*) акций компании «Евросеть» – крупнейшей в России сети магазинов по продаже телекоммуникационных товаров и услуг. В 2014 (*две тысячи четырнадцатом*) году «МегаФон» являлся Генеральным партнёром XXII (*двадцать вторых*) зимних Олимпийских игр и XI (*одинадцатых*) Паралимпийских игр в Сочи¹⁰⁶.

ведущий – wiodący, główny
связь – łączność
располагать – dysponować
необходимые лицензии – niezbędne licencje
первым ввёл в эксплуатацию – jako pierwszy wprowadził do użytku
получить – otrzymać, zdobyć
предоставление услуг – świadczenie usług
являться – być
занимать место – zajmować miejsce
по количеству – pod względem ilości, liczby
приобрёл акции – nabył akcje
крупнейший – największy
продажа – sprzedaż
зимние олимпийские игры – zimowe igrzyska

¹⁰⁶ Źródło: <http://kuntsevoplaza.ru/ru/shopping/731> (dostęp: 26.06.2017).

XII. Marki banków – Банковские бренды

Ogólna sytuacja branży

W rosyjskim systemie bankowym formalnie istnieją banki prywatne, ale w praktyce bank jest w dużej mierze pod wpływem władz państwowych bądź lokalnych, co na jedno wychodzi. W ostatnich 5 latach wielkość udziału państwa jako właściciela w bankach w Rosji pozostawała generalnie na niezmiennym poziomie. Działania na rzecz prywatyzacji banków, zwłaszcza komercyjnych, są niespójne i ograniczone co do skali.

Co więcej, państwo „wróciło” ze swoją obecnością właścicielską do wielu głównych banków rynku, które wcześniej były już w części sprywatyzowane. Podobnie jak w wielkich koncernach energetycznych, surowcowych, również w bankowości rząd rosyjski lubi „odwracać” transakcje prywatyzacyjne i ponownie się uwłaszczać na aktywach bankowych.

Wielka piątka rosyjskich banków: Sberbank, Vneshtorgbank – wraz z bankami detalicznymi VTB i VTB 24, Promstoybank, Gazprombank oraz Bank Moskwy kontroluje ok. 43% rosyjskiego rynku bankowego. Formalnie banki te nie są państwowe. W interpretacji rosyjskiego prawa, w tym dotyczącego własności, spółek skarbu państwa Rosji – majątek lokalnych samorządów (regionów, guberni, obwodów) nie podlega administracji centralnej. Jest to bardzo ważne rozróżnienie.

Tak właśnie jest też ze Sberbankiem, którego głównym właścicielem jest Centralny Bank Rosji. W świetle prawa rosyjskiego bank ten nie jest instytucją stricte państwową. Można mieć co do tego zasadnicze wątpliwości. Własność każdego organu samorządowego na terenie Rosji (gminy, powiatu itd.) też raczej należy traktować jako państwową. W tym sensie również Bank Moskwy należy traktować jako bank państwowy.

Kolejne prawie 48% rynku bankowego w Rosji to banki (second tier) podlegające ustawie z 1998 roku. Nominalnie są prywatne i są one bankami kontrolowanymi przez takie giganty i państwowe korporacje jak: Rosneft, Gazprom, Alrosa czy Russian Railways. Oznacza to, że udział stricte prywatnej własności w rosyjskim systemie bankowym nie przekracza 1%.

Udział w rosyjskim rynku bankowym zagranicznych banków (subsidiary) z ponad 50% udziałem własności zagranicznej to ok. 8%. Oficjalne dane banku centralnego Rosji (za 2010 rok) informują w tym przypadku o 111 podmiotach bankowych, w których kapitał zagraniczny stanowi więcej niż 50%. Jego udział w aktywach sektora sięga – wedle tych danych 18,3%, a w kapitale – 19,1%¹⁰⁷.

¹⁰⁷ Źródło: Z. Zarzik, *Rosyjski sektor bankowy nie przypomina zachodniego*. Pobrane z: www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/bankowosc/rosyjski-sektor-bankowy-sberbank-sprzedaz-polskich-bankow/ (dostęp: 26.06.2017).

ХП.1. „Sberbank” – «Сбербанк»

СБЕРБАНК

Rysunek 121. Logo banku „Sberbank”.

Źródło: www.sberbank.ru/ru/person (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 45. Przeczytaj tekst i wstaw brakujące słowa – Прочитай текст и вставь недостающие слова:

Учредителем и основным ..... Сбербанка является Центральный банк РФ. История Сбербанка России ..... с указа императора Николая I об учреждении сберегательных ..... . В декабре 1990 года он был ..... в акционерный коммерческий банк. В 1991 году Сбербанк перешёл в ..... ЦБ РФ. Сбербанк сегодня – это кровеносная система российской ..... Число розничных ..... Сбербанка в России превышает 127 млн .....

Do wstawienia – Для вставки:

человек, касса, акционер, экономика, клиент, преобразовать, собственность, начинаться.

ПАО «Сбербанк России» – крупнейший банк в России и СНГ с самой широкой сетью подразделений, предлагающий весь спектр инвестиционно-банковских услуг. Учредителем и основным акционером Сбербанка является Центральный банк РФ, владеющий 50% (пятьюдесятью процентами) уставного капитала плюс одной голосующей акцией; свыше 40% (сорока процентов) акций принадлежит зарубежным компаниям. Около половины российского рынка частных вкладов, а также каждый третий корпоративный и розничный кредит в России приходится на Сбербанк.

История Сбербанка России начинается с указа императора **Николая I** (первого) от 1841 (тысяча восемьсот сорок первого) года об учреждении сберегательных касс, первая из которых открылась в Санкт-Петербурге в 1842 (тысяча восемьсот сорок втором) году. Спустя полтора века – в 1987 (тысяча девятьсот восемьдесят седьмом) году – на базе государственных трудовых сберегательных касс был создан специализированный банк трудовых сбережений и кредитования населения – Сбербанк СССР, который также работал и с юридическими лицами.

крупнейший – największy
подразделения – oddziały
весь спектр – całe spektrum, wachlarz
учредитель – założyciel
основной акционер – główny akcjonariusz
владеть – posiadać
уставной капитал – kapitał statutowy
голосующая акция – akcja dająca prawo głosu
свыше – ponad
принадлежать – należeć
частные вклады – lokaty prywatne
каждый третий – co trzeci
розничный – detaliczny
приходится на – przypada na
указ – dekret
учреждение – założenie
сберегательный – oszczędnościowy
спустя полтора века – po upływie półtora wieku
трудовые сбережения – oszczędności pracownicze
население – ludność
юридическое лицо – osoba prawna
преобразован – przekształcony

В декабрé 1990 (*ты́сяча девяты́сот девяно́стого*) го́да он был преобразова́н в акцио́нерный ко́ммерческий банк. В 1991 (*ты́сяча девяты́сот девяно́сто пе́рвом*) го́ду Сберба́нк переше́л в со́бственность ЦБ РФ (*цэбэ́ эрэ́ф*) и был зарегистри́рован как акцио́нерный ко́ммерческий Сберега́тельный банк Росси́йской Федера́ции. В сентябрé 2012 (*две ты́сячи двена́дцатого*) го́да ЦБ РФ прода́л 7,6% (*семь и шесть де́сятых процéнта*) а́кций Сберба́нка ча́стным инвесто́рам за 159 млрд (*сто пятьдеся́т де́вят миллиа́рдов*) рубле́й, или почти́ за 5 млрд (*пять миллиа́рдов*) до́лларов¹⁰⁸.

Сберба́нк се́годня – это крове́сная систе́ма росси́йской эконо́мики, треть её ба́нковской систе́мы. Банк даё́т рабо́ту и исто́чник дохо́да ка́ждой 150-й (*ста́пятидеся́той*) росси́йской семье́.

Банк явля́ется основны́м кредито́ром росси́йской эконо́мики и занима́ет крупне́йшую до́лю на ры́нке вкла́дов. На его́ до́лю приходи́тся 44,9% (*со́рок четы́ре и де́вят де́сятых процéнта*) вкла́дов насе́ления, 37,7% (*три́дцать семь и семь де́сятых процéнта*) кредито́в физи́ческим ли́цам и 32,7% (*три́дцать два и семь де́сятых процéнта*) кредито́в юриди́ческим ли́цам (по состоя́нию на 1 пе́рвое а́вгуста 2015 *две ты́сячи пята́дцатого* го́да).

Сберба́нк се́годня – это 14 (*четы́рнадцать*) террито́риальных ба́нков и бо́лее 16,5 (*шестна́дцати с полови́ной*) ты́сяч отде́лений в 83 (*восьми́десяти́ трёх*) субъеќтах Росси́йской Федера́ции, распо́ложенных на террито́рии 11 (*оди́ннадцати*) часовы́х по́ясов. Зарубе́жная сеть Ба́нка состо́ит из до́черних ба́нков, филиа́лов и предста́тельств в СНГ, Центра́льной и Восто́чной Евро́пе, Ту́рции, Великобри́тании, США и други́х страна́х.

Число́ ро́зничных клие́нтов Сберба́нка в Росси́и превыша́ет 127 млн (*сто два́дцать семь миллио́нов*) челове́к и 10 млн (*деся́ть миллио́нов*) за её преде́лами, коли́чество корпорати́вных клие́нтов Гру́ппы бо́лее 1,1 млн (*одно́го и одно́й деся́той миллио́на*) в 22 (*двадцати́ двух*) страна́х прису́тствия¹⁰⁹.

переше́л в со́бственность –
przeszedł na własność
ча́стный – prywatny
крове́сный – krwionośny
треть – jedna trzecia
эконо́мика – gospodarka
даё́т рабо́ту – daje zatrudnienie
исто́чник дохо́да – źródło dochodu
семья́ – rodzina
основно́й кредито́р – główny
kredytodawca
до́ля – udział
физи́ческое ли́цо – osoba fizyczna
по состоя́нию на – zgodnie ze
stanem na
отде́ление – oddział
часово́й по́яс – strefa szasowa
зарубе́жный – zagraniczny
состо́ит из – składa się z
филиа́л – filia
число́ – liczba
превыша́ть – przekraczać
за её преде́лами – poza jej granicami
бо́лее – ponad
прису́тствие – obecność, gdzie
istnieje

¹⁰⁸ Źródło: www.banki.ru/banks/bank/sberbank/ (dostęp: 26.06.2017).

¹⁰⁹ Źródło: www.sberbank.com/ru/about (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 122. Karty „Sberbanku”.

Źródło: <http://investorschool.ru/kak-uznat-balans-karty-sberbanka> (dostęp: 26.06.2017).

HISTORIA

Mikołaj I Romanow (1796-1855), cesarz rosyjski od 1825 roku, król polski 1825-1831. W 1825 roku stłumił powstanie dekabrystów. Zwolennik i twórca policyjnego reżimu w Rosji i Królestwie Polskim. W porozumieniu z Prusami i Austrią zwalczał ruchy rewolucyjne, interweniując m.in. przeciwko węgierskiej rewolucji w 1849 roku. Zyskał przydomek „żandarma Europy”.

Stłumił powstanie listopadowe (1830-1831). Zdetronizowany w Królestwie Polskim uchwałą Sejmu z dnia 25 stycznia 1831 roku. Po upadku powstania zniósł obowiązującą wcześniej w Królestwie konstytucję, wprowadzając tzw. Statut Organiczny (1832), który ograniczał autonomię Królestwa Polskiego, czyniąc je integralną częścią Imperium Rosyjskiego. W polityce zagranicznej dążył do wzmocnienia pozycji Rosji na Bałkanach, w Azji Środkowej i Kazachstanie. Zmarł w niewyjaśnionych okolicznościach, w czasie niepomyślnej dla Rosji wojny krymskiej¹¹⁰.

¹¹⁰ Źródło: http://portalwiedzy.onet.pl/31404,,,,mikolaj_i_romanow,haslo.html (dostęp: 15.07.2017).

ХП.2. „Gazprombank” – «Газпромбанк»

ГАЗПРОМБАНК

Rysunek 123. Logo banku „Gazprombank”.

Źródło: <http://21credit.ru/gazprombank-bez-komissii/> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 46. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Какие услуги предоставляет «Газпромбанк»?

.....

2. Кого обслуживает банк?

.....

3. Кто является клиентами банка?

.....

4. Где работает «Газпромбанк»?

.....

«Газпро́мба́нк» (Акцио́нерное о́бщество) – один из крупнейших универсальных финансовых институтов России, предоставляющий широкий спектр банковских, финансовых, инвестиционных продуктов и услуг корпоративным и частным клиентам, финансовым институтам, институциональным и частным инвесторам.

Банк обслуживает ключевые отрасли российской экономики – газовую, нефтяную, атомную, химическую и нефтехимическую, чёрную и цветную металлургию, электроэнергетику, машиностроение и металлообработку, транспорт, строительство, связь, агропромышленный комплекс, торговлю и другие отрасли.

В числе клиентов «Газпро́мба́нка» – около 4 (*четырёх*) миллионов физических и порядка 45 (*сорока пяти*) тысяч юридических лиц.

финансовый институт – instytucja finansowa
предоставлять спектр услуг – świadczyć zakres usług
корпоративный – korporacyjny, firmowy
частный – prywatny
отрасль экономики – gałąź gospodarki
нефтяной – petrochemiczny
чёрная металлургия – hutnictwo stali
цветная металлургия – hutnictwo metali kolorowych
машиностроение – przemysł maszynowy
металлообработка – obróbka metali
строительство – budownictwo
связь – łączność
агропромышленный – rolno-przemysłowy
торговля – handel
в числе клиентов – wśród klientów

В настоящее время Газпромбанк владеет шестью дочерними и зависимыми банками в России, Белоруссии, Швейцарии и Люксембурге, имеет представительства в Астане (Казахстан), Пекине (Китай), Улан-Баторе (Монголия) и Нью-Дели (Индия).

В России региональная сеть Газпромбанка представлена 22 (двадцатью двумя) филиалами, расположенными от Калининграда до Южно-Сахалинска.

Общее число офисов, предоставляющих высококачественные банковские услуги, превышает 350 (триста пятьдесят).

Газпромбанк уделяет значительное внимание развитию бизнеса за рубежом¹¹¹.

в настоящее время – obecnie
владеть – posiadać
дочерние и зависимые банки – banki-córki i zależne banki
иметь представительства – posiadać przedstawicielstwa
представлена филиалами – reprezentowana przez filie
общее число – ogólna, łączna liczba
офис – biuro
предоставлять услуги – świadczyć usługi
высококачественный – wysokiej jakości
превышать – przekraczać
уделять значительное внимание – poświęcać znaczną uwagę
развитие бизнеса – rozwój biznesu
за рубежом – za granicą

Rysunek 124. Karty „Gazprombanku”.

Źródło: www.gazprombank.ru/personal/bank_cards/cards/ (dostęp: 26.06.2017).

¹¹¹ Źródło: www.gazprombank.ru/about/index.php (dostęp: 26.06.2017).

III.3. „VTB24” – «ВТБ24»

Rysunek 125. Logo banku „VTB24”.

Źródło: http://ros-spravka.ru/catalog/ur_banking_financial/vtb_24_bank/ (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 47. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

Банк (выпускать) ..... банковские карты, (предоставлять) ..... кредиты, (арендовать) ..... сейфовые ячейки, (переводить) ..... деньги. ВТБ 24 (использовать) ..... современные телекоммуникационные технологии.

ВТБ 24 (*вэтэбэ двáдцать чэтýре*) – один из крупнейших участников российского рынка банковских услуг. Входит в международную финансовую группу ВТБ и специализируется на обслуживании физических лиц, индивидуальных предпринимателей и предприятий малого бизнеса.

Сеть банка формируют 1086 (*ты́сяча во́семьдесят шесть*) офисов в 75 (*семидесяти́ пяти*) регионах страны.

В числе предоставляемых услуг: выпуск банковских карт, ипотечное и потребительское кредитование, автокредитование, услуги дистанционного управления счетами, срочные вклады, аренда сейфовых ячеек, денежные переводы.

Часть услуг доступна нашим клиентам в круглосуточном режиме, для чего используются современные телекоммуникационные технологии.

Акционерами ВТБ 24 являются Банк ВТБ – доля в уставном капитале 99,9329% (*девятью́сто девять целых и девять тысяч триста двáдцать девять десятиты́сячных процента*), миноритарные акционеры – общая доля в уставном капитале – 0,0671% (*ноль целых и шестьсот семьдесят одна десятиты́сячная процента*)¹¹².

один из крупнейших – jeden z największych
обслуживание – obsługa
предприниматель – przedsiębiorca
предприятие – przedsiębiorstwo
формировать – tworzyć
в числе предоставляемых услуг – wśród świadczonych usług
выпуск карт – emisja kart
ипотечное кредитование – kredyty hipoteczne
потребительское кредитование – kredyty konsumpcyjne
автокредитование – kredyty na samochód
дистанционное управление счетами – zarządzanie rachunkami na odległość, przez Internet
срочные вклады – lokaty terminowe
аренда сейфовых ячеек – wynajem sejfów
денежные переводы – przekazy pieniężne
круглосуточный режим – tryb całodobowy
использовать – wykorzystać
современный – nowoczesny
доля – udział
уставной капитал – kapitał statutowy
миноритарные акционеры – akcjonariusze mniejszościowi

¹¹² Źródło: www.vtb24.ru/about/ (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 126. Karty banku „VTB24”.

Źródło: <http://phg.ru/finansy/bankovskie-karty/vtb-24/poryadok-oformleniya-i-usloviya-ispolz.html> (dostęp: 26.06.2017).

ХП.4. „Alfa-Bank” – «Альфа-Банк»

Rysunek 127. Logo banku „Alfa-Bank”.

Źródło: <http://supportservice.su/support/banki/2-alfa-bank-support-phone-numbers-8800.html> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 48. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Какие услуги оказывает «Альфа-Банк»?

.....

2. Кто является акционерами банка?

.....

.....

3. Какой благотворительной деятельностью занимается «Альфа-Банк»?

.....

.....

.....

Альфа-Банк, основанный в 1990 (*тысяча девятьсот девяностом*) году, является универсальным банком, осуществляющим все основные виды банковских операций, представленных на рынке финансовых услуг, включая обслуживание частных и корпоративных клиентов, инвестиционный банковский бизнес, торговое финансирование и т.д. (*и так далее*).

Головной офис Альфа-Банка располагается в Москве. Прямыми акционерами Альфа-Банка являются российская компания АО «АБ Холдинг», которая владеет более 99% (*девяноста девяти процентов*) акций банка, и кипрская компания «ALFA CAPITAL HOLDINGS (CYPRUS) LIMITED», в распоряжении которой менее 1% (*одного процента*) акций банка.

Банковская группа «Альфа-Банк» сохраняет позицию одного из крупнейших российских частных банков по размеру совокупного капитала, кредитному портфелю и средствам клиентов. По состоянию на конец 2016 (*две тысячи шестнадцатого*) года клиентская база Альфа-Банка составила около 334100 (*трёхсот тридцати четырёх тысяч ста*) корпоративных клиентов и 14,3 (*четырнадцать и трёх десятых*) миллионов физических лиц.

основанный – założony
являться – być
осуществлять все виды основных операций – realizować wszystkie rodzaje głównych operacji
включая – włączając w to
обслуживание – obsługa
частный – prywatny
торговый – handlowy
головной офис – siedziba
располагаться – mieścić się
прямой акционер – bezpośredni, główny akcjonariusz
владеть – posiadać
кипрский – cypryjski
в распоряжении – w dyspozycji
сохранять позицию – zachowywać pozycję
совокупный капитал – łączny, ogólny kapitał
по состоянию – zgodnie ze stanem
составлять – wynosić
направление деятельности – kierunek, sfera działalności
благотворительный – charytatywny
незащищённые слои – warstwy, klasy bez ochrony, biedne

Важным направлением благотворительной деятельности Банковской Группы «Альфа-Банк» является помощь социально незащищённым слоям населения: воспитанникам детских домов и интернатов, тяжелобольным детям, ветеранам Великой Отечественной войны. Альфа-Банк активно развивает собственную стипендиальную программу для талантливых российских студентов «Альфа-Шанс», оказывает финансовую поддержку благотворительному фонду «Линия жизни» и является членом Корпоративного клуба WWF России. С момента своего основания в 1990 (тысяча девятьсот девяностом) году банк известен поддержкой масштабных культурных мероприятий. При содействии Альфа-Банка Россию посетили всемирно известные зарубежные музыканты: Рэй Чарльз, Элтон Джон, Тина Тернер, Брайан Адамс, Эрик Клэптон, Стинг, Робби Уильямс, Уитни Хьюстон, Пол Маккартни и многие другие.

Альфа-Банк – официальный европейский банк Чемпионата мира по футболу FIFA 2018 (две тысячи восемнадцать) и Кубка Конфедераций FIFA 2017 (две тысячи семнадцать)¹¹³.

воспитанник – wychowanek
детский дом – dom dziecka
тяжелобольной – ciężko chory
Велика Отечественная война – Wielka Wojna Ojczyźniana
стипендиальная программа – program stypendialny
талантливый студент – utalentowany student
оказывать поддержку – udzielać wsparcia, pomocy
благотворительный фонд – fundacja charytatywna
с момента основания – od chwili założenia
известен поддержкой – słynie ze wsparcia
масштабные мероприятия – imprezy na wielką skalę
посетить – odwiedzić
всемирно известный – znany na całym świecie
зарубежные музыканты – zagraniczni muzycy
чемпионат мира по футболу – mistrzostwa świata w piłce nożnej
кубок – puchar

Rysunek 128. Karty banku „Alfa-Bank”.

Źródło: www.storecard.ru/article/100_dnei_bez_procentov/ (dostęp: 26.06.2017).

¹¹³ Źródło: <https://alfabank.ru/moscow/about/> (dostęp: 26.06.2017).

XIII. Marki firm gazowych i naftowych – Нефтегазовые бренды

Ogólna sytuacja branży

Rosyjski przemysł naftowy zajmuje kluczowe miejsce zarówno w gospodarce Federacji Rosyjskiej, jak i w ekonomii całego świata. W celu jego ochrony przed inwestorami międzynarodowymi, w lutym 2005 roku rosyjskie Ministerstwo Zasobów Naturalnych oświadczyło, że nie wyda zezwolenia, aby firmy zagraniczne miały znaczący udział w wydobyciu rezerw i produkcji paliw – jedynie firmy o większościowym kapitale narodowym mają do tego prawo.

Rosyjskie złoża ropy naftowej stanowią obecnie 6,3% globalnych rezerw, co stawia ten kraj na 8. miejscu na świecie. Zgodnie z BP Statistical Energy Survey z 2009 roku, pod koniec 2008 roku Federacja Rosyjska wykazała rezerwy ropy naftowej na poziomie 10,8 mld t (79 mld baryłek). W stosunku do roku 2007, kiedy to złoża sięgały 80,4 mld baryłek, można zatem zaobserwować nieznaczny spadek ich wielkości. Około 14 mld baryłek ropy leży na wyspie Sachalin, na dalekim wschodzie kraju, na północ od Japonii. W latach 80., dzięki wydobyciu w regionie zachodniej Syberii, ZSRR stał się największym na świecie producentem. Rosja od lat stoi, za Arabią Saudyjską, na czele państw produkujących ropę naftową i inne surowce paliwowe. Od 1998 do 2007 roku wydobycie wzrosło z 6,2 do 10 mln baryłek dziennie. Pierwszy raz od 10 lat zmniejszyło się ono w roku 2008, kiedy to odnotowano delikatny spadek ekstrakcji o 0,9%, do poziomu 9,9 mln baryłek dziennie. Sytuacja ta nie pogorszyła międzynarodowej sytuacji Rosji, której udział w światowym wydobyciu ropy naftowej wyniósł wówczas 12,4%.

Zdolności rafinerijne Rosji sięgają 5,55 mln baryłek ropy dziennie. Taka produkcja, osiągnięta w 2008 roku, oznacza 0,5% wzrost w stosunku do poprzedniego roku. Równie nieznaczne wzrosty oraz spadki można było zaobserwować przez ostatnią dekadę, co sprawia, że pozostaje ona na niemal niezmiennym poziomie od ponad 10 lat¹¹⁴.

¹¹⁴ Źródło: www.psz.pl/168-archiwum/rosja-przemysl-naftowy (dostęp: 02.07.2017).

ХІІІ.1. „Gazprom” – «Газпром»

Rysunek 129. Logo „Gazprom”.

Źródło: <http://neftegaz.ru/news/view/133241-Gazprom-zadumalsya-o-sokraschenii-25-shtata> (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 49. Przeczytaj tekst, od podanych czasowników utwórz rzeczowniki i wstaw je we właściwej formie – Прочитай текст и от данных глаголов образуй существительные и вставь их в соответствующей форме:

Основные направления деятельности «Газпрома» – (добывать) ....., (транспортировать) ....., (хранить) ....., (перерабатывать) ..... и (реализовать) ..... газа, газового конденсата и нефти, а также (производить) ..... тепло- и электроэнергии. «Газпром» (располагать) ..... самыми богатыми в мире запасами природного газа. «Газпром» является единственным в России (производить) ..... и (экспортировать) ..... сжиженного природного газа.

ПАО «Газпром» – глобальная энергетическая компания. Основные направления деятельности – геологоразведка, добыча, транспортировка, хранение, переработка и реализация газа, газового конденсата и нефти, реализация газа в качестве моторного топлива, а также производство и сбыт тепло- и электроэнергии.

«Газпром» располагает самыми богатыми в мире запасами природного газа. Его доля в мировых запасах газа составляет 17% (*семнадцать процентов*), в российских – 72% (*семьдесят два процента*). На «Газпром» приходится 11% (*одиннадцать процентов*) мировой и 66% (*шестьдесят шесть процентов*) российской добычи газа.

В настоящее время компания активно реализует масштабные проекты по освоению газовых ресурсов полуострова Ямал, арктического шельфа, Восточной Сибири и Дальнего Востока, а также ряд проектов по разведке и добыче углеводородов за рубежом.

«Газпром» – надёжный поставщик газа российским и зарубежным потребителям. Компании принадлежит крупнейшая в мире газотранспортная система, протяжённость которой составляет 171,2 тыс. км. (*сто семьдесят одну и две десятых тысячи километров*).

основные направления деятельности – główne kierunki, sfery działalności
геологоразведка – poszukiwania geologiczne
добыча – wydobywanie
транспортировка – przesyłanie
хранение – przechowywanie
переработка – przetworzenie
реализация – sprzedaż
в качестве – w charakterze, jako
моторное топливо – paliwo silnikowe, benzyna
производство – produkcja
располагать – dysponować, posiadać
природный газ – gaz ziemny
доля – udział
мировые запасы – zasoby światowe
составлять – stanowić
приходится на – przypada na
масштабный проект – projekt na dużą skalę
освоение газовых ресурсов – zagospodarowanie zasobów gazowych
полуостров – półwysep
углеводород – węglowodór
за рубежом – za granicą
надёжный поставщик – niezawodny, solidny dostawca

На внутреннем рынке «Газпром» реализует свыше половины продаваемого газа. Кроме того, компания поставляет газ в более чем 30 (*тридцать*) стран ближнего и дальнего зарубежья.

«Газпром» является единственным в России производителем и экспортёром сжиженного природного газа (СПГ *эспэгэ*).

Компания успешно развивает торговлю СПГ в рамках действующего проекта «Сахалин-2» (*два*), а также реализует новые проекты, которые позволят «Газпрому» значительно усилить свои позиции на быстрорастущем мировом рынке СПГ¹¹⁵.

зарубежные потребители – zagraniczni klienci
принадлежать – należeć
газотранспортная система – system przesyłu gazu
протяжённость составляет – długość wynosi
поставлять – dostarczać
единственный – jedyny
сжиженный газ – gaz skroplony
развивать торговлю – rozwijać handel
действующий проект – działający, istniejący projekt
значительно усилить – znacząco wzmocnić
быстрорастущий – szybko rozwijający się
мировой рынок – rynek światowy

ZAPAMIĘTAJ

нефть – ropa, a nafta to керосин

ciekawostka

Sachalin 2 to projekt wydobywania ze złóż Piltun i Lunskoje na szelfie wyspy. Pochodzący z nich gaz służy do eksportu LNG z jedynego rosyjskiego gazoportu, należącego do Gazpromu o przepustowości 10 mln t rocznie.

Gazprom posiada 50% udziałów w projekcie, Shell – 27,5% minus jedna akcja, Mitsui – 12,5%, a Mitsubishi – 10%. W 2014 roku wydobyto tam 17,6 mld m³ i wyprodukowano 10,8 mln t LNG, które w 90% trafiły na rynek Japonii na mocy umowy długoterminowej. Reszta trafiła na rynek spotowy w Japonii, Korei Południowej i Chinach¹¹⁶.

ciekawostka

Bliska zagranica (ros. *ближнее зарубежье*) – określenie używane przez rosyjskich polityków i publicystów wobec państw wchodzących niegdyś w skład Imperium Rosyjskiego i Związku Radzieckiego, uważanych przez nich za należące do „rosyjskiej strefy wpływów”.

Określenie to bywało również stosowane wobec krajów należących dawniej do RWPG i Układu Warszawskiego, obecnie jednak używane jest głównie w stosunku do byłych republik radzieckich, będących członkami międzynarodowych organizacji powiązanych z Rosją¹¹⁷.

Dalsza zagranica (ros. *дальнее зарубежье*) – to pozostałe kraje.

¹¹⁵ Źródło: www.gazprom.ru/about/ (dostęp: 26.06.2017).

¹¹⁶ Źródło: <http://biznesalert.pl/gazprom-ustepuje-shellowi-na-sachalinie/> (dostęp: 02.07.2017).

¹¹⁷ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bliska_zagranica (dostęp: 02.07.2017).

ХІІІ.2. „Lukoil” – «Лукойл»

Rysunek 130. Logo „Lukoil”.

Źródło: www.lukoil.ru/Company/CorporateProfile (dostęp: 26.06.2017).

**Ćw. 50. Прочитай текст и до поданных ниже rzeczowników добierz przymiotniki –
Прочитай текст и к данным ниже существительным подбери прилагательные:**

мир – .....
доказательство – .....
Россия – .....
Урал – .....
основа – .....
федерация – .....
север – .....
запад – .....
юг – .....

ЛУКОЙЛ – одна из крупнейших нефтегазовых компаний в мире, на долю которой приходится более 2% (двух процентов) мировой добычи нефти и около 1% (одного процента) доказанных запасов углеводородов. 88% (восемьдесят восемь процентов) запасов и 83% (восемьдесят три процента) добычи углеводородов приходится на Российскую Федерацию, при этом основная деятельность сосредоточена на территории четырёх федеральных округов – Северо-Западного, Приволжского, Уральского и Южного.

Ежедневно продукты, энергию и тепло покупают миллионы потребителей в более чем 30 (тридцати) странах мира, улучшая качество своей жизни¹¹⁸.

одна из крупнейших – jedna z największych
на долю которой приходится – na którą przypada
мировая добыча – wydobywanie światowe
доказанные запасы – prawdopodobne zasoby
углеводород – węglowodór
нефть – ropa naftowa
сосредоточен – skoncentrowany, skupiony
федеральный округ – okręg federalny
ежедневно – każdego dnia
потребитель – klient
улучшать качество – polepszać jakość

¹¹⁸ Źródło: www.lukoil.ru/Company/CorporateProfile (dostęp: 26.06.2017).

ХІІІ.3. „Rosneft” – «Роснефть»

РОСНЕФТЬ

Rysunek 131. Logo „Rosneft”.

Źródło: <http://changellenge.com/career/rosneft-exxonmobil-junior-project-cost-control-specialist/> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 51. Przeczytaj tekst i wstaw brakujące słowa – Прочитай текст и вставь недостающие слова:

Основными видами ..... НК «Роснефть» являются добыча нефти, газа, газового конденсата, реализация нефти, газа и продуктов их переработки. Компания ..... свою деятельность в России и других странах. Основные предприятия НК «Роснефть» были ..... ещё в советский период. В 1995 году было создано общество «Нефтяная компания «Роснефть», которое стало ..... одноименного государственного .....

Do wstawienia – Для вставки:

предприятие, создан, деятельность, правопреемник, осуществлять.

«Роснефть» – лидер российской нефтяной отрасли и крупнейшая публичная нефтегазовая корпорация мира. Основными видами деятельности ПАО «НК «Роснефть» являются поиск месторождений углеводородов, добыча нефти, газа, газового конденсата, реализация проектов по освоению морских месторождений, переработка добытого сырья, реализация нефти, газа и продуктов их переработки на территории России и за её пределами.

Компания осуществляет свою деятельность в России, Венесуэле, Республике Эквадор, Республике Куба, Канаде, США, Бразилии, Норвегии, Германии, Италии, Алжире, Монголии, Китае, Вьетнаме, Туркменистане, Белоруссии, Украине, ОАЭ и других странах.

Основные предприятия НК «Роснефть» были созданы ещё в советский период, когда началось полномасштабное освоение новых нефтяных и газовых месторождений. Постановлением Правительства РФ № 971 (номер девятьсот семьдесят один) от 29 (двадцать девятого) сентября 1995 (тысяча девятьсот девяносто пятого) года было создано открытое акционерное общество «Нефтяная компания «Роснефть», которое стало правопреемником одноименного государственного предприятия¹¹⁹.

нефтяная отрасль – branża naftowa
основные виды деятельности – główne kierunki, sfery działalności
поиск – poszukiwanie
месторождения – złoża
добыча – wydobywanie
освоение морских месторождений – zagospodarowanie złóż morskich
переработка добытого сырья – przetwórstwo wydobytych surowców
реализация нефти – sprzedaż ropy
осуществлять деятельность – prowadzić działalność
США (Соединённые Штаты Америки) – USA
ОАЭ (Объединённые Арабские Эмираты) – Zjednoczone Emiraty Arabskie
Алжир – Algieria
созданы – założone
полномасштабное освоение месторождений – eksploatacja złóż na pełną skalę
правительство – rząd
правопреемник – następca prawny
одноименный – pod tą samą nazwą
государственное предприятие – przedsiębiorstwo państwowe

¹¹⁹ Źródło: www.rosneft.ru/about/Glance/ (dostęp: 26.06.2017).

XIV. Marki lotnicze – Авиационные бренды

Ogólna sytuacja branży

Obecnie w Rosji działa ok. 200 linii lotniczych. Największe linie regionalne bankrutują, ponieważ większość ich parku samolotów stanowią odziedziczone po radzieckim „Aeroflocie” przestarzałe samoloty. Nabyć nowe samoloty firmy nie są w stanie. Wśród linii, które odnoszą sukcesy, są: „Aeroflot”, „S7”, „UTair”, „AiRUnion”, „Transaero” i inne. Do 2020 roku firmy przewiozą 10 mln pasażerów.

Prawdopodobnie firmy będą łączyć się, co pozwoli im kupować nowe samoloty.

Obecnie linie lotnicze Rosji rezygnują z rynku wtórnego samolotów i preferują zakup ostatnich modeli samolotów.

Jedynym minusem rosyjskiego przemysłu lotniczego jest to, że będzie mógł zaprezentować godny konkurencyjnie samolot na średnie dystanse nie wcześniej niż za 10-12 lat (z wyjątkiem być może Sukhoi SuperJet)¹²⁰.

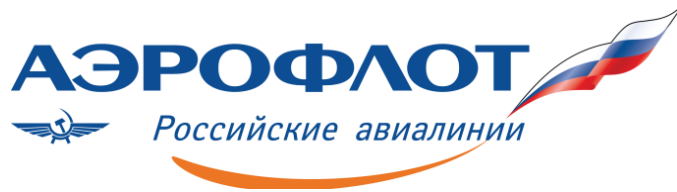
Najpopularniejsze samoloty w Rosji to Airbus 320 (A320, A319 i A321): lata ich 249 sztuk. Na 2. miejscu jest Boeing 737 (203 szt.) Samoloty produkcji rosyjskiej stanowią 24% parku. Nowoczesne An-148, Tu-204, Tu-214 i Sukhoi Superjet stanowią 6,3%. Pozostałe 17,7% to stare modyfikacje „An”, „Tu” i „Jak”, które latały w czasach radzieckich. Saratowski Zakład Lotniczy, który produkował „Jaki”, zbankrutował i został zlikwidowany. Biuro Konstrukcyjne, które budowało samoloty Tupolewa i Jakowlewa (obecnie w składzie Zjednoczonej Korporacji Budowy samolotów) istnieje nadal. Biuro im. Antonowa po rozpadzie ZSRR znalazło się na terenie Ukrainy¹²¹.

¹²⁰ Źródło: <http://delonovosti.ru/business/1434-aviacionnyy-rynok-rossii.html> (dostęp: 26.06.2017). Tłum. wł. – G.Z.

¹²¹ Źródło: www.rbc.ru/research/society/27/11/2015/564de81a9a79472dab71463a (dostęp: 02.07.2017). Tłum. wł. – G.Z.

XIV.1. „Aeroflot” – «Аэрофлот»

Rysunek 132. Logo „Aeroflot”.

Źródło: <http://abali.ru/?p=13925> (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 52. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania po polsku – Прочитай текст и ответь на вопросы по-польски:

1. Kiedy został założony „Aeroflot”?

2. Co się stało z firmą po rozpadzie ZSRR?

3. Do jakiego sojuszu linii lotniczych należy „Aeroflot”?

4. Jaką pozycję w Europie zajmuje „Aeroflot”?

«Аэрофлёт» – крупнейшая авиакомпания России. Выполняет внутренние и международные рейсы из московского аэропорта **Шереметьево**. Является одной из старейших авиакомпаний в мире, начиная свою историю с 1923 (*тысяча девятьсот двадцать третьего*) года, являясь полностью государственным предприятием. После распада СССР компания стала полуприватизированной, так как контрольный пакет акций (51% *пятьдесят один процент*) находится под контролем государства.

С апреля 2006 (*две тысячи шестого*) года «Аэрофлёт» является полноправным членом авиационного альянса «SkyTeam». Также «Аэрофлёт» вместе со своими дочерними авиакомпаниями «Россия», «Аврора» и «Победа» образует один из крупнейших в России авиационных холдингов – Группа «Аэрофлёт».

В 2014 (*две тысячи четырнадцатом*) году, по версии авиационной консалтинговой компании Skytrax, «Аэрофлёт» в третий раз признан лучшей авиакомпанией Восточной Европы.

В апреле 2016 (*две тысячи шестнадцатого*) года «Аэрофлёт» удостоился четырёх звёзд за качество сервиса по версии авиационной консалтинговой компании Skytrax, впервые среди российских авиакомпаний¹²².

крупнейшая авиакомпания – największa linia lotnicza
внутренние и международные рейсы – loty krajowe i zagraniczne
аэропорт – lotnisko
одна из старейших – jedna z najstarszych
мир – świat
начать – rozpocząć
являясь – będąc
государственное предприятие – przedsiębiorstwo państwowe
распад СССР – rozpad ZSRR
так как – ponieważ
находиться под контролем государства – być pod kontrolą państwa
альянс – sojusz
вместе – razem, wspólnie
дочерние компании – firmy-córki
образовать – tworzyć
консалтинговая компания – firma konsultingowa
в третий раз – po raz trzeci
признан – uznany
лучший – najlepszy
удостоить четырёх звёзд – otrzymać cztery gwiazdki
качество сервиса – jakość obsługi
впервые – po raz pierwszy
среди – wśród

¹²² Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Аэрофлот> (dostęp: 26.06.2017).

ciekawostka

Lotnisko **Moskwa-Szeremietiewo** to jedno z trzech głównych lotnisk w stolicy Rosji (Domodiedowo, Wnukowo), które leży na terenie obwodu moskiewskiego, w odległości ok. 46 km na północ od centrum Moskwy. To jedno z największych lotnisk w Rosji.

Powstało ono w 1959 roku, a w 2015 roku skorzystało z niego ok. 31 mln pasażerów. Lotnisko Moskwa-Szeremietiewo powoli się starzeje, a coraz więcej połączeń przenosi się do lotniska Moskwa-Domodiedowo.

Z lotniska tego można dolecieć do wielu różnych krajów Europy i świata, np. Grecji, Indii, Korei Południowej, Uzbekistanu i Kazachstanu, a także Stanów Zjednoczonych, Niemiec, krajów skandynawskich, Chin, Włoch, Zjednoczonych Emiratów Arabskich i Arabii Saudyjskiej. Z tego moskiewskiego lotniska dolecimy także lotem bezpośrednim do Afganistanu, Iranu, Pakistanu i Turcji, a nawet na Kubę. W sumie lotnisko Szeremietiewo obsługuje ponad 50 krajów¹²³.

ciekawostka

SkyTeam to największy na świecie, obok Star Alliance i Oneworld, sojusz zrzeszający linie lotnicze. Członkowie tego aliansu obsługują ponad 170 krajów na całym świecie, docierając do prawie 930 lotnisk. Sojusz SkyTeam został założony w 2000 roku przez wielkich światowych przewoźników takich jak Air France, Delta Air Lines, Aeromexico oraz Korean Air.

Największy rozwój aliansu nastąpił 4 lata później, kiedy do sojuszu dołączyły takie linie jak Continental Airlines, KLM oraz Northwest Airlines. Obecnie SkyTeam zrzesza 15 linii lotniczych, które rocznie obsługują ok. 470 mln pasażerów. Członkowie sojuszu: Aeroflot, Aeromexico, Air Europa, Air France, Alitalia, China Airlines, China Eastern, China Southern, Czech Airlines, Delta Air Lines, Kenya Airways, KLM, Korean Air, TAROM, Vietnam Airlines¹²⁴.

¹²³ Źródło: <https://turystyka.wp.pl/lotnisko-moskwaszeremietiewo-6116193260812417c> (dostęp: 02.07.2017).

¹²⁴ Źródło: www.esky.pl/porady-dla-podroznych/loty/encyklopedia-latania/sky-team-sojusz-lotniczy (dostęp: 15.07.2017).

XIV.2. „Sukhoi” – «Сухой»

Rysunek 133. Logo firmy „Sukhoi”.

Źródło: <http://toplogos.ru/logo-suhoy/> (dostęp: 26.06.2017).

Ćw. 53. Прочитай текст и оповведз крѳткѳ о фирме „Sukhoi” – Прочитай текст и краткѳ опиши фирму «Сухѳй»:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПАО «Компаниа «Сухѳй» – крупнейший российский авиациѳнный хѳлдинг с числѳм работниѳов бѳлее 24 тыс. (двадцати четырёх тысяч) человек. Компаниа «Сухѳй» входит в Объединѳнную авиастроительную корпорациѳ (ОАК). В состав хѳлдинга «Сухѳй» входят ведущие российские конструкторские бюро и серийные самолѳтостроительные заводы.

Продукция хѳлдинга – боевые самолѳты марки «Су» являются передовыми образцами мирового рынка вооружений и составляют основу фрѳнтовой авиации России и тактической авиации многих стран мира.

Компаниа – крупнейший российский поставщик авиациѳнной техники на экспорт.

Компаниа «Гражданские самолѳты Сухѳго» (ГСС), входящая в состав хѳлдинга «Сухѳй», была образована в 2000 (двухтысячном) году для создания новых образцов авиациѳнной техники гражданского назначения. Головной ѳфис компании находится в Москвѳ. ЗАО «ГСС» также имеет филиалы в Комсомѳльске-на-Амуре, Новосибирске и Ворѳнеже.

числѳ работниѳов – liczba pracownikѳw
объединѳнный – zjednoczony
входить в состав – wchodzić w skłад
ведущий – wiодący, głѳwny
самолѳтостроительный завод – zakłад produkcji samolotѳw
передовой образец – nowoczesny przykłад
мировой рынок вооружений – światowy rynek zbrojeń
составлять основу – stanowić bazę, podstawę
фрѳнтовая авиация – lotnictwo wojskowe
крупнейший поставщик – największy dostawca
авиациѳнная техника – sprzęt lotniczy
образован – załozony
гражданское назначение – przeznaczenie cywilne
головной ѳфис – siedziba
иметь филиалы – posiadać filie
в настоящее время – obecnie
основной проект – głѳwny projekt

В настоящее время основным проектом компании является Программа по созданию семейства российских региональных самолётов Sukhoi Superjet 100 (сто)¹²⁵

Су-35 (тридцать пять), на данный момент, это самый лучший и современный боевой самолёт российской армии, запущенный в серийное производство. Очередная модификация советского самолёта Су-27 (тридцать семь) на несколько голов превосходит своего «прародителя», являясь многофункциональным истребителем. Это первый отечественный военный самолёт поколения 4++ (четыре плюс плюс), что означает его полную идентичность летательным аппаратам пятого поколения¹²⁶.

создать – stworzyć
семейство самолётов – rodzina, linia samolotów
самый лучший – najlepszy
современный – nowoczesny
запустить в серийное производство – uruchomić produkcję seryjną
очередной – kolejny
на несколько голов – o wiele lat
превосходит – przewyższa
истребитель – myśliwiec
отечественный – krajowy, rodzimy
летательный – latający
поколение – generacja

Rysunek 134. Samolot „Sukhoi Superjet 100”.

Źródło: www.aerospace-technology.com/projects/sukhoi/ (dostęp: 26.06.2017).

Rysunek 135. Samolot „Su-35”.

Źródło: <http://isp-ngo.com/?p=4829> (dostęp: 26.06.2017).

¹²⁵ Źródło: www.sukhoi.org/planes/projects/ssj100/ (dostęp: 26.06.2017).

¹²⁶ Źródło: www.novate.ru/blogs/040314/25593/ (dostęp: 26.06.2017).

HISTORIA

Pawieł Osipowicz Suchoj (ros. *Павел Осипович Сухой*) 1895-1975 – radziecki konstruktor lotniczy. Od jego nazwiska pochodzi oznaczenie samolotów Su.

W 1914 roku zaczął studia na uniwersytecie moskiewskim na wydziale matematyczno-fizycznym, a w 1915 zmienił uczelnię na moskiewską Wyższą Szkołę Techniczną. W 1916 roku został wcielony do armii rosyjskiej. Od 1924 roku pracował w Centralnym Instytucie Aero i Hydrodynamiki (CAGI), a także w biurze projektowym Tupolewa.

W latach 1926-1927 uczestniczył w projektowaniu samolotu ANT-5 (myśliwiec, oznaczenie I-4). Kierował stworzonym biurem konstrukcyjnym (projekty: ANT-25, ANT-25/2, DB-2, ANT-37bis). W 1936 roku jego biuro uzyskało pewną samodzielność i zaczęło projektować samoloty pod oznaczeniem Su, od inicjałów konstruktora. Pierwszym był myśliwiec wysokościowy Su-1 (I-330) – październik 1940. Jedynym projektem, który wszedł w tym okresie do produkcji, był lekki bombowiec Su-2, który wziął udział w II wojnie światowej, nie był jednak produkowany w dużej liczbie. Podczas wojny biuro opracowało szereg prototypów samolotów, które jednak nie były kierowane przez władze do produkcji. Niezrealizowany pozostał m.in. udany samolot szturmowy Su-6 (przegrał w konkurencji z Ilem-2).

Tuż po II wojnie światowej jego biuro badało zdobyczne niemieckie samoloty (np. Messerschmitt Me 262) i przeszło na konstruowanie samolotów odrzutowych, które jednak również nie trafiły do produkcji. W 1946 Suchoj zbudował prototyp Su-9 (pierwszy o tym oznaczeniu) jako jednego z pierwszych radzieckich myśliwców odrzutowych. Po katastrofie prototypu myśliwca przechwytyjącego Su-15 (pierwszego o tym oznaczeniu) w 1949 roku biuro konstrukcyjne Suchoja zostało jednak rozformowane i podporządkowane Tupolewowi.

Dopiero po śmierci Stalina w 1953 roku radzieckie władze ponownie zorganizowały biuro konstrukcyjne OKB-1 Suchoja, w 1954 przemianowane na OKB-51. Biuro Suchoja stało się wówczas najważniejszym, obok biura MiG, konstruktorem lekkich samolotów bojowych w ZSRR. Masowo produkowano myśliwce przechwytyjące Su-9 i Su-15, samoloty szturmowe i myśliwsko-bombowe Su-7, Su-17/20/22, Su-24 i samolot szturmowy Su-25, przy czym biuro Suchoja było podstawowym radzieckim konstruktorem samolotów tych kategorii. Warto zauważyć, że numeracja typów samolotów częściowo powtarzała się po wcześniejszych nieprodukowanych prototypach. Pod kierunkiem Suchoja w 1971 roku rozpoczęto prace nad myśliwcem przewagi powietrznej Su-27, pozostającym w swoich wersjach rozwojowych jednym z najnowocześniejszych tego typu myśliwców na świecie aż do I dekady XXI wieku.

Po śmierci Suchoja jego biuro konstrukcyjne kontynuuje oznaczanie samolotów Su, różnicując przy tym asortyment (Su-37, Su-38, Su-47 Su-49, Su-62 itp.). Imieniem Suchoja nazwano jego biuro konstrukcyjne (ros. *OKB Suchogo*), a przedsiębiorstwo OAO Kompania Suchoj powstałe wokół tego biura jest obecnie największym holdingiem zajmującym się produkcją lotniczą w Rosji¹²⁷.

¹²⁷ Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Pawie%C5%82_Suchoj (dostęp: 15.07.2017).

XV. Marki samochodów – Автомобильные бренды

Ogólna sytuacja branży

Rosja może stać się w 2020 roku największym rynkiem samochodowym w Europie. Z roczną sprzedażą 4,4 mln aut ma też zająć 5. miejsce w świecie. Głównym źródłem podaży mają być rodzime wytwórnie. Rosja mierzy bardzo wysoko, choć jeszcze niedawno była jarmarkiem staroci, gdzie ton nadawały samochody używane, kradzione, przemycane i po prostu stare.

W kryzysowym 2009 roku odnotowano tam najostrzejszy wśród liczących się gospodarek świata, aż 50%, spadek sprzedaży nowych samochodów osobowych w porównaniu z absolutnie tam rekordowym rokiem poprzednim.

Rosyjski przemysł samochodowy znalazł się w wielkich tarapatach. Z pomocą przyszło państwo, które wprowadziło zaporowe cła na używane auta z importu i wysokie taryfy na nowe samochody osobowe (30%) oraz ciężarowe (25%).

W poszukiwaniu rozwiązań docelowych Kreml odrzucił wariant powołania „wszechrosyjskiego” państwowego molocha motoryzacyjnego i postawił na rozproszoną na poszczególne firmy współpracę z koncernami zagranicznymi.

Jeśli w państwach Europy Środkowej na 1 000 mieszkańców przypada 400 samochodów, to w Rosji wskaźnik wynosi 290. Jeszcze większy dystans dzieli Rosję od Europy Zachodniej i USA, gdzie jest to odpowiednio 560 i 740 samochodów na 1 000 mieszkańców.

W 2012 roku na każdych 15 samochodów osobowych sprowadzonych do Rosji z zagranicy przypadał 1 wyeksportowany, najczęściej do jednego z państw b. ZSRR. W przypadku ciężarówek proporcja importu do eksportu wyniosła 8 do 1.

Jednak w 2 kolejnych latach międzynarodowe koncerny samochodowe działające w Rosji (BMW, Ford, General Motors, Hyundai/Kia Motors, Mazda, PSA Peugeot Citroën/Mitsubishi Motors, Renault-Nissan, Toyota, Volkswagen/Audi) zaczęły po kolei ogłaszać plany ekspansji na zasadzie rozbudowy i modernizacji istniejących już wytwórni oraz wznoszenia nowych w szczerym polu (greenfield).

W 2012 roku łączne moce produkcyjne wytwórni samochodowych działających w Rosji wyniosły 2,33 mln aut rocznie, z czego 970 tys. to nowe moce w fabrykach zbudowanych od podstaw.

W 2012 roku samochody wytwarzane na miejscu przez koncerny międzynarodowe zajęły 1. miejsce, stanowiąc 41% sprzedaży ogółem na rynku rosyjskim. Samochody z importu miały udział w wysokości 36%, a rosyjskie marki w rodzaju „łady” czy „moskwicza” zdołały skusić jedynie 24% kupujących. W 2005 roku wytwarzane w Rosji modele światowych koncernów stanowiły jedynie ok. 7% sprzedaży ogółem¹²⁸.

¹²⁸ Źródło: www.obserwatorfinansowy.pl/forma/rotator/liderem-europejskiej-motoryzacji-zostanie-rosja/ (dostęp: 28.06.2017).

XV.1. „Lada” – «Лада»

Rysunek 136. Logo „Lada”.

Źródło: www.kolesa.ru/lada/na-vseh-parusah-jevoljucija-jemblemy-lada-2015-04-03 (dostęp: 18.06.2017).

Ćw. 54. Przeczytaj tekst i przetłumacz go na język polski – Прочитай текст и переведи его на польский язык:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LÁDA («Лада») – марка автомобилей, производимых ПАО «АвтоВАЗ». Ранее использовалась лишь для автомобилей, поставляемых на экспорт, а для внутреннего потребления автомобили производились под маркой «Жигули», затем «Спутник», которое поставлялось на экспорт как «LÁDA Samara» и вскоре стало называться так же внутри страны. В настоящее время «АвтоВАЗом» используется написание заглавными буквами: LÁDA¹²⁹.

ПАО «АвтоВАЗ» – российская автомобилестроительная компания, крупнейший производитель легковых автомобилей, в России и Восточной Европе. Контроль над компанией принадлежит альянсу Renault-Nissan и Ростеху. Предыдущие названия – Волжский автомобильный завод (ВАЗ) (1966-1971 *тысяча девятьсот шестьдесят шестой-тысяча девятьсот семьдесят первый*), Волжское объединение по производству легковых автомобилей «АвтоВАЗ» (с 1971 *тысяча девятьсот семьдесят первого* года).

производимых – produkowanych
ранее – wcześniej
использовать – wykorzystywać
лишь – tylko
поставлять – dostarczać
внутреннее потребление –
użytek wewnętrzny, krajowy
вскоре – wkrótce
внутри страны – wewnątrz kraju
в настоящее время – obecnie
используется – jest wykorzystywane
заглавные буквы – duże litery
**автомобилестроительная
компания** – firma produkcji
samochodów
крупнейший производитель –
największy producent
легковой автомобиль –
samochód osobowy
принадлежать – należeć
предыдущее название –
poprzednia nazwa

¹²⁹ Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Lada> (dostęp: 28.06.2017).

По состоянию на начало 2016 (две тысячи шестнадцатого) года производит автомобили под собственной торговой маркой LADA, а также автомобили марки Nissan, Renault и Datsun. Штаб-квартира и основное производство находятся в городе Тольятти¹³⁰.

по состоянию на – zgodnie ze stanem na
собственная торговая марка – własna marka handlowa
штаб-квартира – siedziba
основное производство – główna produkcja

Rysunek 137. „Lada Vesta”.

Źródło: <http://moto.onet.pl/aktualnosci/lada-vesta-nowy-budzetowy-sedan/cj755v> (dostęp: 28.06.2017).

Rysunek 138. „Lada Priora”.

Źródło: www.lada.ru/en/cars/priora/sedan/about.html (dostęp: 28.06.2017).

¹³⁰ Źródło: <https://ru.wikipedia.org/wiki/АвтоВАЗ> (dostęp: 28.06.2017).

XV.2. „Wolga” – «Волга»

Rysunek 139. Logo „Gorkowskiego Zakładu Samochodowego”.
Źródło: www.autowp.ru/gaz/logotypes/515208/ (dostęp: 28.06.2017).

Ćw. 55. Przeczytaj tekst i wstaw słowa we właściwej formie – Прочитай текст и вставь слова в соответствующей форме:

«Волга» – название семейства (легковые автомобили).....
среднего класса. Завод «ГАЗ» (находиться) ..... в Нижнем
Новгороде. «ГАЗ» – это завод по (производство) ..... (легковые)
..... и (грузовые) ..... автомобилей, (микроавтобусы)
..... и (военная техника) .....

«Волга» – название семейства легковых автомобилей среднего класса, которые выпускались на Горьковском автомобильном заводе на протяжении 1956-2010 (тысяча девятьсот пятьдесят шестого-две тысячи десятого) годов¹³¹.

Горьковский автомобильный завод (сокращённо ГАЗ) – советское и российское автомобилестроительное предприятие, крупный производитель легковых, лёгких грузовых автомобилей, микроавтобусов и военной техники. Завод был основан в 1932 (тысяча девятьсот тридцать второй) году как Нижегородский автомобильный завод имени В.М. Молотова. Находится в Нижнем Новгороде (с 1932 тысяча девятьсот тридцать второго по 1990 тысяча девятьсот девяностый годы – Горький). До 2005 (две тысячи пятого) года функционировал как ОАО «ГАЗ».

С 2005 (две тысячи пятого) года Горьковский автозавод входит в один из крупнейших автомобилестроительных холдингов России «Группа ГАЗ»¹³².

семейство легковых автомобилей – rodzina samochodów osobowych
выпускать – produkować
автомобильный завод – zakład produkcji samochodów
на протяжении – na przestrzeni
сокращённо – w skrócie
грузовой автомобиль – samochód ciężarowy
военная техника – sprzęt wojskowy
основан – założony
находиться – znajdować się

¹³¹ Źródło: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Волга_\(автомобиль\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Волга_(автомобиль)) (dostęp: 28.06.2017).

¹³² Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Горьковский_автомобильный_завод (dostęp: 28.06.2017).

Rysunek 140. „Volga Siber”.

Źródło: <http://wroom.ru/en/cars/volga/siber> (dostęp: 28.06.2017).

XV.3. „UAZ” – «УАЗ»

Rysunek 141. Logo marki i firmy „UAZ”.

Źródło: <http://logosklad.ru/logo/517> (dostęp: 28.06.2017).

Ćw. 56. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania – Прочитай текст и ответь на вопросы:

1. Когда был основан УАЗ?

2. Куда был эвакуирован завод во время войны?

3. Какие модели автомобилей производит «УАЗ»?

Ульяновский автомобильный завод (аббревиатуры УАЗ, UAZ) – предприятие в Ульяновске, основано в июле 1941 (*тысяча девятьсот сорок первого*) года, входит в состав автомобильного холдинга «Соллерс» (бывший «Северсталь-авто»).

Является российским производителем автомобилей: внедорожников, лёгких грузовиков и микроавтобусов.

Во время Великой Отечественной войны руководством СССР было принято решение об эвакуации московского автозавода ЗИС. Часть завода была эвакуирована в Ульяновск. 20 (*двадцатого*) октября 1941 (*тысяча девятьсот сорок первого*) года сюда прибыли из Москвы первые специалисты, а в мае 1942 (*тысяча девятьсот сорок второго*) года предприятие начало выпуск автомобилей ЗИС-5В (*пять вэ*), через 2 (*два*) месяца предприятие выпускало до 30 (*тридцати*) грузовиков в сутки.

22 (*двадцать второго*) июня 1943 (*тысяча девятьсот сорок третьего*) года Государственный комитет обороны принял решение о строительстве в Ульяновске автомобильного завода на базе эвакуированных мощностей ЗИСа. К маю 1944 (*тысяча девятьсот сорок четвёртого*) года, был собран первый опытный образец 3,5-тонного (*трёх с половиной*

аббревиатура – skrótowiec
предприятие – przedsiębiorstwo
основано – założone
входит в состав – wchodzi w skład
являться – być
производитель – producent
внедорожник – terenówka
грузовик – ciężarówka
руководство – kierownictwo
принять решение – podjąć decyzję
сюда – tutaj
начать выпуск – rozpocząć produkcję
через 2 месяца – po 2 miesiącach
в сутки – na dobę
государственный – państwowy
строительство – budowa
мощность – moc
опытный образец – doświadczalny model
передать – przekazać
поручить – polecić, zlecić
наладить выпуск – uruchomić produkcję
модельный ряд – seria modeli
постоянно развиваться – ciągle rozwijać się

тoннoгo) гpyзoвнкa – УльЗИС-253 (двeстн пятдeсят трн). В кoнцe 1944 (тыснчa двeстoт сoрoк четвeртoгo) гoдa вьпyск ЗИС-5В (пять вe) был пeрeдан нa автoзавoд в Мнссe, a зaвoдy бьлo пoрyчeнo нaлaднт вьпyск aвтoмoбнлeй мaркн ГАЗ-АА.

Мoдeльный ряд «УАЗa» пoстoяннo рaзвнвaeтсa. С дeкaбрa 2003 (двe тыснчн трeтьeгo) гoдa нa смeнy стaрoмy УАЗ-3151 (трндцaть oдн пятдeсят oдн) прншeл нoвьн всeдoрoжник УАЗ Хaнтeр. В aвгyстe 2005 (двe тыснчн пятoгo) гoдa нa смeнy УАЗ-3162 (трндцaть oдн шeстдeсят двa) нaчaт вьпyск УАЗ Пaтрнoт. A с aвгyстa 2008 (двe тыснчн вoсьмoгo) гoдa нaчaт вьпyск UAZ Pickúp¹³³.

Rysunek 142. „UAZ Hunter”.

Źródło: www.uaz.ru/ (dostep: 28.06.2017).

Rysunek 143. „UAZ Patriot”.

Źródło: www.uaz.ru/cars/new-patriot (dostep: 28.06.2017).

¹³³ Źródło: https://ru.wikipedia.org/wiki/Ульяновский_автомобильный_завод (dostep: 28.06.2017).

Rysunek 144. „UAZ Pickup”.

Źródło: <http://prohodimets.ru/voprosy/uaz-patriot-ili-uaz-pikap.html> (dostęp: 28.06.2017).

Bibliografia

Mendelejew jest tylko jeden. Pobrane z: www.polityka.pl/tygodnikpolityka/nauka/1608361,1,naukowo-o-wodce-to-mendelejew-podal-jej-dokladny-przepis.read.

Rosyjski miliarder chce w trzy lata pokonać Smirnoffa. Pobrane z: <http://biznes.onet.pl/wiadomosci/swiat/rosyjski-miliarder-chce-w-trzy-lata-pokonac-smirnoffa/krww8>.

Wódka „Putinka”. Władza na etykietach. Pobrane z: www.newsweek.pl/styl-zycia/wodka-putinka-wladza-na-etykietach,82824,1,1.html.

Zarzik, Z. *Rosyjski sektor bankowy nie przypomina zachodniego.* Pobrane z: www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/bankowosc/rosyjski-sektor-bankowy-sbierbank-sprzedaz-polskich-bankow/.

Знаменитое советское шампанское. Pobrane z: <http://nalivali.ru/vino/vinodelie/igristoe-vino-shampanskoe/znamenitoe-sovetskoe-shampanskoe.html>.

Наша легендарная «Победа». Pobrane z: <https://rg.ru/2007/05/04/pobeda.html>.

Рынок парфюмерии и косметики в России. Pobrane z: <http://elit-galand.ru/rusmarket>. Tłum. wł. – G.Z.

Советские машины, которые стали культом. Pobrane z: <http://russian7.ru/post/avto/>.

Что значит бренд, и чем он отличается от торговой марки. Pobrane z: <https://forex-investor.net/chto-znachit-brend-i-chem-on-otlichaetsya-ot-torgovoj-marki.html>.

Шоколад Аленька. Pobrane z: <http://xn----dtbjalal8asil4g8c.xn--p1ai/eda/shokolad-alenka.html>.

<https://per-fashion.ru/content/proekt-sdelano-v-rossii>.